

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KUAFÖRLÜK VE GÜZELLİK BİLGİSİ EĞİTİMİ A.B.D

133784

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
KİŞİSEL SAÇ BAKIMLARI KONUSUNDAKİ BİLGİ VE
ALİŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mehmet DEĞER

Tez Danışmanı
Yrd. Doç.Dr. İbrahim KISAÇ


133784

Ankara-2003

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

Mehmet Değer' e ait "¼niversite ¼đrencilerinin Kişisel Saç Bakımları Konusundaki Bilgi ve Alışkanlıklarının İncelenmesi" adlı çalışma, j¼rimiz tarafından Kuaf¼rl¼k ve G¼zellik Bilgisi Eğitimi Ana bilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

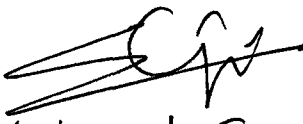
Başkan.....


Prof. Dr. Tuba VURAL

¼ye.....


Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISACI (Danışman)

¼ye.....


Yrd. Doç. Dr. Mehmet G¼ven

ÖZ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımı konusundaki bilgi ve alışkanlıklarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, ilk olarak öğrencilerin sahip oldukları saçın özellikleri, bakım yaptırma nedenleri, saç bakımına ilişkin bilgi kaynakları, kozmetik ürün seçiminde dikkat ettikleri özellikler ve en sık karşılaştıkları saç problemleri araştırılmıştır. Daha sonra da, öğrencilerin saç yıkamaya, fön çektirmeye, permananta, saç boyamaya ve saç kesimine ilişkin alışkanlıkları araştırılmıştır.

Araştırma evrenini Gazi Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise 2001-2002 öğretim yılında Mesleki Eğitim Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi ve Ticaret Turizm Eğitim Fakültesi'ne devam eden 450 bayan öğrenciden ibarettir. Araştırmada öğrencilerin saç bakımı konusundaki bilgi ve alışkanlıklarını ortaya koymak için araştırmacı tarafından anket hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin yüzde, frekans ve kay-kare analizleri yapılmıştır. En düşük önem düzeyi 0.05 alınmıştır.

Üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımlarına ait genel bilgileriyle ilgili olarak, %41.6'sının ince telli saçlara, %38.4'ünün normal telli saçlara, %20'sinin ise kalın telli saçlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine öğrencilerin şekline göre saçlarının yapısının %50.5'inin dalgalı, %40.9'unun düz, %8.7'sinin de kıvrıkcık olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin saçlı derilerinin durumları incelendiğinde ise %45.6'sının normal saçlı deriye, %28.4'ünün yağlı saç ve saçlı deriye, %14.2'sinin ise kuru saç ve deriye sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin doğal saç renklerinin ise %51.5'inin kestane-kahve saç rengine, %27.8'inin kumral saç rengine, %15.8'inin siyah saç rengine, %4'ünün ise sarı saç rengine sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların %42.9'unun saç sağlığını korumak için bakım yaptırdıkları, bu konuda en fazla kuaförlerden bilgi aldıkları (%41.3), %30.2'sinin

ayda bir kez kuaföre gittikleri ve kuaför tercihini belirleyen en önemli faktörün kuaförün bilgili ve becerili olması olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kuaförde en çok yaptırdıkları işlemlerin, işlem sıklığına göre %69.3'ünün fön, %43.6'sının kesim, %13.6'sının yıkama, %6.3'ünün boya ve %5.7'sinin ise perma olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin en sık karşılaştığı problemlerden %32.9'unun saç dökülmesi, %13.1'inin kırılma ve çatallaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özelliği saçların yapısına uygun olması gerektiğini belirtmişler ve bu konuda en çok reklamlardan etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin saç yıkamayla ilgili görüş ve alışkanlıklarına ait bilgilerin verildiği bölümde üniversite öğrencisi bayanların %98.2'sinin saçlarını yıkamak için şampuan kullandıkları tespit edilmiştir.

Geçici şekillendirmeye ilgili görüş ve alışkanlıklarının verildiği bölümde, öğrencilerin %75.3'ünün saçlarına fön çektirdikleri belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin kalıcı şekillendirmeye ilgili görüş ve alışkanlıklarına yer verilen bölümde, öğrencilerin %14.7'sinin saçlarına permanent yaptırdıkları tespit edilmiştir.

Saç boyamaya ait görüş ve alışkanlıklarla ilgili bölümde, öğrencilerin %46'sının saçlarını boyattıkları/boyadıkları belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin saç kesimine ait görüş ve alışkanlıklarının verildiği bölümde, öğrencilerin %29.4'ünün üç ayda bir, %27.1'inin altı ayda bir, %16.4'ünün iki ayda bir, %12.4'ünün ise ayda bir saçlarını kestirdikleri tespit edilmiştir. En çok tercih edilen kesim modelinin ise %55.8 ile katlı kesim olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin %33.1'inin kesim sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat etmedikleri görülmüştür.

ABSTRACT

The aim of research is study the knowledge and habits of university students about personal hair care. In the direction of this aim, first of all, characteristics of the hair students have, their reasons for hair conditioning, sources of information about hair care, characteristics they pay attention while selecting cosmetic products and hair problems they face most frequently have been searched. Later, the habits of the students related to hair washing, hair straightening, permanent wave, hair dyeing and haircutting have been examined.

Student of Gazi University constitute the population of this research. Sample consists of 450 female students attending Faculty of Vocational Education, Faculty of Education, Faculty of Economics and Administrative Sciences and Faculty of Commerce and Tourism in 2001-2002 academic year. In the research, a questionnaire has been prepared by the researcher in order to expose the knowledge and habits of university students about hair care. Percentage, frequency and chi-square analyses of the data gathered have been made. The lowest level of importance has been taken as 0.05.

Related to general knowledge about personal hair care of university students, it has been found that 41.6 % of the students has fine hair, 38.4 % has medium hair and 20 % has coars hair. Again, it has been observed that 50.5 % of the hair sturcture of students according to its shape is wavy, 40.9 % is straight, and 8.7 % is curly. When the condition of students' hair skin is studied, it has been noticed that 45.6 % has medium hair skin, 28.4 % has oily hair and oily hair skin, 14.2 % has dry hair and dry hair skin. Besides, as for the natural hair color of the students, it has been established that 51.5 % has chestnut-brown hair, 27.8 % has brown hair, 15.8 % has black hair and 4 % has blond hair.

It has been indicated that 42.9 % of female university students have hair care to maintain their hair contition and they get information about this subject from hairdressers at most (41.3 %), 30.2 % of them go to hairdressers once a month and

the most important factor determining their preference is the knowledge and skill of the hairdresser.

According to the frequency of the process, it has been found out that 69.3 % of the processes students have most in hairdressers is straightening, 43.6 % is cutting, 13.6 is washing, 6.3 % is dyeing and 5.7 % is permanent wave. It has been observed that 32.9 % of the problems students face most frequently is alopecia, 13.1 % is breakage and split ends. Students have explained that suitability for their hair structure is the feature they pay attention at the most while selecting cosmetic products, and they have stated that they are mostly influenced by the advertisements.

In the chapter where information concerning opinions and habits of university students about hair washing is given, it has been indicated that 98.2 % of female university students use shampoo to wash their hair.

In the chapter where opinions and habits about temporary shaping are discussed, it has been established that 75.3 % of the students have had their hair straightened.

When opinions and habits about permanent shaping are asked, it has been found that 14.7 % of the students have had their hair permed.

In the chapter about opinions and habits related to hair dyeing, it has been found out that 46 % of the students dry their hair or they have their hair dyed.

Related to the opinions and habits of university students concerning haircutting, it has been established that 29.4 % of the students have their hair cut once in three months, 27.1 % of them have their hair cut once in six months, 16.4 % have their hair cut once in two months and 12.4 % of them have this process once a month. It has been discovered that hair cut model which is preferred at the most is folded hair cut with the percentage of 55.8. Besides, it has been noticed that 33.1 % of the university students do not pay attention to the sterile condition of the tools used during haircutting.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
ÖNSÖZ.....	xi
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3. Tanımlar.....	5
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	6
2.2. İlgili Araştırmalar.....	44
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	46
3.1. Evren ve Örneklem.....	46
3.2. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	46
3.3. Varsayımlar.....	46
3.4. Veri Toplama Tekniği.....	47
3.5. Verilerin Analizi.....	47
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUM.....	49

4.1. Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Saç Bakımlarına Ait Genel Bilgi ve Görüşleri.....	49
4.2. Üniversite Öğrencilerinin Saç Yıkamaya Ait Görüş ve Alışkanlıkları.....	60
4.3. Üniversite Öğrencilerinin Fön Çekmeye(Geçici Şekillendirme) Ait Görüş ve Alışkanlıkları.....	67
4.4.Üniversite Öğrencilerinin Permananta (Kalıcı Şekillendirmeye) Ait Görüş ve Alışkanlıkları.....	73
4.5. Üniversite Öğrencilerinin Saç Boyamaya Ait Görüş ve Alışkanlıkları.....	77
4.6. Üniversite Öğrencilerinin Saç Kesimine Ait Görüş ve Alışkanlıkları.....	84
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
KAYNAKÇA.....	98
EK.....	101
Anket Formu	

TABLolar LİSTESİ

Tablo

	Sayfa
1. Dokusuna, Hacmine, Şekline Saçlı Derinin Durumuna ve Doğal Saç Rengine Göre Saçların Yapısının Dağılımı.....	50
2. Saçlara Bakım Yaptırma Nedenleri, Saç bakımı Konusunda Bilgi Alınan Kaynaklar, Kuaföre Gitme Sıklığı ve Kuaför Tercihini Etkileyen Faktörlere Göre Dağılım.....	52
3. Kuaförde En Çok Yaptırılan İşlemlerin, İşlem Sıklığına Göre Dağılımı.....	54
4. Öğrencilerin En Sık Karşılaştıkları Saç Problemlerinin Dağılımı.....	55
5. Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özellikler ve En Çok Etkilenilen Çevresel Faktörlerin Dağılımı.....	56
6. Dokusuna Göre Saç Yapısı İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	57
7. Hacmine Göre Saç Yapısı İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	58
8. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	59
9. Saçları Yıkamak İçin Kullanılan Kozmetik Ürünler ve Bu Ürünlerin Tercih Nedenlerine Göre Dağılımı.....	61
10. Saçların Yazın, Kışın ve Her Banyoda Şampuanlama Sıklığına Göre Dağılımı.....	62
11. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Yaz Mevsiminde Saçları Yıkama Sıklığına İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	63
12. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Kış Mevsiminde Saçları Yıkama Sıklığına İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	64
13. Sık Saç Yıkamanın Saçlara Zarar Verdiğini Düşünenler ile Saçları Yıkarken Saç Diplerine Masaj Yapanların Durumuna Göre Dağılımı.....	65

14. Şampuan Sonrası En Sık Kullanılan Kozmetik Ürün, Şampuan Değişirme Nedeni ve Saçları Yıkadıktan Sonra Kurutma Durumuna Göre Dağılım.....	66
15. Saçlara Fön Çektirme Alışkanlığı, Fön Çektirme Sıklığı ve Fön Çektirme Nedenlerine Göre Dağılım.....	68
16. En Çok Tercih Edilen Fön Şekli, Fönden Sonra Kozmetik Ürün Kullanma Alışkanlığı, En Çok Tercih Edilen Kozmetik Ürün ve Bu Kozmetik Ürünün Kullanım Amacına Göre Dağılım.....	70
17. Şekline Göre Saç Yapısı İle En Çok Tercih Edilen Fön Tipine İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	71
18. Saçların Taranma Sıklığı ve Ne İle Tarandığına Göre Dağılım.....	72
19. Saçlara Permanant Yaptırma Alışkanlığı, Permanant Yaptırma Nedenleri ve Permanant Yaptırma Sıklığına Göre Dağılım.....	74
20. Permanant İşleminde Sonra Saçta ve Deride Meydana Gelen Problemler ile Kimyasal İşlem Görmüş, Çok Hassaslaşmış Saçların Permanant Yapılma Durumuna Göre Dağılım.....	75
21. Permanant ve Boyayı Aynı Gün Yaptırmak Zorunda Kaldığı Düşünülenlerin İşlem Önceliği Tercihi, Permanantta Tercih Edilen Dalga Şekli ve Permanantın Saça Zarar Verdiğini Düşünenlere Göre Dağılım.....	76
22. Üniversite Öğrencisi Bayanlardan Saçlarını Boyatanlar, Saçlarını Nerede Boyattıkları/ Boyadıklarına Ait Alışkanlıklar İle Evde Boyama Nedenlerine Göre Dağılımları.....	78
23.Saçları Boyama Nedenleri, Boya İşleminde Önce Alerji Testi Yapma/Yaptırma Durumu İle Boya işleminin Hangi Sıklıkta Yapıldığına İlişkin Dağılımı.....	79
24. Dip Boya Yapma/Yaptırma Alışkanlığı, Dip Boya Yapma/Yaptırma Sıklığı İle Saçları Boyarken Renk Tercihini Belirleme Durumuna Göre Dağılım.....	80
25. Doğal Saç Rengi İle Saçları Boyatırken Yapılan Renk Tercihine İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	82

26. Boyalı Saçların Bakımına Özen Gösterme Durumu, Bu Konuda Neler Yapıldığı ve Saç Boyamanın Saça Zarar Verdiğini Düşünenlerin Dağılımı.....	83
27. Saçları Kestirme Sıklığı ve Kestirme Nedenine Göre Dağılım.....	85
28. En Çok Tercih Edilen Kesim Modeli ve Tercih Edilen Kesim Modelini Belirlerken Etkilenilen Faktörlere Göre Dağılım.....	86
29. Dokusuna Göre Saç Yapısı İle En Çok Tercih Edilen Kesim Modeline İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları.....	87
30. İyi Bir Kesim İçin Saçların Durumu ve Saçların Uçlarındaki Kırıkların Yakılmasının Doğru Olup Olmadığı Durumuna Göre Dağılımı.....	88
31. Mevsimsel Olarak Saç Modelinde Değişiklik Yapanlar, Bu Değişikliklerin Mevsimlere Göre Dağılımı ve Saç Modelini Değiştirme Nedenleri.....	89
32. Saç Kesim Sırasında Kullanılan Aletlerin Steril Durumuna Dikkat Etme ve Saç Kesimi Sırasında Kazayla Kesilen Bir Yerde Yapılabilecek Sterilizasyon İşlemlerinin Dağılımı.....	90

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil

Sayfa

1. Kılın Yapısı.....	9
2. Saç Teli.....	11
3. Saçın Yapısı.....	13
4. Saç Oluşumunun Basamakları.....	15
5. Saçın Büyüme Evreleri.....	17
6. Saçın Yapısındaki Kimyasal Bağlar.....	19
7. Yatay Hatlı Klasik Küt Kesim.....	38
8. Hafif Diagonal İleri Hatlı Küt Kesim.....	39
9. Diagonal Geri Hatlı Küt Kesim.....	40
10. Katlı Kesimde Saç Açıları.....	41
11. Katlı Kesim.....	42
12. Oval Kesim.....	43



ÖNSÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Ana Bilim Dalı yüksek lisans tez çalışması olarak hazırlanan bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımları konusundaki bilgi ve alışkanlıkları tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde problem, araştırmanın amacı, önemi ve bazı kavramların tanımları verilmiştir. İkinci bölümde araştırma ile ilgili yayınlar ve konu ile yapılan bazı araştırmalar özetlenmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemine ilişkin bilgilere, dördüncü bölümde bulgu ve yorumlara, beşinci bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Gelişen teknoloji ve çağdaş yaşamla kadınların iş hayatında yerlerini almaları, onların kişisel bakımlarına daha çok dikkat etme gereğini doğurmuştur. Bu bağlamda kişisel bakımın en önemli noktalarından birinin ise kadınların saç bakımları olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle Gazi Üniversitesi Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Ana Bilim Dalında üniversite öğrencilerine ağırlıklı olarak saç bakımının da bulunduğu 4 yıllık bir lisans eğitimi verilmektedir. Ancak bu konuda üniversite öğrencilerinin neler yaptıkları, saç bakımı konusundaki bilgi ve alışkanlıklarına dair yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte alanla ilgili yapılan bilimsel çalışmaların sayısı yok denecek kadar azdır. Üniversite öğrencilerinin saç bakımı konusundaki bilgi ve alışkanlıklarını tespit etmek ve lisans programlarına katkıda bulunmak amacıyla böyle bir çalışmanın yapılması uygun görülmüştür.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde değerli bilgi ve tecrübesiyle bana yol gösteren danışmanım sayın Yrd.Doç.Dr. İbrahim KISAÇ'a, ilgi ve desteği ile bana güç veren bölüm başkanım sayın Prof.Dr. Tuba VURAL'A, ayrıca bana yardımları ile destek olan Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri öğretim üyelerinden Yrd.Doç.Dr. Bülent ÖZTÜRK, Yrd.Doç.Dr. Yücel GELİŞLİ'ye bölüm arkadaşlarıma ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Aralık-2003

Mehmet DEĞER

BÖLÜM I

GİRİŞ

Süslenme ve güzel görünme arzusu insanların yaratılması ile başlamıştır. İlk çağlardan itibaren kadınlar güzel olmak ve çevrelerine güzel görünmek için süslenmişlerdir. Süslenme arzusu kadınlarla birlikte tarih öncesi çağlardan günümüze kadar gelmiştir.

İnsanlar süslenmek ve süslemek isteğiyle her dönemde yenilikler yapmış, giyimlerini, evlerini, kullandıkları eşyaları süslemek için çaba göstermişler ve süslemeyi sanat haline getirmişlerdir (Eronç, 1984:3).

Kadınlar antik çağlardan bu yana çeşitli amaçlarla değişik yöntemler ve materyaller kullanarak süslenmişlerdir. Antik çağlarda kadınların süslenmek amacıyla çeşitli eşyalar kullandıkları ve bu eşyalar arasında tunç aynalar ve cımbızlarında bulunduğu, uzun saçları toplamakta kullandıkları kemik ve tunçtan yapılmış saç ve giysi broşları ve iğnelerinin günümüz kadınlarınca da kullanıldığı, pişmiş toprak koku şişeleri ile minik sandıklarında yine antik çağ kadınlarına özgü kozmetik türü eşyalar olduğu belirtilmektedir (Pasinli, 1993:184; Karagöz, 1993:184).

Yüzyıllar boyunca kadın güzelliğinin ve cazibesinin en değerli mücevheri saçlar olmuştur. Kadınlar antik çağlardan itibaren her devrin güzellik anlayışına göre saçlarını çeşitli şekillerde kesmişler, uzatmışlar, taramışlar, örmüşler, dağıtmışlar ve değişik renklere boyamışlardır.

Saç şeklini değiştirme isteği modanın bir eseridir. Eski Mısır, Yunan ve Romalılar bu moda uyarak saçlarının şekillerini değiştirmeye çalışmışlardır. Eski Mısırlılar saçlarını tahta çubuklara sarmışlar, üzerine Nil çamuru sürerek kurutmuşlar ve bu suretle saçlarına şekil vermeye çalışmışlardır (Akçaboy, 1981:80).

Tarihte ilk defa saç renk açıcılarını Romalılar kullanmışlardır. Romalı kadınlar kuzeyden esir olarak gelen kadınların saçlarına imrenmişler ve kendi saçlarını da onlarınki gibi açık renkli yapmaya çalışmışlardır. Alum kayası, sönmemiş kireç, ham soda, odun külü ve eskimiş şarap gibi maddeler saçlara sürülerek bir veya birkaç gece bekletilir, altın sarısı veya kırmızımtırak saçlar elde edilirdi. Yine tarihte ağartıcılar arasında sığır kuyruğu, sirke içerisinde mastik yağı gibi maddeler kullanılmıştır. Daha sonraları yaygın olarak kayın ağacı külü ve keçe yağından elde edilen bir cins sabun da saç ağartıcısı olarak kullanılmıştır. Bu da bize tarihte ilk sabunun temizlik için değil de saçların rengini açmak için kullanıldığını göstermektedir (Koçak, 1993:2).

İnsanlar ilk çağlardan beri saçlarının renklerini değiştirmek amacıyla boyamaya çalışmışlardır. Boya olarak ilk defa bitkisel maddeler kullanılmıştır. Eskiden beri kullanılan bitkisel boyaların en önemlisi kınadır. Kına ilk kez Mısır Kralı Teta'nın annesi tarafından saç boyası olarak kullanılmıştır. Kına bugün bile kullanılmaktadır. Bunlardan başka indigo, papatya, odun ekstraları, meşe mazısı ve ceviz kabukları da saç boyası olarak kullanılmıştır. Saç boyalarını Eski Mısırlılar, Asuriler, İranlılar, Çinliler, Hintliler gibi eski medeniyet ve kültüre sahip uluslar kullanmışlardır (Akçaboy, 1982:203-217).

Günümüzde ise kadınlar güzelliklerine ve kişisel bakımlarına hiçbir dönemde olmadığı kadar önem vermeye başlamışlardır. Güzel ve bakımlı olmak hiç şüphesiz bütün kadınların vazgeçemedikleri bir unsur olmuştur. Çağdaş yaşamla birlikte kadınların iş yaşamına katılmaları ve başarılı olmaları kişisel bakımlarına daha çok dikkat etmeleri gereğini doğurmuştur. Kadınların kişisel bakımlarında en çok dikkat ettikleri noktayı ise kişisel saç bakımları oluşturmaktadır.

Kadınlar güzel ve bakımlı saçları sayesinde çevrelerine yansıttıkları pozitif görünümle karşılarındaki insanları olumlu yönde etkilemektedirler. Aynı zamanda da psikolojik ve estetik yönden de kendilerini daha mutlu, daha huzurlu, daha güvenli ve daha başarılı hissetmektedirler.

Günümüzde modern anlamda kuaförlük ve güzellik bilgisi eğitimi akademik olarak Gazi Üniversitesinde verilmektedir. Mesleki Eğitim Fakültesinin bir ana bilim dalı olan Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenlik Programı

Eğitiminde; dört yıllık lisans eğitimi boyunca, öğrencilere saç bakımı, cilt bakımı, makyaj, masaj, epilasyon, manikür ve pedikür gibi temel dersler verilmektedir. Bu derslerle ilgili her türlü bilgi ve beceri davranışa dönüştürülmekte, her türlü işlem profesyonelce uygulanmakta ve bu derslere paralel formasyon dersleri de verilerek planlı ve programlı şekilde öğretmen yetiştirmektedir.

Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitiminin en önemli kısmını saç bakımı ve yapımı dersleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin lisans öğrenimleri süresince 500 saat saç bakımı ve yapımı dersleri, 400 saat cilt bakımı dersleri, 168 saat makyaj dersleri, 126 saat epilasyon dersleri, 84'er saat masaj ve tırnak dersleri, aldıkları düşünülürse; saç bakımı ve yapımı derslerinin Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitiminde ne kadar önemli bir yer tuttuğu açıkça görülmektedir.

Saç bakımı ve yapımı derslerinde öğrencilere saçın yapısı, hijyen, saç temizliği (yıkama) saç sağlığı, geçici ve kalıcı şekillendirme (fön, mizanpli, tarama, topuz, permanent), saç boyama, kesim gibi temel konularla ilgili her türlü bilgi, beceri ve uygulama profesyonelce verilmektedir.

Günün modasına, kişinin fiziksel özelliklerine, yüz ve vücut ölçülerine, yaşam tarzına, içinde bulunduğu kültür ortamına, mesleğine, kişisel isteğine ve sahip olduğu saçın yapısına uygun olarak, saçla ilgili her türlü işlemin yapılması ise “kişisel saç bakımı” olarak tanımlanabilir. Kişisel bakımda ise insanların en çok dikkat ettikleri noktanın saç bakımı konusu olduğunu düşünmekteyiz.

Bu araştırma Gazi Üniversitesi öğrencilerinin kişisel saç bakımı konusundaki bilgi ve alışkanlıklarının araştırılıp, ortaya çıkarılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi gereksiniminden kaynaklanmıştır.

1.1. AMACI

Bu araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi öğrencilerin kişisel saç bakımları konusundaki bilgi ve alışkanlıklarının incelenmesidir. Bu temel amaç çerçevesinde araştırma kapsamında şu sorulara cevap aranacaktır.

- 1- Üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımlarına ilişkin genel bilgileri nelerdir ve bazı özellikler açısından öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 2- Üniversite öğrencilerinin saç yıkamaya ilişkin alışkanlıkları nelerdir ve bazı özellikler açısından öğrencilerin saç yıkama alışkanlıkları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 3- Üniversite öğrencilerinin fön çekmeye (geçici saç şekillendirme) ilişkin alışkanlıkları nelerdir ve bazı özellikler açısından öğrencilerin fön çekme alışkanlıkları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 4- Üniversite öğrencilerinin, permananta (kalıcı saç şekillendirme) ilişkin alışkanlıkları nelerdir?
- 5- Üniversite öğrencilerinin, saç boyamaya ilişkin alışkanlıkları nelerdir ve bazı özellikler açısından öğrencilerin saç boyama alışkanlıkları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 6- Üniversite öğrencilerinin, saç kesimine ilişkin alışkanlıkları nelerdir ve bazı özellikler açısından öğrencilerin saç kestirme alışkanlıkları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.2. ÖNEMİ

Güzel olmak ve beğenilmek isteği Antik çağlardan beri kadınların yaşamlarında çok önemli bir yere sahip olmuştur. Güzel olmak ve beğenilmek içgüdüsel bir davranış olarak kadınlarla birlikte hep varolmuştur. Çatal höyük kazılarında bulunan M.Ö. 6000 yılına ait Neolitik dönem kadını süs eşyası, kadının süslenme arzusunun tarih boyunca varolduğunun güzel bir örneğidir (Akşit, 1982:16).

İlk çağlardan beri insanlarda var olan bu süslenme ve beğenilme arzusu kuaförlük mesleğinin doğmasına yol açmıştır. İnsanlardaki bu süslenme ve beğenilme arzusu, 21.y.y.'da gelişen ve değişen teknoloji ile birlikte kadının iş hayatında yerini almasıyla daha da artmıştır. Bakımlı olan kadınların gerek iş, gerek sosyal hayatlarında daha mutlu, daha huzurlu ve daha başarılı oldukları

tartışmasız bir gerçektir. Kadınların bakımlı ve güzel olmak için en çok çaba sarf ettikleri ve özen gösterdikleri noktanın saç bakımı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda kişisel saç bakımının önemi ortaya çıkmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımlarına ait herhangi bir çalışmanın bulunmaması nedeniyle böyle bir çalışma yapmayı uygun gördük.

Araştırma yeni bir ana bilim dalı olan Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitimine yönelik bir çalışma olması, bu alandaki çalışmaların yok denecek kadar az olmasından dolayı ana bilim dalına katkıda bulunacağından önemli görülmektedir. Ayrıca bundan sonraki araştırmalara kaynak oluşturması açısından da önemlidir.

1.3.TANIMLAR

Kişisel Saç Bakımı: Saç sağlığını korumak ve iyi durumda muhafaza etmek için günün modasına, kişinin fiziksel özelliklerine, yüz ve vücut ölçülerine, içinde bulunduğu kültür ortamına, mesleğine ve sahip olduğu saçın yapısına uygun olarak saçların temizlenmesi, güzelleştirilmesi ve görünümünün değiştirilmesi amacıyla yapılan işlemlerdir.

Kozmetik: 8 Nisan 1994 Tarih ve 21899 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kozmetik Yönetmeliğinde; “Kozmetik: Kanunda tanımı yapılan temizlemek, korumak, iyi durumda tutmak, koku vermek, görünümü değiştirmek ve vücut kokularını düzeltmek üzere; epiderma, saç ve kıllar, tırnaklar, dudaklar, dış genital organlar gibi vücudun dış yüzeyleri ile dişlere ve ağız mukozasına uygulanan madde ve/veya ürünü ifade eder şeklinde tanımlanmaktadır.

Fön (Geçici Şekillendirme): Saçların ısı yardımıyla geçici olarak şekillendirilmesi işlemidir.

Permanant (Kalıcı Şekillendirme): Düz saçı dalgalı veya kıvrıkcık hale getirmek için yapılan kimyasal işlemidir.

Saç Boyası: Saç rengini değiştirmek, farklı renk tonları sağlamak ve beyaz saça istenilen rengi vermek amacıyla kullanılan kozmetiklerdir (Alpmen, 1978:99).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Kavramsal Çerçeve

2.1.1.Saçlar

Saçlar insan başını sıcak soğuk ve fiziksel etkilerden koruyan, aynı zamanda da estetik bir görünüm veren deri ekleridir.

İnsan başında 90.000 ile 120.000 arası saç teli vardır. Saçları çok daha ince olduğu için, en fazla saç teli sarışınlarda bulunur. Onlardan sonra koyu renk saçlı kimseler gelir. Kızıl saçlıların başında daha az saç teli bulunur. Yalnız onların saç telleri de kalındır, bu yüzden saçları hepsinden gürmüştü gibi durur (Meredith, 1977:186).

Tek bir saç teli 0.02mm ile 0.04mm kalınlıktadır. 20-50 saç teli yanyana geldiklerinde 1mm'lik bir kalınlığa ulaşır. Saç telleri çok dayanıklıdır. Yaklaşık 60kg'lık bir yükü taşıyabilir ve boylarının %70'ine kadar gerilmeye dayanabilirler (www.ileydi.com.).

Saçların büyüme hızı ergenliğe kadar erkeklerde, erişkinlerde ise kadınlarda daha fazladır (www.dermatoloji.com) günlük ortalama kıl büyümesi 0.3-0.4mm'dir. Büyüme hızı 15-30 yaş arasında artış göstermektedir. Genç kadınlarda en hızlı büyüme 16-24 yaş arası olup, büyüme oranı 50-60 yaş arasında azalır (Trak, 1991:34).

Saçlar ayda ortalama 13mm uzar (Janssen, 2002:33).Uzama hızı, kişiye, yaşa, kişinin diyetine ve strese bağlıdır. Bir saç teli bel hizasına kadar yaklaşık altı yılda uzar (www.kadınlar.com., Hepgül:1).

Kıl büyümesini etkileyen bir diğer etken ısıdır. Deri, çevre ısısına diğer organlardan çok daha fazla duyarlılık göstermektedir. Bu nedenle de, yaz aylarında kıl büyümesi daha hızlı olmaktadır (Trak, 1991:37).

Üç ayrı tip saç kesiti vardır. Dümdüz olan mongoloid ırkta saç kesimi yuvarlak, beyaz ırkta dalgalı görünüme paralel olarak oval ve kıvrıkcık saçlı olan zencilerde de bükümlüdür (www.dermatoloji.com).

Sağlıklı bir saç teli 2-6 sene yaşar. Üç aylık bir dinlenme süresinden sonra saç teli dökülür ve yeni bir saç teli uzamaya başlar. Saçın ömrü de saçın uzama hızında olduğu gibi kişiye, yaşa ve beslenmeye bağlıdır (Şenol, 2002:112). Günde maksimum 100 saç telinin dökülmesi normaldir (www.unilever.com:2). Her sağlıklı saç kökü ortalama 25 kez saç üretebilir (www.canan.com:1).

Saç renkleri ise ırklara göre farklılık göstermektedir. Anglosakson ve İskandilav ırklarında saç rengi kumral, güney ırklarında siyah ve Galyalılarda ise esmerlerdir (www.derman.net:1).

Saçlara rengini melanin isimli bir pigment vermektedir. Saç telleri dibindeki melanositler kalıtıma göre saçta renk verirler (Erkan, 1992:140).

Saçlara renk veren pigment, dermis hücrelerinde bulunan melanositler tarafından sentez edildikten sonra dentritleri üzerinden yeni oluşan saç hücrelerine aktarılır. Saç ne kadar koyu ise granüllerde o kadar büyüktür. Zencilerdeki granüller, beyaz ırka göre daha büyük daha az sayıdadır. İnsan saçının rengini veren iki pigment vardır: Kahverengi veya siyah renkte olan eumelanin ve sarı veya kırmızı renkte olan phaeomelanin.

Bütün doğal saç renkleri bu üç rengin birleşiminden oluşur. Örneğin;

Kumral saçta çokça kahverengi ve biraz siyah, kırmızı ve sarı pigment bulunur.

Bakır kırmızı saçta fazlaca kırmızı, sarı, biraz kahverengi ve siyah pigment bulunur.

Sarı saçta ağırlıklı olarak sarı, çok az kırmızı ve kahverengi pigment bulunur (Henderson, 2000:140).

Bazı bilim adamları, U.V. ışınlarının da saç renginin belirlenmesinde önemli olduğunu vurgulamaktadır (Şenol, 2002:112).

2.1.2-Saçın Anatomik Yapısı

Saç keratin denen, protein içeren ölü hücrelerden oluşmuştur (Şenol,2002:111). Keratin, keratinositler (epidermal hücreler) tarafından imal edilen bir proteindir. Katı keratin saç, tüy, tırnak, gaga ve boynuzları oluşturur. Yumuşak keratin ise epidermal deriyi oluşturur (Tourles, 2002:4).

Saç anatomik olarak beş ana kısımdan oluşmuştur. Bunlar;

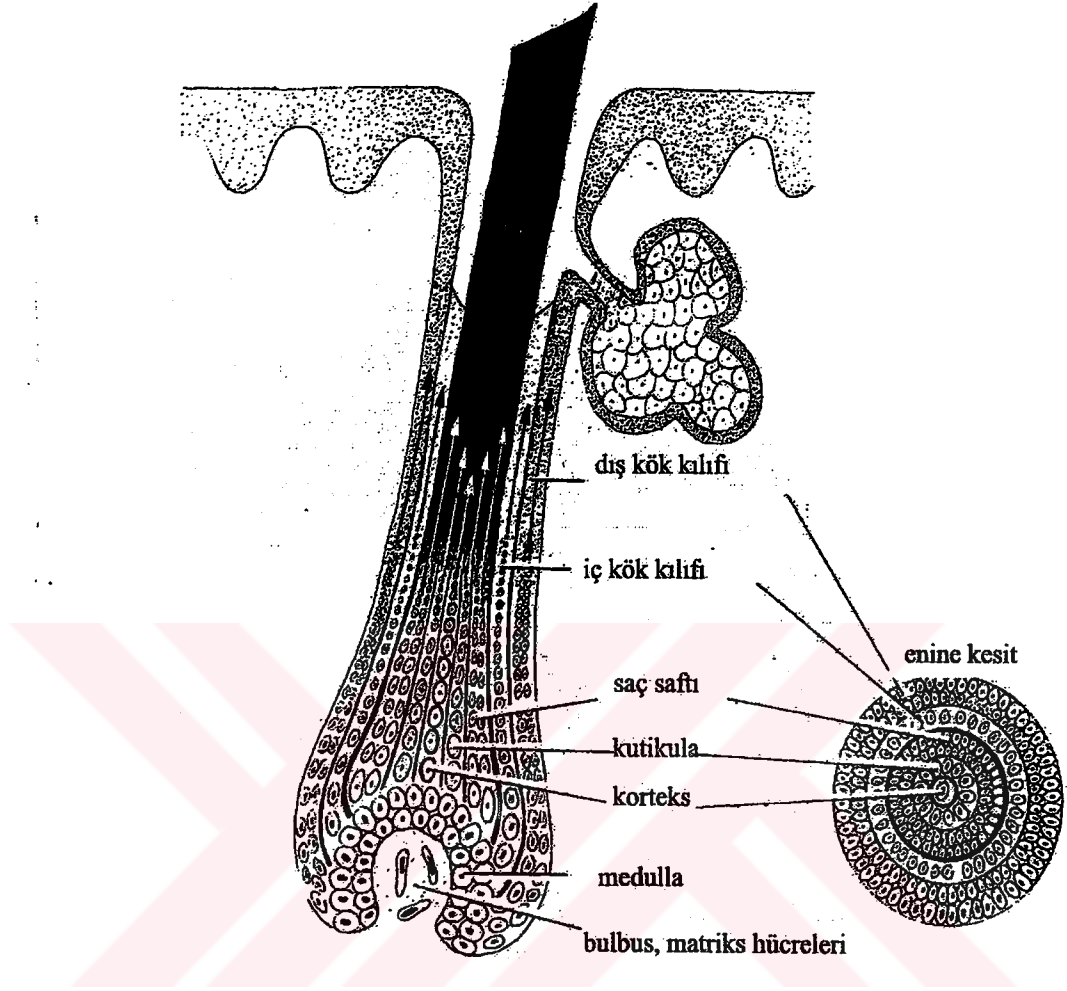
1-Dermal kıl papillası

2-Kıl matriksi

3-Kıl (Medulla, korteks, kütükül)

4-İç kök kılıfı (İç kök kılıfı kütükülü, huxley ve henle tabakaları)

5-Dış kök kılıfidır.



Şekil 1.Kılın Yapısı (Kundakçı, 1998:129).

2.1.2.1-Dermal Kıl Papillası

Aktif büyüme evresinde (anagen fazda) , kıl folükülünün alt kısmı tokmak gibi geniştir. Bulbus, matriks hücreleri ve melanositlerden oluşur. Küçük, yumurta şeklinde dermal bir yapı (dermal kıl papillası) kıl bulbusu içine doğru çıkıntı yapmıştır. Papilla, kıl folükülünün büyümesini sağlar ve devam ettirir. Kıl papillasının ana maddesinin hyaluronik asit ve sülfat asit mukopolisakkaritlerden oluştuğu kabul edilmektedir. Koyu renkli saçlı insanlarda, dermal kıl papillasında

melanofajlar içinde fazla miktarlarda melanin bulunmaktadır (Kundakçı,1998:130).

2.1.2.2-Kıl Matriksi

Kıl bulbusunda bulunan kıl matriksinin pluripotansiyel hücreleri, kılı ve iç kök kılıfını oluştururlar. Dış kök kılıfı ise, epidermisten aşağıya doğru gelişme gösterir (Kundakçı, 1998:130).

2.1.2.3-Kıl (Medulla, Korteks, Kütikül)

Yapı olarak kıl gövdesi, dıştaki kütikül, merkezde medulla ve bunların arasında korteksten oluşur (Varol, 1996:25).

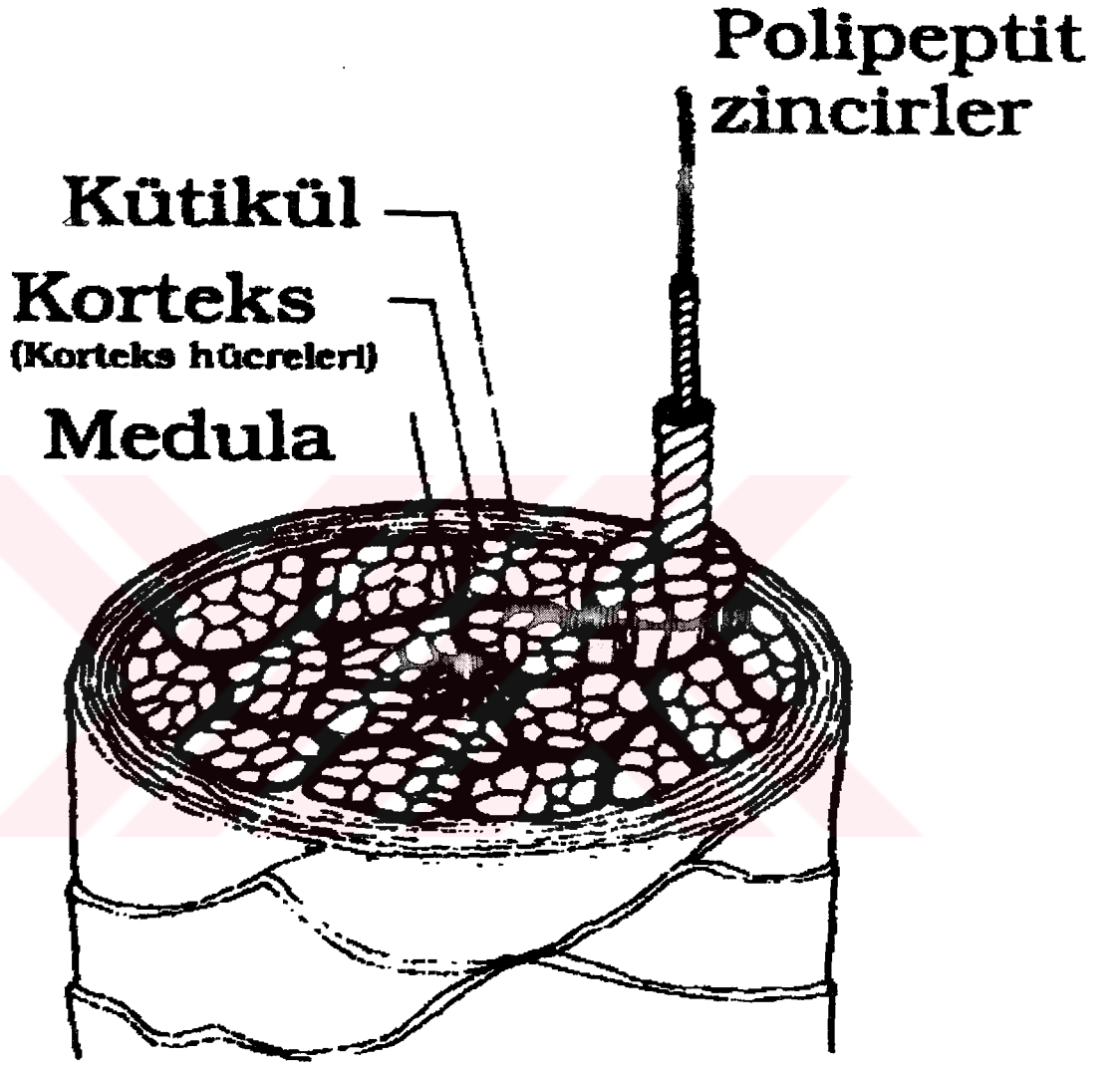
Medulla saç yapısını oluşturur. Medullanın fonksiyonu tam olarak bilinmemektedir (Milady's book, 2000:228). Medullar hücreler dermal papillanın tepesindeki matriks hücrelerinden farklılaşır (Kundakçı,1998:131). Medulla, lanugo kıllarında bulunmaz. Hücreler arasında varolan hava boşlukları, ışık yansımaları ile kılın renk tonlarını ve parlaklığını sağlamaktadır (Trak,1991:27).

Korteks, kılın ana kitlesini oluşturur ve kıl fibrilinin mekanik özelliklerine katkıda bulunur (Kundakçı,1998:131).

İlik (medulla) ve ilik kanalını çepeçevre sarar. Çok sert bir tabaka olup, saç sertliğini veren kısımdır. Saç teli boyunca uzunluğuna dizili, iplik şeklindeki boynuzlaşmış hücrelerden meydana gelir (Erkan,1992:37).

Korteks, örgü yünü gibi bir arada bükülmüş çok sayıda lif yada fiberden oluşmuştur. Bu lifler esneme yapabilir ve sonra orijinal boylarına dönebilirler. Saç keratini, kortekste polipeptit zincirleri adı verilen, uzun zincirler halinde bulunan aminoasit birimlerinden meydana gelmiştir (Henderson, 2000:23).

Toplam ağırlığın %90'nını oluşturur. Korteks saç esneklik, elastiklik, güç ve renk veren önemli bir bölümdür (Milady's book, 2000:228).



Saç teli
Saçın enlemesine kesiti

Kütikül, kıl ucundan köküne kadar uzanan, birbiri üzerine binmiş, yassı hücrelerden oluşan 6-8 sıralı bir yapıdır (Kundakçı, 1998:131).

Kütikül pullarının dizilişleri çatıdaki kiremitler gibidir. Pulların kenarlarının tamamı saçlı deriden uzağa dönüktür. Pullar ışık geçirgendir (buzlu cam gibi). Böylece korteksin içindeki saç rengi dışardan görülebilir. Ayrıca bu tabaka oldukça kaba olup, saçın tamamını bir arada tutar, ancak çok güçlü kimyasal maddeler tarafından (permanant veya renk açıcılar) yada sert muamele sonucunda (çok fazla geriye fırçalama gibi) hasar görebilir. Kütikül pulları hasar görüp yada kırılıp açıldıklarında ve kimyasal maddeler kortekse emildiklerinde, saçın yüzeyi kaba ve mat bir görünüme (zımpara kağıdı gibi) sahip olacaktır (Henderson, 2000:22).

Bu en dış bölüm, saçın bütün ağırlığının, çok az bir yüzdesini oluştursa da saçı koruyan yapısal özelliklere sahip tek bölümdür (Milady's book, 2000:228).

Sağlıklı bir kütikül ışıklı pırıltılar ve parlaklık yaratarak, ışığı yansıtarak saçta ipek gibi bir parlaklık kazandıracaktır (Janssen, 2002:22).

2.1.2.4-İç Kök Kılıfı

İç kök kılıfı üç konsantrik tabakadan oluşur. Bu tabakalar içten dışa doğru, iç kök kılıfı kütikülü, huxley tabakası ve henley tabakasıdır. İç kök kılıfı kütikülü, yassılaştırmış, uçları bulbusa gelecek şekilde kiremit gibi üst üste binmiş hücrelerden oluşan tek sıralı bir tabakadır (Kundakçı,1998:132).

Huxley tabakası, yassı hücrelerden oluşan bir yada iki sıra hücre içeren bölümdür. Erkeklerde büyük foliküllerde iki katlıdır (Trak, 1991:25).

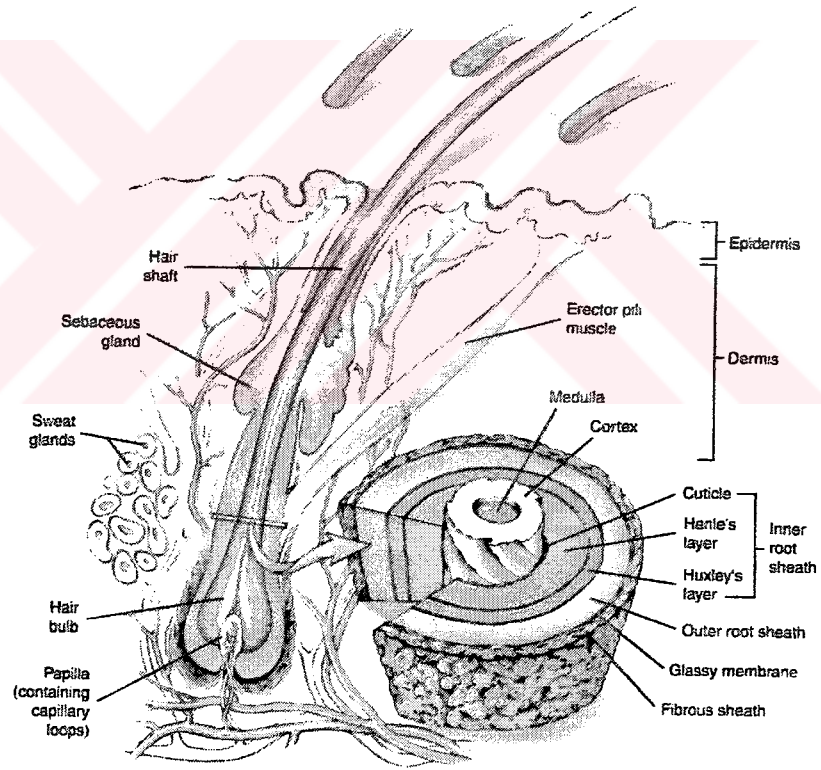
Henle tabakası, tek bir sıra hücre sırasından oluşmaktadır ve keratinize olan ilk tabakadır (Kundakçı, 1998:132).

Folikülün merkezinde bu üç kat birleşerek solid bir hyalin kat oluşturur. İç kök kılıfının asıl fonksiyonunun kılı şekillendirmek olduğu kabul edilmektedir (Trak, 1991:26).

2.1.2.5-Dış Kök Kılıfı

İç kök kılıfını çevrelemektedir. Üst yarısı, folikülün stabil kalan kısmıdır ve epidermisin devamıdır. Alt yarısı sıklusa katılan değişebilir yapıdır. Temelde gerek dış kök kılıfı, gerekse epidermal hücreler benzer yapıdadır. Fakat içeriklerinde bazı farklılıklar taşımaktadırlar (Trak, 1991:26).

Genelde dış kök kılıfı, hücre hareketinde çok az rol oynayan relatif olarak, statik bölge olarak kabul edilmektedir. Dış kök kılıfının fonksiyonu tam olarak bilinmemektedir (Kundakçı, 1998:133).



Şekil 3.Saçın Yapısı (Barrera, 2002:3).

2.1.3-Saçın Oluşumu ve Biyokimyası

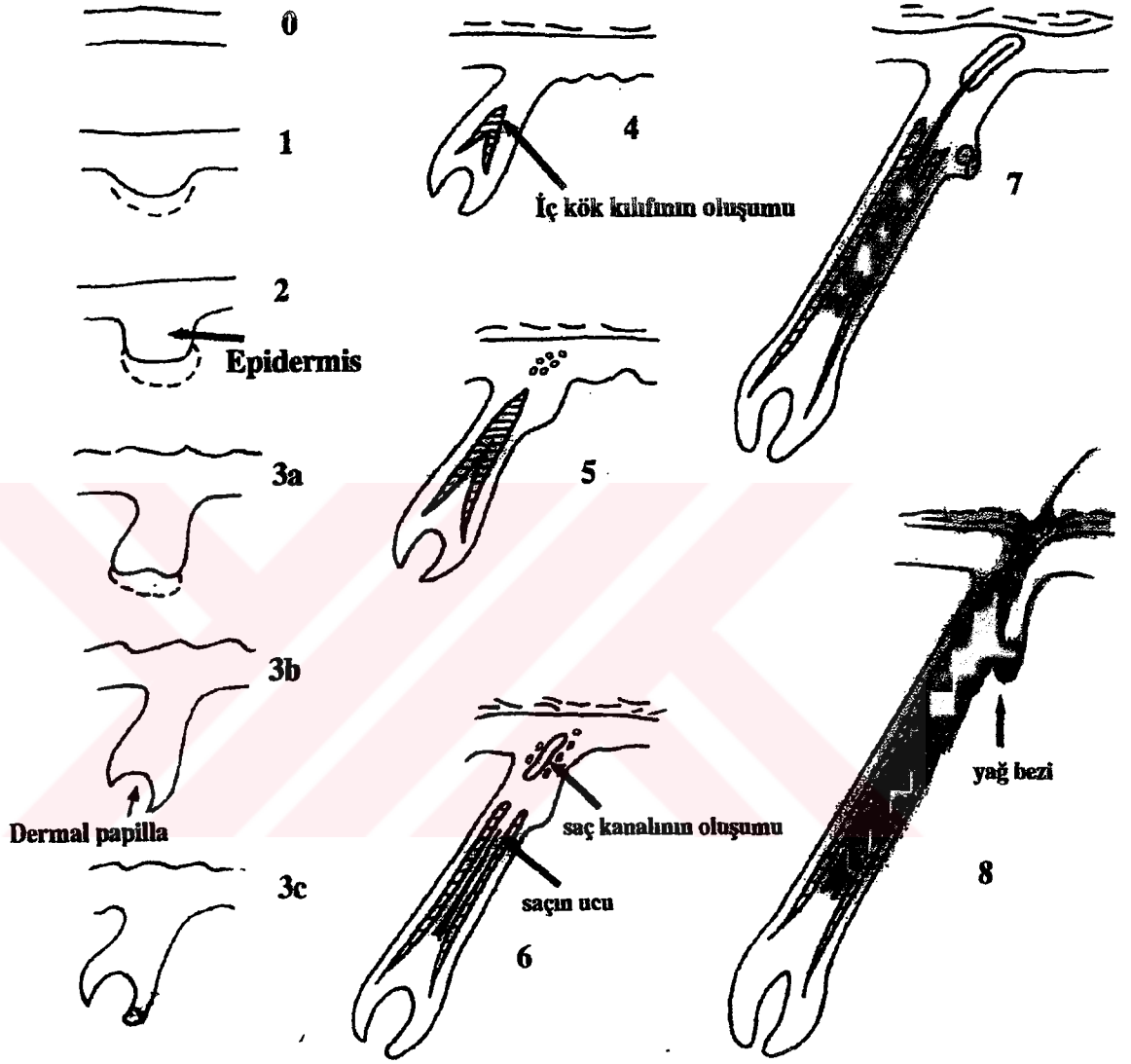
Saç yapı olarak, deri altındaki kök kısmı ile deri yüzeyinden uzanan ve 5-6 konsantrik tabaka içerek gövde kısmından oluşmuştur (Kundakçı, 1998:134).

Saçlar esas olarak “keratin” adı verilen bir proteinden meydana gelirler. Organik moleküller olan proteinler, aminoasit dizilerinden oluşur ve sıcaklık, PH gibi çeşitli faktörlere karşı duyarlıdırlar. Keratin suda erimeyen bileşiklerdendir (www.biltek.tubitak.gov.tr.candaş:2).

Saç oluşumunun ana prensipleri, moleküler ve histoimmünokimyasal yaklaşımlarla daha yeni anlaşılmaya başlanmıştır. Ancak detayları henüz bilinmemektedir. Örneğin, saç oluşumunda rol oynayan doku interaksiyonları bilinmekle beraber moleküler mekanizma tam olarak açıklığa kavuşturulamamıştır (Ciliv, 1998:134).

Kıl folikülleri dermis içerisinde yer alan, epidermisin tüp şeklindeki uzantılarıdır (Trak, 1991:25). Saç, dermis üzerine yayılmış olan epidermis hücrelerinden oluşur. Saçı meydana getirecek olan dermis hücreleri önce bir araya gelerek gruplaşırlar. Daha sonra dermisten gelen bir haber ile epidermis, dermis içine, aşağıya doğru uzanmaya başlar. Bu “aşağıya doğru uzantı yap” tarzındaki haber (1. Dermal haber), bütün omurgalılar için aynıdır. Aşağıya doğru uzanan epidermis hücreleri, daha sonra, gruplaşmış dermis hücrelerini çevreleyerek, “dermal papilla”yı meydana getirir (Şekil2, basamak 3). Dermal papillanın oluşumu için bir habere daha gerek vardır. Bu ikinci “dermal papilla”yı yap tarzındaki haber, epidermisten gelir ve türe özgüdür. Bu haberin mahiyeti tam bilinmemekle beraber muhtemelen epidermis-dermis hücreleri arasında adhesyonların oluşumunu sağlamaktır. En sonunda dermis kaynaklı bir haber (2. dermal haber) dermal papillayı yapan epitel hücrelere ulaşarak onları, saç gövdesi yapmak üzere, çabuk bölünmeleri için uyarır.

Dermisten gelen, 2. haber ile çoğalan epidermis hücreleri, deri yüzeyine doğru hareket ederek üç tip saç hücresine, (kütikül, korteks ve medulla) veya iç kök ve dış kök kılıfı hücrelerine farklılaşırlar (Şekil 3). Sonuçta histolojik olarak farklı hücre tabakaları (içten dışa doğru; medulla, korteks, kütikül hücreleri, iç kök kılıfı, dış kök kılıfı) ve bunların dışında fibroblast ve yağ hücreleri bulunan saç oluşmuş olur.



Şekil 4.Saç Oluşumunun Basamakları (Kesik çizgiler dermis hücrelerini göstermektedir) (Ciliv, 1998:136).

2.1.4-Saçın Büyüme Siklusu (Değişim)

Saç, yeni hücrelerin sürekli olarak üretildiği saç dibi papillasındaki kökün dibinden uzamaktadır. Bu yumuşak hücreler sertleşerek, deri yüzeyinin üzerine ulaştıklarında güçlü saç tellerini oluşturur (Henderson, 2000:26).

Kıl sürekli olarak büyür. Büyüme ve dinlenme periyotları arasında değişken olarak dönemler halinde büyür (Varol,1996:28).

Saçlar sürekli olarak periyodik bir değişim (siklus) gösterir. Eski saçlar dökülürken, yenileri onların yerlerini alır. Bu siklus 3 evreden oluşur:

Anagen Evre: Saçların yeni oluştuğu ve aktif olarak sürekli büyüdüğü evredir (Ciliv,1998:137). Saçların aktif uzama süresi 1-7 yıl arasında değişir (Henderson, 2000:26).

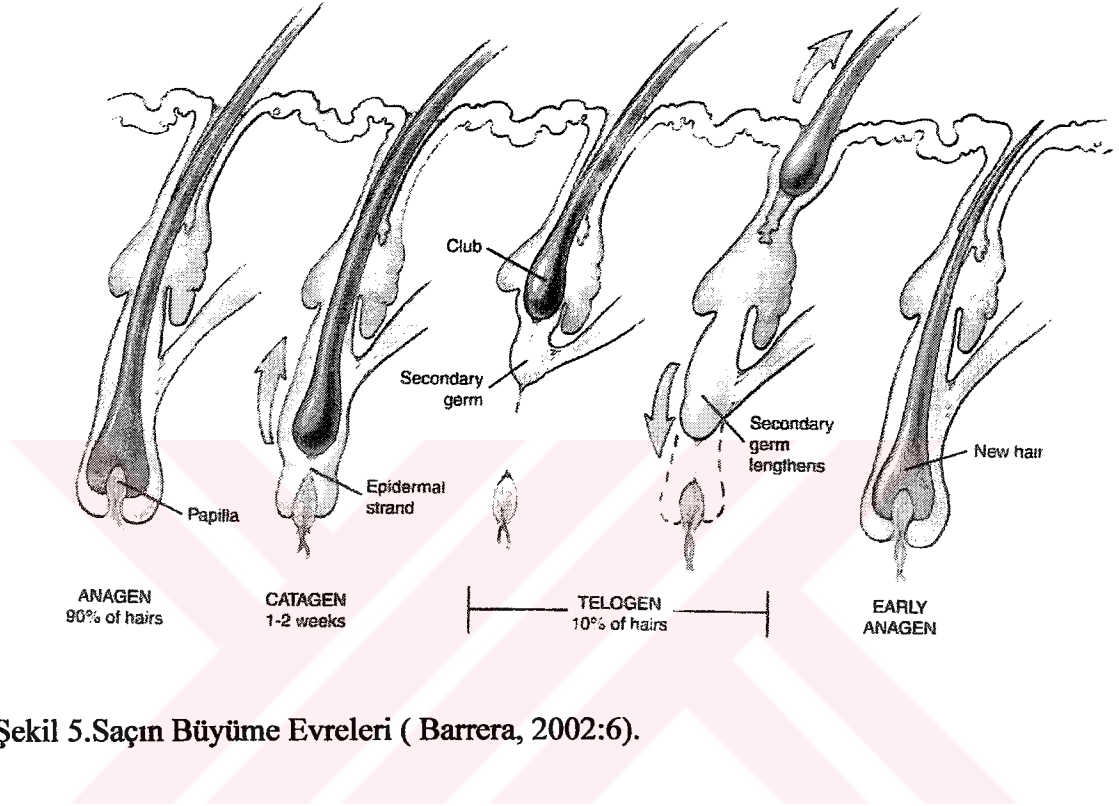
Katagen Evre (Geçiş-Kopma-Değişim Evresi): Bu geçiş döneminde hücre bölünmesi durur. Kıl kökünün tabanı keratinleşir. Kıl kökü bozulmaya ve folikül önemli derecede kısalmaya başlar (Varol, 1996:28). Bu değişim süresi yaklaşık 2 hafta sürer (Henderson, 2000:27).

Telogen Evre (Dinlenme Dönemi): Dermal papillanın epidermis hücrelerinden ayrıldığı evredir. Epidermis hücreleri hacimce küçülür (Ciliv,1998:137). Bu evrede kıl kökü büyümeyi tamamen durdurur ve çekildiğinde kolayca çıkabilir (Varol,1996:28). Telogen evresi yaklaşık 3-4 ay sürer (Henderson, 2000:27).

Telogen'den sonra epidermis hücreleri tekrar yeni saç oluşturmak üzere dermis hücrelerine doğru uzantı yapmak için dermis tarafından uyarılır. Her siklusta aynı haberler, aynı sırada verilerek oluşan yeni saç, eski saçın kanalından deri yüzeyine çıkar ve eski saç da dökülür. Gün ışığının uzunluğu yani mevsimler gibi çevresel faktörlerin ve endokrin sisteminin siklusların süresini etkilediği gösterilmiştir (Ciliv, 1998:137).

İnsan başındaki saçların yaklaşık % 2-3 değişim evresinde ve % 10-15'i dinlenme evresindedir (Janssen, 2002:23).

GROWTH CYCLE



Şekil 5.Saçın Büyüme Evreleri (Barrera, 2002:6).

2.1.5-Saçın Kimyasal Yapısı

Saçın büyük bir kısmını suda çözünmeyen bir protein olan keratin oluşturur (Alpmen, 1978:81). Saç genelde çok dehidrate bir oluşumdur; % 20 su içerir. Keratin moleküllerin suda çözünürlüğü hiç yok denecek kadar azdır. Keratin ektoderm kaynaklı hücrelerin stoplazmalarında oluşan ve hücrelerin hayatları boyunca hücre içinde kalan oldukça dirençli bir proteindir. Keratin yapan hücreler yalnızca omurgalılarda bulunur. Bütün proteinler gibi keratin de L-amino asitlerden oluşur.

Tabiatta 20 tane kadar amino asit vardır ve bunların hemen hepsi keratin yapısında yer alır. Ancak keratinde sistein amino asidi, başka herhangi bir proteinden çok daha fazla yer alır (Ciliv, 1998:137-138).

Bir amino asitin asit grubu ile diğer amino asitin amino grubunun birleşmesi ile amit yapısındaki peptit bağları meydana gelir ve polimer bir yapı oluşur (Alpmen, 1978:82).

Saç keratinin %50'si karbon (C), %20'si oksijen (O), %18'i azot (N), %7'si Hidrojen (H), %4'ü kükürt (S), %1'i ise fosfor (P) içeren diğer elementlerden oluşmuştur (Kilgour ve McGarry, 1995:138).

Saç keratininde ve yün keratininde sistin aminoasit miktarının çok yüksek oluşu ve bu peptit zincirlerinin çok sayıda ditiyo yan köprüleriyle (-S-S) birbirleri ile sıkıca bağlanmaları, keratinin erimeyişini oluşturmaktadır (Yenson ve Arat, 1961:517).

Keratin moleküllerinde peptit bağlarına ek olarak amino asit yan zincirlerindeki özellikle -SH, -COO, -NH ve -OH gibi gruplar arasında oluşan başka kimyasal bağlar daha vardır. Bu bağlar şöyle özetlenebilir:

Hidrojen (H) bağları: Protein zincirindeki -NH grubu ile (C=O) veya (-CO-) grubu arasında oluşur. Bunlar zayıf bağlar olmalarına rağmen sayıları fazla olunca protein yapısını sabitleştirmede önemli rol alırlar. Zincir içine su gibi (H) bağı oluşturabilen başka moleküller girince molekül içi (H) bağları kopar, protein zinciri bu maddelerle bağ yapar. Böylece protein molekülü çözünür hale geçer.

(H) bağları, iki ve daha çok protein zinciri arasında da oluşabilir. Su gibi moleküller, zincirler arasına girdiğinde, zincirler arasındaki (H) bağları kırılarak protein zincirleri ile su molekülleri arasında yeni (H) bağları oluşur. Bu da yapıda şişmeye neden olur.

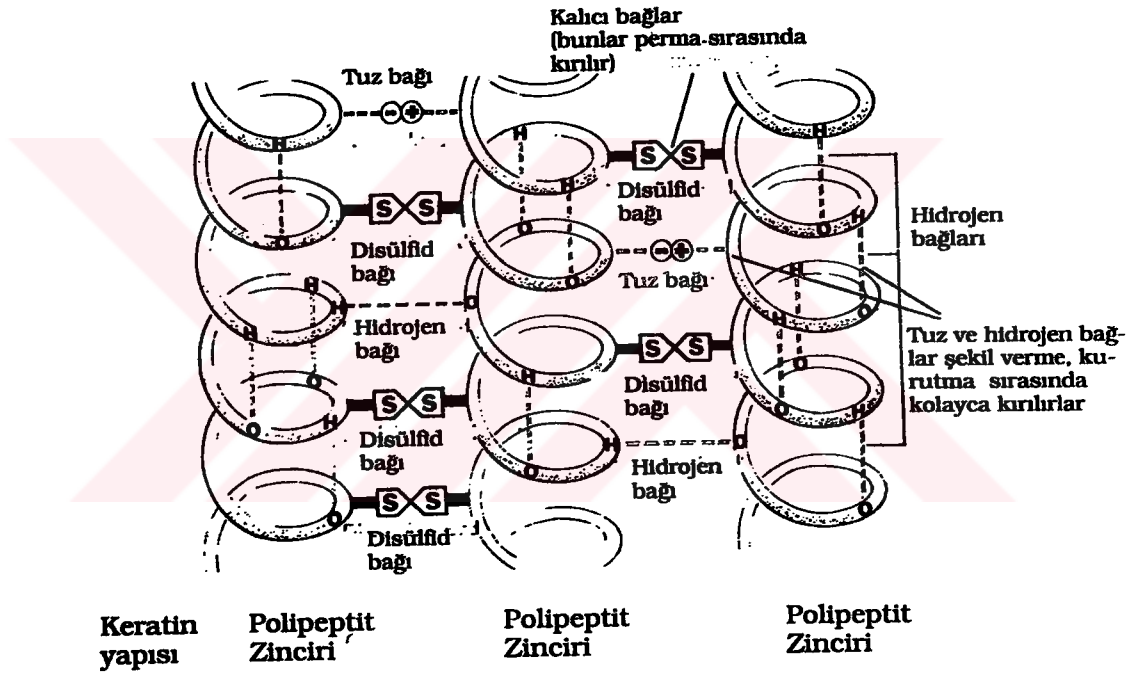
Tuz Bağları (Köprüleri): Protein zincirlerini yapan amino asitlerin yan zincirlerindeki -COO (karboksil) grupları ve -NH₃ (amin)grupları arasında meydana gelen bağlardır. Saçın nem miktarını ayarlarlar.

Disülfid Bağları (S-S): Bu bağlar kuvvetli kovalent bağlardır. Bu bağların sayesinde saç keratini, suda hiç denecek kadar az çözünebilmekte, çok stabil bir yapıya sahip olmakta ve proteolize karşı dayanıklı hale gelmektedir. Bu bağlar,

keratinin dirençli ve kimyasal olarak inert olmasında rol oynayan etkenlerden hiç olmazsa bir tanesidir.

Van der Waals Kuvvetleri: Birbirine yakın atomların, biri birini çekmesinden doğan bu kuvvetlerin de keratin stabilizasyonunda rolü vardır.

Keratinin yapısında eter bağları gibi başka bağlarında varolduğu ileri sürülmüş ise de bu konuda çok az bulgu vardır ve zaten saçın bilinen kimyasal özellikleri H bağları, tuz köprüleri ve disülfid bağları ile açıklanabilmektedir (Ciliv, 1998:139).



Şekil 6.Saçın Yapısındaki Kimyasal Bağlar (Henderson, 2000:23).

2.1.6-Saçların Fonksiyonları

İnsanda saç hem koruyucu hem de kozmetik bir işleve sahiptir. Saçlar insan başını darbelerden, soğuktan ve sıcaktan korurlar.

Gözlerin, kulakların ve burnun çevresindeki kıllar tozu, böcekleri ve diğer maddeleri engelleyici özelliktedir. Kaşlar göze yansımakta olan ışınların miktarını azaltır (Güler ve ark, 2000:5). Kaşlar yine terin göze kaçmasını önlerken, kirpikler

de toz parçacıklarının göze kaçmasını önlerler. Cilt altında her kıla bağlı bulunan bir kıl dikleştirici kas bulunmaktadır (musculus arrector pili). Cilt soğuduğunda, bu kas kuvvetle kasılır ve vücuttaki tüyler diken diken olur. Böylece vücut daha az ısı kaybeder. Burun kılları ise akciğerlere giden solunan havayı ısıtarak, burun salgularını genizden boğaza doğru süpürürler (Janssen, 2002:32).

2.1.7-Vücuttaki Kıl Çeşitleri

Başlıca 3 tip insan kılı vardır:

Lanugo Kılı: Doğumdan önce fetusu tümüyle kaplayan ve çok ender koşullarda sonra da bulunabilen kıllardır. Çok ince, yumuşak, medullasız ve genellikle pigmentsizdirler.

Vellus Kılı: Fötal gelişim sırasında, lanugo kılının yerini alan, yumuşak, medullasız, çok ender olarak pigment içeren ve normalde 2 cm'den kısa olan kıllardır (Trak, 1991:33). Bunlar göz kapağı, alın ve saçsız kafalarda bulunur (Varol, 1996:26).

Terminal Kıl: Medullaya sahip, pigment içeren, daha uzun ve kalın kıllardır. Vücudun özel bölgelerinde, yaşamın özel evrelerinde vellus kılının yerini alır. Belirli bir vücut bölgesinde bile birbirinden çap ve farklı uzunluktadır (Trak, 1991:33). Bu tür kıllar başın arka kısmı, yüzün ve çenenin alt kısmı, kaş, kirpik, koltuk altı ve kasık gibi kıllı bölgelerde bulunur (Varol, 1996:26).

2.1.8-Saçlı Derinin Yapısı

Saçlı deri, normal, yağlı ve kuru olarak 3'e ayrılır.

Normal Saçlı Deri: Ne kuru, ne de yağlı olan saçlı deridir. Böyle bir saçlı deride saçlar yumuşak ve kalındır. Deri üzerinde birikmiş olan hücreler ve dışardan gelen kirler nedeniyle normal saçlı deri de kirlenir. Bu nedenle düzenli aralıklarla yıkanıp temizlenmelidir.

Normal olarak saçları çok fazla yıkamak onları yumuşatır ve şişirir. Özellikle bu durum sert suların etkisiyle fazla görülür. Ayrıca suyun ısısı da saçlar üzerinde değişik etkiler gösterir. Nitekim çok sıcak sular saçların bünyesini bozar.

Genel olarak erkeklerin haftada bir normal saçlı deri için şampuan kullanması yeterlidir. Kadınların saçları içinde prensip aynıdır. Saçlı deride yağların yıkama ile giderilmesinden sonra tekrar yerine konması gereklidir. Bunun için yağlı fiksatörler, biryantınler ve saç kremi kullanılabilir (Koçak, 1993:7).

Yağlı Saçlı Deri: Eğer yağ bezleri aşırı çalışıyorsa ince saçlar, yumuşak yağlı bir görünüm alma eğilimindedirler. Ergenlik çağına yeni girenler sıklıkla bu durumu yaşarlar; zaman içinde hormonlar dengelenir ve normale dönerler, yine de sağlıklı bir beslenme ve yaşam tarzı tavsiye edilir (Janssen, 2002:102).

Yağlı saçlı derinin bakımı önemlidir, eğer temizlik yapılmazsa saçlar çok çabuk kirlenir, parlak kepekli bir durum alır. Yağlı saçlı derinin haftada 2-3 kez şampuanla yıkanması gerekir. Yağlı saçlara, yağlı maddeleri sürmekten, sıkı şapka giymekten ve saçları travmatize eden durumlardan kaçınmalıdır. Yağlı saçlar biryantınlere veya saç kremlerine daha az dayanıklı olduğundan kullanılmamalıdır, yağlı deri bakımı içinde kuru ve yağsız maddelerle masaj yapılmalıdır (Koçak, 1993:7).

Kuru Saçlı Deri: Kuru saç mat, cansız ve ileri safhalarda kırılğan bir hal alır. Bu tip saç yumuşak ve ipeksi değil sert bir his verir. Neme muhtaçtır ve çoğu zaman yüksek miktarda proteine ihtiyaç duyar. Kuru saç kıl gövdesinin dış yüzünde bir katman oluşturan ve parlaklık kazandıran yumuşatıcı ve kaydırıcıların korumasına gereksinim duyar (Janssen, 2002:102).

Kuru saçlar seyrek yıkanmalıdır. Böyle saçlarda sarımsı veya kahverengi kepekler vardır, hafif şekillerde pek fark edilmez. Bu gibi saçlı derilere alkol içeren losyonlar kullanılmamalıdır. Saçlı deriye masaj için deriyi yağlı bir şampuanla yıkamak gerekir. Kuru saçlar için yumurtalı şampuanlar daima iyi bir ilaç gibi kabul edilirler (Koçak, 1993:8).

2.1.9-Saçın Yapısı

Saçın yapısını belirlemek için 3 niteliğin üzerinde durulması gerekir. Bunlar, doku, hacim ve şekildir.

Dokusuna Göre Saçlar: Dokusuna göre saçlar, ince telli, kalın telli ve normal olarak üçe ayrılır.

İnce telli saçlar yumuşak, dokunulduğunda ipeksi bir his veren saçlardır. Saç tellerinin çapları dardır. Bunlar zayıf, gevşek ve seyrek olabilirler. Çoğu zaman seyrek olan bu saçlar küt şekilde kesildikleri, çene hizasından daha uzun olmadıkları zaman gür gibi durur. Biçim bu saçların ne dereceye kadar kıvrıkcık olduklarına bağlıdır.

Kalın telli saçlar genel olarak sağlamdır. Bazen sertte olabilirler. Saç telleri gerçekten kalındır. Bazen bu saçı idare etmek zordur. Biçim saçın gürlüğüne, kıvrıkcılığın derecesine bağlıdır. Bu tür saçlar çok kıvrıkcık ve sert değillerse uzunca bir biçime iyi girerler. Kalın telli saçlar, dalgalı değillerse çok kısa kesilmemelidirler; yoksa iyice kabarır.

Normal telli saçlar ise orta kalınlıktadır. Bunlar oldukça gürse biçim bakımından pek bir sıkıntı çekilmez. Bu bakımdan biçim vermede pek az bir kısıtlamayla karşılaşılır.

Hacmine Göre Saçlar: Hacmine göre saçlar gür ve seyrek olarak ikiye ayrılır. "Gür saç" deyimi başta bir hayli saç olduğu anlamına gelir. Teller kalınsa durum kolaylıkla anlaşılır. Saç ince telliyse o zaman insan yanılabilir. Sıcak iklimlerde yaşayan insanların saçları çoğunlukla gürdür. Dümdüz, sık bir saç bir boyda kesilince çok güzel durur. Ama genel olarak gür saçların biraz seyreltilmeleri, biçim almaları için kat kat kesilmeleri daha doğru olur. Saç çok sıkırsa, ayrıca kıvrıkcıksa kısacık kesmekten kaçınmalıdır. Çünkü o zaman saçlar biçime girmez.

Seyrek saçın çoğu zaman kısa, yada orta boyda kesilmesi doğru olur. Bu saçlara sanki gürmüş gibi bir görünüm kazandırmak için dengeli kesilmeleri de gerekir. Bukleler de yine böyle saçların gürmüş gibi durmalarını sağlarlar.

Şekline Göre Saçlar: Kıvrıkcık, dalgalı ve düz olarak üçe ayrılır: Bir saçın düz, dalgalı ve kıvrıkcık olması saç folikülüne bağlıdır. Düz bir saç folikülü, düz bir saç oluştururken, kıvrıkcık bir saç folikülü kıvrıkcık bir saç yapısını oluşturur.

Kat kat kesilen kıvrıkcık saçlar her boyda olabilir. Saçlar gürse bu saçları omuz hizasından daha fazla uzatmamak gerekir.

Dalgalı saçlar, çoğu zaman, başka biçimlere sokulmuş olmalarına rağmen çabucak normal şekillerini alırlar. Bu saçlar dümdüz de kesilebilir; yanlar kısa, ense uzun biçimde de olabilir. En güzel orta boyda kesildikleri zaman dururlar.

Hafif dalgalı saçlarında kendilerine özgü bir dökülüşleri vardır. Saça biçim verirken bununda göz önüne alınması gerekir.

Düz saçların uçlarını içe, dışa doğru kıvrırmak kolaydır. Gerekirse permayla dalgalı, kıvrırcık bir hale sokulabilirler. Saç düz, ince telliyse, bunun dümdüz kesilmesi ona gür bir görünüm verir. Kıtsadan ortaya kadar bütün boylar bu saçlara uygun düşer. Düz, kalın telli saçlar uzun bırakıldıkları zaman gerçekten güzel dururlar. Orta boyda da güzel dalgalanırlar. Kısa kesildikleri zaman ise, bir problem halini alabilirler (Meredith, 1977:247-248).

2.1.10-Saç Rahatsızlıkları

2.1.10.1-Saç Dökülmesi

Halk dilinde kısaca “kellik”, teknik literatürde “olağan kellik” yada “erkeksi tip saç dökülmesi” diye adlandırılan bu olgunun tıptaki adıyla adrojenetik alopesi (AGA) dır (www.spk.mpd.org/yayla:1).

Nedenine bağlı olarak saç dökülmesi, beslenmedeki ağır değişiklikler veya bir tıbbi tedaviye başlamak, ara vermek gibi nedenlerden dolayı geçici olabilir(Janssen, 2002:33). Dökülmenin nedenleri çok çeşitli olabilir; vücuttaki demir ve çinko seviyelerinin normalin çok altına düşmesi, özellikle B vitamini gruplarının azlığı yoğun ve uzun süren stres, radyasyona maruz kalmak, ağır metal zehirlenmeleri, hamilelik ve doğuma bağlı hormonal değişimler, diabet v.b. (www.spk.mpd.org/yayla:1).

Bu tip saç dökülmesi genellikle tetiklendikten iki veya üç ay sonra meydana gelir. Sonunda vücut kendini dengeleyecek ve saç gelişimi normale dönecektir.

Kalıcı saç kaybı erkek veya dişi yapısal kelliği gibi genetik kaynaklı olmanın yanı sıra özellikle yolma kelliği gibi özel kellik biçimlerinden de kaynaklanabilir (Janssen, 2002:34).

Genetik saç dökülmesi, adrojenetik alopesinin (AGA)nın temel nedeni, erkeklik hormonu olan testosterone'nun türevi dihidrotestosterone(DTH)'dır.

5-alpha-reductase-2I isimli bir enzim testosteronun DHT'ye dönüşmesinin temel nedenidir. Normal seviyenin üstündeki DHT saç foliküllerine saldırarak onların büzüşmesine ve giderek saç üretimlerinin tamamen durmasına neden olur. Hormonal tip saç dökülmelerinin altında yatan gerçek 5-alpha-reductase-2I isimli enzimin genetik olarak bireylere geçmiş olmasıdır. Zencilerde, sarı ırkta ve Kuzey Amerika yerlilerinde bu tip saç dökülmesi görülme sıklığı beyaz ırka göre daha azdır, zira anılan enzimin aktivitesi bu ırk gruplarında düşüktür (www.spk.mpd.org/yayla:2).

Erkeksi tip saç dökülmesine her iki cinste de rastlanabilir. Erkeklerde bunun sıklığı ve dökülmenin başlama yaşı kadınlara göre belirgin şekilde fazladır. Ancak menopoza sonrası dönemde kadınlarda görülme sıklığı, vücutta östrojen seviyesinin düşmesine bağlı olarak belirgin şekilde artar (www.spk.mpd.org/yayla:2).

Kadınların doğumdan birkaç ay sonrada saçları dökülmeye başlar. Çünkü hamilelik sırasında yüksek olan östrojen seviyesi doğumdan sonra birden bire düşer, bu da saçları kötü bir şekilde etkiler. Doğum kontrol hapları da kadınların östrojen seviyesini yüksek tutan nedenlerdendir. Bu hapları bırakan kadınlarda da, doğum sonrasındaki gibi saç dökülmesi görülür (Meredith, 1977:199).

Hormonal tip saç dökülmelerine karşı minoxidil içerikli ilaçlar kullanılmasına karşın, kesin bir tedavi yöntemi bulunmamaktadır.

2.1.10.2-Saç Kıran (Pelat)

Saçlar yer yer plaklar halinde dökülür. Derinin o bölgesi çıplak kalır. Bu mikroplu bir hastalık değildir. Kişinin ruh ve sinir halinin sarsılması (stres) ile ilgilidir. Bazen büyük bir sıkıntıdan sonra olur. Bu tip saç dökülmesine halk arasında "saç kıran" denir. Kişi stresten uzaklaşıp, huzura kavuşunca saç yeniden çıkar (Erkan, 1992:43).

2.1.10.3-Sebore

Derideki yağ bezlerinin aşırı çalışmasıyla meydana gelen bir rahatsızlıktır. Kalıtımla ilgilidir. Bu rahatsızlık sırasında saçın derisi pul pul kabarır (Erkan, 1992:43). Tedavisi yağlı bakım şampuanları ve ispirtolu losyonlarla yapılabilir (Henderson, 2000:28).

2.1.10.4-Kepek

Pitriyazis veya kepeklenme saçlı deriden cilt hücrelerinin anormal gelişimi ve pullanması ile özellenmiş bir cilt iltihabıdır (Janssen, 2002:106).

Epidermis tabakasının en üst düzeyi çok ince neredeyse gözle görülmez bir toz şeklinde yavaş yavaş dökülür. Tahriş olduğundan, deri hücrelerindeki hızlı değişme daha büyük hücre tabakalarının kaybına neden olur ki, bu da kepek denilen derinin tahrişinin pul pul dökülmesiyle ortaya çıkar (Şenol, 2002:98).

Kepeğe neyin sebep olduğu konusunda tartışmalar sürmektedir. Bu arada pek çok dermatolog “pitirosporum”adlı mantarın buna sebep olduğuna inanmaktadır. Kepek kuru ve beyaz kabuklar (pityriasis capitis) veya sarımsı yağlı pullar ve kabuklar (pityriasis steatoides) halinde de görülebilir (Janssen, 2002:106).

Sağlıklı bir saç derisi ya aşırı kuruluk sonucu yada aşırı yağlılık sonucu olmaktadır. Ayrıca kullanılan ilaçlar, dengesiz beslenme, antibiyotikler, hormonlar saç derisinin yıpranmasında ve kepek oluşumunda rol oynayan en önemli nedenlerdendir. Gıda maddelerinden yağlı-şekerli olanlarının çok fazla alınması da kepek oluşturabilir. Çünkü bazı yiyecekler özellikle yağ, şeker ve nişasta vücutta asidi artırır, bu da cilt sağlığında önemli rol oynar. Özellikle vücutta yağın fazlalığı kepeğin oluşmasına neden olabilir (Şenol, 2002:98).

Kepek oluşma nedenlerinden biri de saçın temiz hava almamasıdır. Bunlardan başka, rulolarla yatmak, saçları hiçbir zaman fırçalamamak, yorgunluk sinir bunalımları ve iklim de başlıca kepek nedenleri arasındadır.

Tedavisinde selenyum sülfid yada çinko piriten gibi kepek önleyici şampuanlar kullanılmaktadır (Henderson, 2000:28).

2.1.11.Saç ve Saçlı Deride Kozmetik Uygulamaların Yol Açtığı Zararlar

Genelde kozmetikler güvenilirdir ve iyi tolere edilir. Bununla birlikte bazı durumlarda, ürünün yanlış kullanılmasına yada gelişen gerçek bir alerjiye bağlı olarak ters etkiler oluşabilir. Her yıl belirli sayıda tüketici kozmetiklere bağlı herhangi bir tip yan etki ile karşılaşır. A.B.D.'de F.D.A'ya göre oluşan tüm kozmetik reaksiyonlar içinde saç kozmetikleri %86 gibi büyük bir yer kaplamaktadır. Bunların %40'ı permanantlara bağlı, %25'i şampuanlara bağlı ve %21'ini de saç boyalarına bağlı reaksiyonlar oluşturmaktadır.

Saç, bakım amacıyla kullanılan kozmetikler tarafından gerek fiziksel, gerek kimyasal hasarlara maruz kalmaktadır.

Travmatik etkenler: Fırçalama, yıkama, kıvrırma, boyama gibi işlemler sonucunda saçta tiftiklenme ve keçeleşme oluşabilir. Saç tellerinde yatay uzantılar olduğu gibi ucunda da çatallaşmalar meydana gelir. Dış etkenlere karşı direnci azalmış olan saçlar en zayıf noktalarından kırılırlar (Koçak, 1993:4). Güçlü güneş ışığı, deniz suyu yada klorlu su saçları inceltir ve kurutur (Henderson, 2000:33).

Kimyasal etkenler: Boya, permanant, meş, röfle, defrize gibi kimyasal işlemler sonucunda zamanla saçlar yıpranır, kurur ve kopmaya başlar. Saç ve saçlı deride kozmetiklerin aşırı kullanımı sonucu irritan reaksiyonlarda görülmektedir.

Permananta bağlı yan etkiler: Permanantlar ve düzeltmeler saç hasarlarına yol açar. Saça şekil verme işlemlerinde kullanılan maddeler doğru olarak tatbik edilirse zararlı değildir. Ancak bu maddelerin gereğinden fazla kullanılması saçta geri çevrilemeyen belirtilerin oluşmasına neden olur. Kullanılan alkali solüsyonlar saçlı deriyi tahriş eder, kurutur. Maddelerin göze teması halinde gözde ve göz kapaklarında irritasyonlar meydana gelir. Tioglikolatlara ve tuzlarına karşı alerjik reaksiyonlar nadirdir, deri reaksiyonları daha çok irritasyona bağlıdır.

Boyalara bağlı yan etkiler: Boyaların sakıncaları çok daha ciddidir. Zararlılıkları kullanılan maddeye bağlıdır. Kına ve çivit gibi bitkisel boyalar zararsızdır. Maden tuzlarından elde edilen boyalarda saçlı deri için bitkisel kadar zararsız olmakla birlikte, uzun zaman kullanıldıklarında saçı dayanıksız yapar, kolaylıkla boyadan arınmasını engeller, kimi zaman dökülmesine bile

sebepe olabilir. Parafenilendiamin içeren saç boyaları sık olarak alerjiye yol açarlar. Reaksiyonlar sıklıkla şiddetlidir, veziküller ve sızıntı oluşabilir. Anilin boyaları saçların dayanıklılığını biraz azaltırlar, bu yüzden saçlar için çok az zararlı olarak nitelenebilirler. Ancak saçlı deride kazanılmış veya doğuştan bir aşırı duyarlık bulunabilir (Koçak, 1993:21).

Saç boyaları üzerinde yapılan araştırmalarda, uzmanlar tarafından incelenen 55 saç boyasının hepsi için “tavsiye edilmiyor” değerlendirilmesi yapılmıştır. Tüm örneklerde, kanserojen ve alerjik olan kısırlığa yol açabilen ve deri tarafından emilen fenildiamin gibi (PDA) gibi aromatik aminlere rastlanmıştır. Özellikle koyu renk saç boyamaların yüksek oranda kanserojen madde içerdiği saptanmıştır. Uzmanlar, saç boyamaya ne kadar erken yaşta başlanırsa ve ne kadar uzun süre saçlar boyanırsa kanser riskinde bu oranda arttığını kaydetmişlerdir (www.sevgisitesi.net:1).

Diğer allerjen olabilecek maddeler arasında sabun, şampuan, naylon saç fırçası, plastik tarak ve biryantın gibi estetik bakım elemanları da sayılabilir (Koçak, 1993:22).

2.1.12-Saç Bakımının Psikolojik Etkileri

Saç bakımı insanın içinde bulunduğu ruh hali hakkında önemli veriler sağlayabilir. İnsanlar depresif duygu durumunda iken genel bakımları ile birlikte saç bakımları da azalırken, ortalama ya da neşeli olduklarında saçlarına ve giyimlerine daha özenlidirler. Günlük yaşantımızda önemli yeri olan ilk izlenimler kişinin dış görünüşünden etkilenir. Özellikle ilk kez girilen ortamlarda kişinin dış görünümü ve saç bakımı o birey hakkındaki olumlu ve olumsuz izlenimlerin oluşmasında önemlidir. İyi kesimli, bakımlı bir saç bireyin görünümüne, bir anlamda da kendisine, verdiği değeri simgelerken, karşısındaki insanda da olumlu bir izlenim bırakmasını sağlayabilir. İş aramaya ya da bir toplantıya bakımsız giden bireyin o işi ya da toplantıyı fazla önemsemediği izlenimi sıklıkla edinilir.

Bakımlı biri, bir taraftan bakımlı oluşun güvenini taşıırken, diğer taraftan çevrenin olumlu etkileri ve övgüleri ile bu güven duygusu daha da artar; kişi aslında kendini depresif hissetse bile, çevrenin tepkileri mizacında olumlu etki

yapabilecektir. Tersine, kendini kötü hisseden bir birey, bakımsız bir saçla örneğin işyerine gittiğinde, çevresinden aldığı olumsuz tepkilerle kendini daha da kötü hissedebilecek ve depresif duygu durumu pekişecektir. Aslında, zaman zaman herkeste görülebilen karamsar, depresif ruh hali kendimize bakımımızın en fazla olması gereken ve olumlu eleştirilere en çok gereksinimimiz olan günlerdir (Arapaslan ve ark, 1998:146).

Saç salonlarını ziyaret etmek genelde zevk verir. Saç bakımının verildiği mutlu atmosfere adanan, gevşemek için bir zamandır. Ayrıca sosyal ilişkileri de kolaylaştırır, görünüşte ve fiziksel çekicilikte düzelme gibi sonuçta bir çok yararı vardır (Lemasson ve ark, 2002:184).

2.1.13- Saça Uygulanan Kozmetik Ürünler

Kozmetik Yunanca süs anlamına gelen “cosmos” sözcüğünden türetilmiş bir kelime olup, sağlıklı, bakımlı, güzel olmayı, bunların sonuçlarını elde etmeyi ve sürdürmeyi amaçlayan “cosmeni”de anlamını bulan evrensel bir kavramdır (Çağın, 1991:15).

8 Nisan 1994 Tarih ve 21899 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kozmetik Yönetmeliğinde; “Kozmetik: Kanunda tanımı yapılan temizlemek, korumak, iyi durumda tutmak, koku vermek, görünümü değiştirmek ve vücut kokularını düzeltmek üzere; epiderma, saç ve kıllar, tırnaklar, dudaklar, dış genital organlar gibi vücudun dış yüzeyleri ile dişlere ve ağız mukozasına uygulanan madde ve/veya ürünü ifade eder şeklinde tanımlanmaktadır.

Amerikan Gıda, İlaç ve Kozmetik Kanununda ise kozmetik; “Dökülmek, serpilmek, ovulmak veya başka herhangi bir şekilde uygulanmak suretiyle vücudun ve vücudun herhangi bir kısmının temizlenmesi, güzelleştirilmesi, cazibesinin artırılması veya görünüşünün değiştirilmesi amacı ile uygulanan preparatlar ve bunların hazırlanması için kullanılan maddelerdir.” (Alpmen, 1998:1).

Avrupa Kozmetik Direktiflerine göre ise Kozmetik bir ürün insan vücudunun değişik dış kısımları (epidermis, saç/kıl sistemi, tırnaklar, dudaklar ve dış genital organlar) veya dişler ve ağız boşluğunun mukoz membranlarına,

özellikle ve başlıca temizlemek, koku vermek, görünüşünü değiştirmek ve/veya vücut kokularını düzeltmek ve/veya korumak veya iyi durumda tutmak görüşüyle temas etmesi amaçlanmış madde veya preparatlardır (Alpman, 1998:1).

Saç bakımının amacı normal fizyolojik koşulların dengede tutulmasıdır. Düzenli saç bakımında temizliğin yanı sıra bakım ile ilgili kozmetik ürünlerin bilinçli kullanılması, oluşabilecek hasarların azaltılmasına ve saçın iyi bir durumda muhafaza edilmesine yardımcı olacaktır. İlgili ürünler baş derisini, saçı veya saç şeklini korumaya yönelik olabilirler. Bu ürünlerden beklenen etkiler; temizlik, bakım, şeklin değiştirilmesi veya korunması ve saç renginin güzelleştirilmesi şeklinde sıralanabilir (Saygılı, 2000:13).

Saç bakımında kullanılan kozmetik ürünler ise aşağıda verilmiştir.

2.1.13.1-Saç Temizliğinde Kullanılan Ürünler

2.1.13.1.1-Şampuanlar

Şampuanların temel amaçları saça ve saçlı deriye zarar vermeden kirlerin uzaklaştırılmasıdır. Sebum, ter bileşikleri, stratum corneum artıkları, şekil verici preparatların kalıntıları ve çevresel kirlilikler saçın üzerinde birikerek kirlenmeyi oluştururlar (Tarımcı, 1998:161).

Şampuanların temel maddesini anyonik, katyonik, amfoterik veya noniyonik yüzey etken maddeler oluşturur. Yapılarında yüzey etken maddelerin yanında, kıvam verici maddeler, köpük stabilizatörleri, aktif maddeler, opaklaştırıcı maddeler koruyucular, renk ve koku maddeleri yer alır (Saygılı, 2000:14).

İyi bir şampuanda bulunması gereken özellikler ise şunlardır:

- 1- Her çeşit su ile saçtan kir ve yağı uzaklaştırarak, temizlemeli ve saçı ıslatmalıdır.
- 2- Süspansiyon haline getirdiği kirlerin, tekrar saça yapışmasına engel olmalıdır.
- 3- Saçlı deriye göze iritasyon etkisi olmamalı, saça zarar vermemelidir.
- 4- Saçtan yağı, istenenden fazla almamalı, dolayısıyla saçı kurutmamalıdır.
- 5- Saça fazla elektrik yüklememelidir.

6- Fiziksel yönden stabil olmalıdır (Şenol, 2002:118).

2.1.13.2-Yıkama Sonrasında Kullanılan Saç Bakım Ürünleri

Yıkama sonrasında kullanılan saç bakım ürünleri saç ve saçlı deriyi etkileyerek, saçı besleyen dökülmesini önleyen ve saçların sağlıklı büyümesini sağlayan ürünlerdir. Kozmetik açıdan en yaygın görülen yağlanma, kepek ve saç dökülmesi problemlerine karşı ve saçtaki tahribatların giderilmesine yönelik hazırlanmaktadır (Saygılı, 2000:14).

2.1.13.2.1-Saçta Kalan Bakım Ürünleri

Yıkama sonrasında temiz saça uygulanan ve saçta bırakılan bu ürünler çoğunlukla sıvı emülsiyon şeklinde losyon ve kremlerdir. Jel şeklinde de üretilebilirler.

Kuaförlük işlemleri, U.V. ışınları gibi etkenlerle zarar görmüş saçların ve baş derisinin bakımında veya kepeğe karşı yada yağlı saçların bakımında kullanılırlar. Saçı derinlemesine nemlendirebilmeleri, hücrelere oksijen taşınmasını artırmaları, saçlı deride mikrosirkülasyonu hızlandırmaları ve deri lipitlerini azaltmaları istenir.

Kullanım amaçları, yıkama sonrası saçların şekil almasını kolaylaştırmak ve verilen şeklin korunmasına yardımcı olmak, ıslak ve kuru haldeki saçın taranabilirliğinin artmasını sağlamak, saçtaki statik yükü azaltarak uçuşmasını en aza indirmek, saça parlaklık vermek şeklinde sıralanabilir. Baş derisi ile ilgili problemlerde (kepeklenme, fazla yağlanma) bakım ürünü, saçların yanı sıra baş derisine de sürülmelidir. Temizlik amacıyla kullanılan ürünlerden daha uzun süreli olarak baş derisi ve saç üzerinde bekletildiklerinden etkileri belirginleşmektedir (Saygılı, 2000:14).

2.1.13.2.1.1-Saç Kürleri

İleri derecede tahrip olmuş saç ve saç gövdesi için hazırlanan preparatlardır. Belli aralıklarla ve yıkama sonrasında uygulanır, uygulamanın ardından durulanmayarak, saçta bırakılırlar. Saç uzadıkça saçlı deriden uzak kısımlarda kütikül pulları kalkmaya ve kırılmaya başladığından kütikülde bozulmalar meydana gelir. Bakım maddeleri saçın yıpranmış, kırılmış kısımlarına nüfuz ederek, etkili olur, saçları dış etkilere korur, dolgunluk ve hacim verir, elastikite, çekme kuvveti ve doğal ipeksi görünüm kazandırır (Saygılı, 2000:15).

2.1.13.2.1.2-Saç Suları (Saç Tonikleri)

Saç tonikleri genellikle saç büyümesini hızlandırmak yada en azından dökülmesini engellemek amacı ile kullanılmaktadır. Günümüzde ise özellikle kepeğe karşı veya genel bakım amacı ile kullanılmaktadır (Saygılı, 2000:16).

2.1.13.2.2-Saçtan Durulanan Saç Bakım Ürünleri

Günümüzde, durulama kürleri en çok kullanılan ürünlerdir. Her yıkama sonrası kullanılan bu ürünler genellikle 5-30 dk. arasında saçta bekletilir. Saçı ince bir tabaka halinde kaplayarak bakım yapmanın yanında, saçın şekil almasını da kolaylaştırır (Saygılı, 2000:16).

2.1.13.3-Saç şeklini Korumak Amacıyla Kullanılan Ürünler

2.1.13.3.1-Saç Geçici Şekil Veren Ürünler

Saç şeklini geçici olarak korumak amacıyla kullanılan ürünler, jel, sprey veya köpük şeklinde hazırlanabilir. Temel formüllerinde, distile su, alkol, polimerler, yumuşatıcı maddeler, koruyucular, renk ve koku veren maddeler yer alır (Saygılı, 2000:16).

2.1.13.3.2-Saçı Kalıcı Şekil Veren Ürünler (Permanant)

Düz saç, dalgalı hale getirmek veya kıvrıkcık saçı düzleştirmek için uygulanan preparatlardır (Alpman, 1978:88).

Düz saçı uygulanan perma ve dalga stilleri ilk uygarlıklara kadar dayanmaktadır. Eski Mısır ve Romalı kadınlar saçlarına toprak ve su karışımı sürerlerdi. Daha sonra saçlarını kıvrıyarak, kabaca şekil verirlerdi. Saçlarını belli bir müddet güneşin altında kurumaya bırakırlardı. Ama sonuç kalıcı olmazdı (Milady's book, 2000:228).

1910 yıllarına kadar elde edilen metotlar ısı kullanılarak yapıyordu, ısıtılmış bir demir veya kaynayan su ile uygulanan metotlardan ibaretti. Son 70 yıl boyunca keratin kimyasının gelişmesi yarı-kalıcı kimyasal metotların kullanılmasını mümkün kılmıştır. Erkekler ve kadınlar arasında değişik tipte permalar özellikle 1940 yıllarından itibaren modern kimyasal permaların kullanıma sunulması sonucu popüler olmuştur (Koçak, 1993:18).

Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın permanant işleminde 3 aşama vardır.

- a) Yumuşatma
- b) Şekillendirme
- c) Sertleştirme

- a) Yumuşatma: Kalıcı permanantın kimyası saçtaki disülfid bağlarının yıkımı sonrası, saçlara yeni şekil verdikten sonra tekrar restorasyonuna dayanır (Koçak, 1993:18).

Yumuşatma saçtaki bağları kırarak, saçı şekle sokulabilir duruma getirmektir. Bu saçın yapısını koruyan bağları etkilemekle sağlanabilir.

- 1- Saç ıslatılınca hidrojen bağları arasına su molekülleri girer, bağları koparır ve saç şişer.
- 2- Saç asit veya alkali ile muamele edilerek iyonik bağlar koparılır.
- 3- Disülfid bağlarını koparmak için, saç hidroliz veya redüksiyona uğrattılır. Bu işlemler için permanant losyonu kullanılır. Permanant losyonu içinde bulunan aktif hidrojen maddelerin etkisi ve baş derisinden çıkan vücut ısısının da yardımıyla saç bağlarını

- 4- (kükürt köprülerini) gevşeterek, saç lifini yumuşak duruma getirir (Erkan, 1992:113).

Hidroliz alkalilerle yüksek PH.da sağlanır ve kükürt kaybı görülebilir. Bu nedenle redüksiyon tercih edilir. Redükleyici olarak tiyoalkoller, tiyoglikolik asit, tiyoglikolatlar, sodyum sülfid, sodyum bisülfid, sodyum sülfür, potasyum borohidrür gibi maddelerden yararlanılmaktadır. En çok alkali ortamda tiyoglikolik asit ve tiyoglikolat kullanılmaktadır (Alpman, 1978:88).

- b) Şekillendirme: Saç perma losyonu ile yumuşatıldıktan sonra bigudilere sarılarak şekillendirilmeye başlanır. İri bigudiler iri dalga, küçük bigudiler küçük dalga oluştururlar. İşlem için 8-20 dk beklenir.
- c) Sertleştirme: Yumuşatma esnasında koparılan disülfid bağlarının yeniden oluşturulmasıdır. Bunun için nötralizatör kullanılır. Saç kurutulunca hidrojen bağları ortaya çıkar. Ortamın PH'sı asit ilave edilerek düşürülür ve iyonik bağlar oluşur. Oksidasyonla disülfid bağları ortaya çıkar. Hava oksijeni ile oksidasyon 4-5 saat sürdüğü için, oksidasyonu hızlandırıcı oksidan maddeler kullanılır. Bunlar % 1.5'lük hidrojen peroksit çözeltisi veya sodyum perborat, sodyum perkarbonat, sodyum veya potasyum bromattır.

Saça değişmez şekil verme soğukta, sıcakta ve ılık bir biçimde yapılabilir (Alpman, 1978:88).

2.1.13.4- Saç Boyaları

Saç rengini değiştirmek, farklı renk tonları sağlamak ve beyaz saç istenilen rengi vermek amacıyla kullanılan kozmetiklere saç boyaları denilmektedir (Alpman, 1978:88).

İdeal bir saç boyasında aranan özellikler şöyle sıralanabilir.

- 1-Saçın yapısını korumalı ve parlaklığını bozmamalıdır.
- 2-Boyanan saçta toksik etkisi olmamalıdır.
- 3- Hassas ve alerjik ciltlerde etki göstermemelidir.
- 4- Güneş, şampuan ve sabunun etkisine dayanıklı olmalıdır.

5- Oksitleyici, indirgeyici ve diğerk etken maddelerle temasında renk değışmemelidir.

6-Yıkamalarda su ile akıp gitmemelidir.

Saç boyaları bitkisel, metalik ve sentetik organik boyalar olmak üzere üç grupta incelenebilirler (Koçak, 1993:15).

2.1.13.4.1- Bitkisel Saç Boyaları

Çok eski tarihlerden beri kullanılan ve saça hiçbir alerjik etkisi olmayan, bitkilerden elde edilen boyalardır. Bu gruba kına ve papatya gibi bitki boyaları girer. Doğal bitkilerden elde edilen bu boyaların saç için hiçbir zararlı etkileri yoktur, ancak bu boyaların verebileceğı renkler çok sınırlıdır (Şenol, 2002:144).

2.1.13.4.1.1-Kına

Çok eski çağlardan beri bu bitkinin, eski Mısır'da boya olarak kullanıldığı bilinmektedir. Kuzeydoğı Afrika kökenli bir bitkidir. Kuzey Afrika, Hindistan ve Sri Lanka'da yaygın bir şekilde yetiştirilir. Dikenli ve beyaz çiçeklidir. Yaklaşık 2-3 cm uzunluğunda, sivri uçlu ve esmer yeşil renkli yaprakları vardır.

Lawsonia alba, *Lawsonia spinosa* ve *Lawonia inermis* bitkisinin kurutulmuş yapraklarının toz haline getirilmesi ile elde edilir (Şenol, 2002:144).

Bitkinin aktif boya maddesi lawsondur. Kınanın cilt üzerinde tahriş edici etkisi yoktur ve elde edilen renk oldukça sabittir. Fakat elde edilen renk tonları çok sınırlıdır. Kırmızı-turuncu bir renk sağlar. Uygulama genellikle pat şekilde olmakla beraber, son zamanlarda şampuan şeklinde de kullanılmaktadır (Alpmen, 1978:100).

2.1.13.4.1.2-Papatya

Anthemis nobilis (Romanya papatyası) ve *Matricaria chamomillea* (Alman papatyası) bitkilerinin çiçekleri kullanılmaktadır. Suda kaynatılmış çözültisi saça sürülerek uygulanır. Bazen papatya özü kaolin ile karıştırılır. Diğerk

başka bitkisel özlerle, karışım halinde de kullanılabilir. Birçok şampuanın bileşimine girer (Şenol, 2002:145).

2.1.13.4.2-Metalik Boyalar

Uygulamaları bitkisel boyalar kadar eskidir. Kurşun, gümüş, bakır, demir, nikel, kobalt bileşikleri bazen de bizmut tuzları halinde kullanılmaktadır. Etki mekanizmaları, keratinin kükürdü ile reaksiyona girerek, metal sülfürlerinin oluştuğu veya keratinin metalleri oksitleri haline redüklediği düşünülmektedir. Sonuçta renkli bir film saçı örter, renk koyulaşması mat metalik bir görünüş ortaya çıkar (Alpmen, 1978:101).

Bu tip boyalar bir kanserojen olarak kabul edilen kurşun asetat içerir. Kurşun saçlı deriden emilen sistematik bir zehirdir ve birikici zararlı etkilere sahip olduğu ispatlanmıştır. A.B.D. Sağlık kuruluşları tarafından insan sağlığı için zararlı maddeler listesinde zehirli, tümör yapıcı ve mutasyona neden olan bir madde olarak gösterilmiştir. Bu tip renk saçı kuru ve kırılğan hale getirebilir (Janssen, 2002:220).

Metalik saç boyaları saça hasar vermeden çıkarılamazlar ve saçın büyümesi beklenmek zorundadır (Koçak, 1993:15).

2.1.13.4.3-Sentetik Organik Boyalar

Sentetik organik boyalar üçe ayrılır:

2.1.13.4.3.1-Geçici Boyalar

Saçı boyadıktan sonra, saçın yıkanması sonucu kolayca akabilen saç boyalarıdır (Şenol, 2002:145).

Geçici boyalar çok popüler boyalardır, çünkü anında renk değişimini gerçekleştirirler. Uygulaması çabuktur ve memnun kalınmazsa çıkarılması kolaydır (Henderson, 2000:158).

Geçici boyalar, büyük molekül ağırlıklı, asidik tekstil boyaları olduklarından saç kılı üzerinde yerleşirler, fakat büyüklükleri dolayısı ile penetre olamazlar. Bu yüzden tek bir şampuanlama ile saçtan çıkarılabirler. Aeresol spreylere, jeller ve kremler halinde kullanıma sunulurlar (Koçak, 1993:16).

2.1.13.4.3.2-Yarı-Kalıcı Boyalar

Saçın korteksine kadar girebilen, saçta yaklaşık 6 ile 10 hafta arasında kalabilen, kıvı, kestane ve sarı renklerin yer aldığı boyalardır. Şampuan şeklinde olanları da vardır (Şenol, 2002:146).

Yarı kalıcı boyaların renk molekülleri geçici boyalara nazaran daha küçük olduklarından korteksin içine kadar nüfuz edebilirler. Saçtan daha uzun süre içinde çıkacağından, geçici boyalardan daha fazla kullanılırlar (Henderson, 2000:160).

2.1.13.4.3.3-Kalıcı Boyalar

Sabit saç boyaları, genellikle oksidasyon boyalarının kullanılmasıyla hazırlanır. Bu boyalarda prensip, küçük ve renksiz moleküllerin saçın korteksine girmesi ve burada oksidasyonla büyük ve renkli moleküller oluşturmasıdır. Böylece büyük moleküllerin saçta girmesi sorunu ortadan kalkmış olur ve sabit bir renk ortaya çıkar, çünkü oluşan büyük moleküller, saçtan yıkama ile çıkamaz. Bu tip boyalarda en çok kullanılan maddeler parafenilen diamin ve paratoluendiamindir (Alpman, 1978:104).

Oksidasyon boyaları içerdikleri maddeler nedeniyle alerji meydana getirebilirler. Bu nedenle kullanılacak kişilerde test yapılması uygundur. Krem ve şampuan şeklinde olanları vardır.

2.1.13.4.4-Saç Rengini Açan Ürünler

Doğal ve boyalı saçların renklerinin açılması işlemine “dekolarasyon” denilmektedir. Saç rengini açan ürünler, bilinen en eski kozmetik ürünlerdendir.

Hidrojen peroksit, bu amaç ile kullanılan en önemli maddedir. Toksik ve yan etkileri olmaması nedeni ile kullanılmaktadır. Saçtaki melanine etki ederek onu renksiz hale geçirir. Hidrojen peroksitten serbest hale geçen oksijen renk açıcı etki yapar (Alpman, 1978:106).

Ne yazık ki saç rengini açma, tüm saç renklendirme teknikleri içinde saça en fazla zarar verendir. Aşırı kullanım saçların ayrışmasına ve kırılmasına sebep olur. Rengi açılmış saçta pigment yıkımı, başlıca korteksin yüzey bölümünde lokalizedir. Günümüzde sıvı, krem veya toz şeklinde açıcılar bulunmaktadır (Koçak, 1993:18).

2.1.14-Saç Kesimi

Saç kesimi ve saç stili insanın dış görünüşünü belirleyen, kişiliğini yansıtan en önemli etkenlerden biridir.

Saç stili belirlenirken yüz ve vücut ölçüleri (boy, ağırlık, baş biçimi, yüz biçimi) ve sosyal statü mutlaka göz önüne alınmalıdır.

Temel olarak 4 çeşit saç kesimi vardır: Bunlar, küt kesim, katlı kesim, oval kesim ve modern kesimdir (Asimetrik kesim).

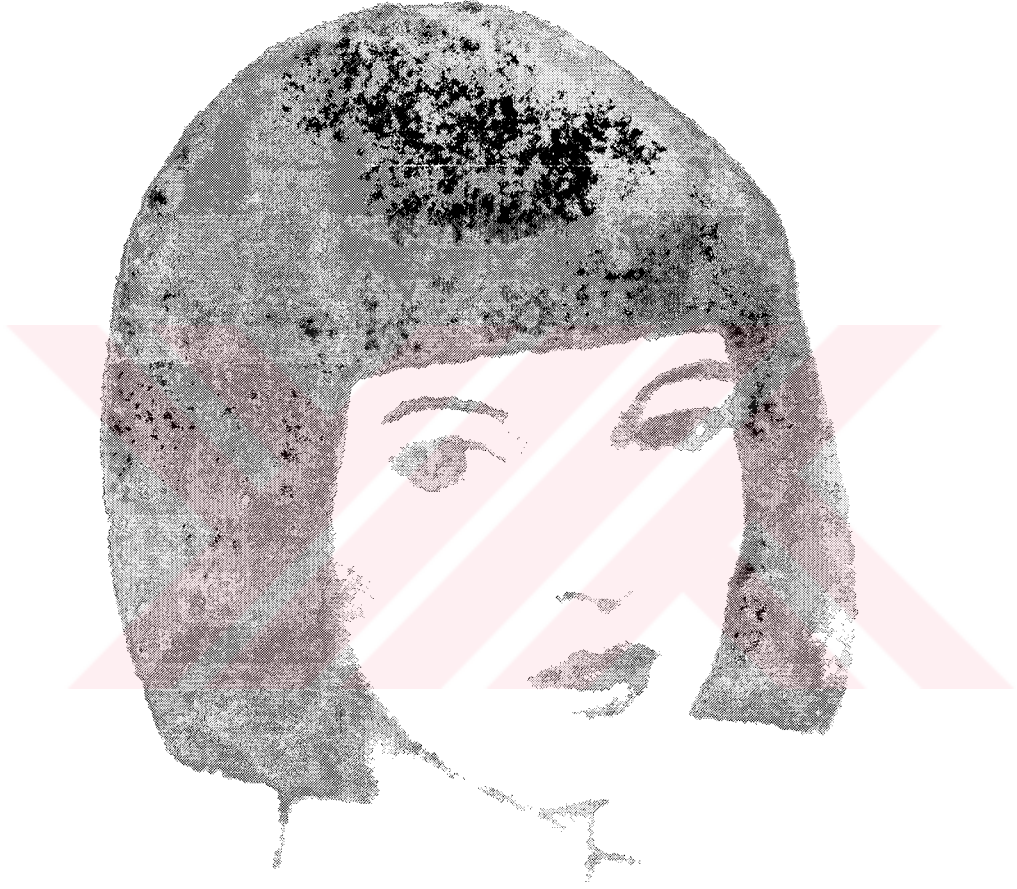
2.1.14.1- Küt Kesim

Bu kesimde saç aynı dış uzunlukta dökülecek biçimde kesilir. Bu şekilde kesilen bir saç genellikle olduğundan daha dolgun görünecektir (Henderson, 2000:85).

Küt kesimler kısa, orta, uzun, düz, dalgalı veya kıvrıkcık olsun her saç tipine uyarlanabilir. Bütün uzunluklar ağırlık hattı denen aynı hat üzerine düşer. Saç yer çekimi ve kesimin doğal etkisi ile düz aşağıya doğru durur. Küt kesim hattı yatay, dikey geri, ileri veya kavisli olabilir.

Küt kesimin en büyük yararlarından biri kolay bakım, kolay uygulanır bir saç stili sunmasıdır. İnce, orta kalın saçlar için çok iyi bir kesimdir; aslında ince düz saçlar için tercih edilen bir kesimdir, çünkü bir dolgunluk ve pırlıtlı bir kayganlık hissi verir.

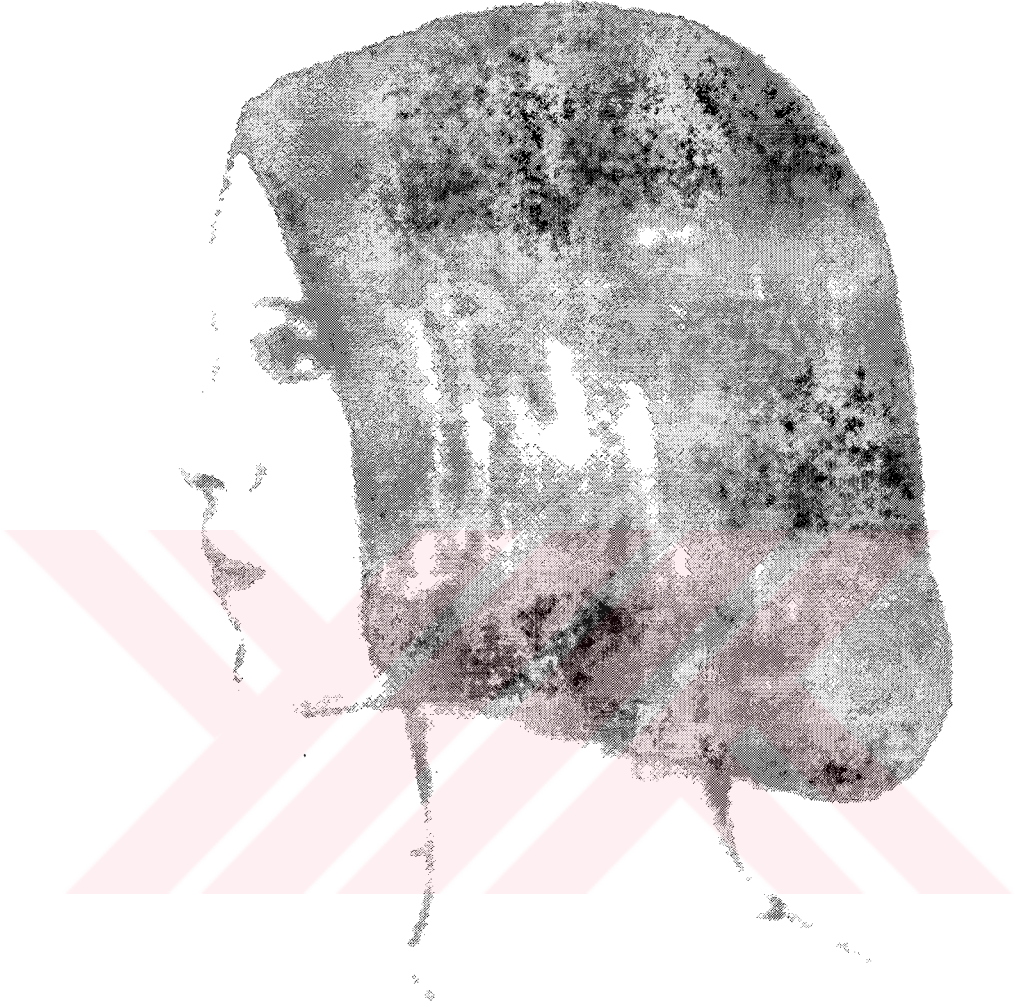
Kıvrık saça uygulandıında ortaya abartılı bir üçgen biçimi çıkar Bunu önlemek için kesimin köşesi yuvarlatılmalı ve kesim yumuşatılmalıdır (Janssen, 2002:171).



Şekil 7.Yatay Hatlı Klasik Küt Kesim (Janssen, 2002:168).



Şekil 8.Hafif Diagonal İleri Hatlı Küt Kesim (Janssen, 2002:169).



Şekil 9.Diagonal Geri Hatlı Küt Kesim (Janssen, 2002:169).

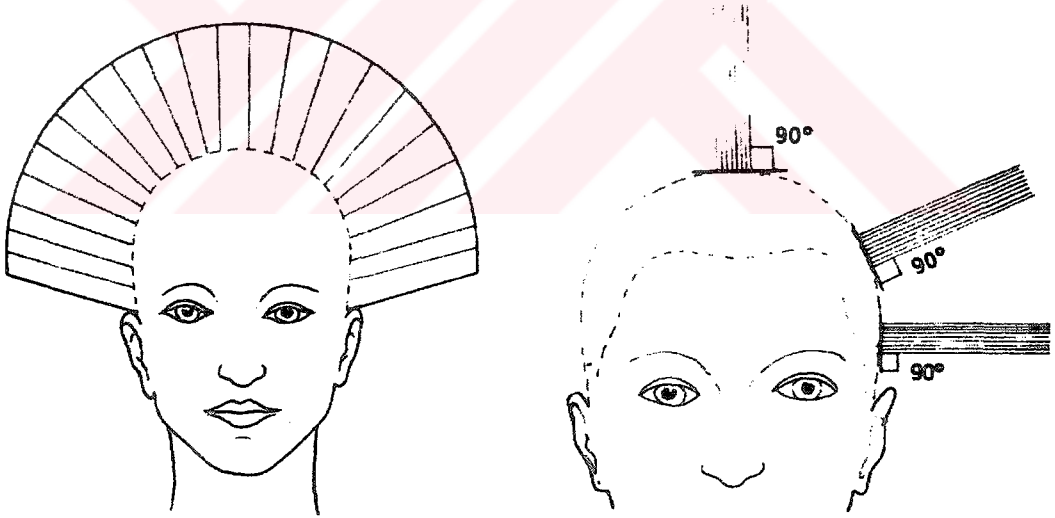
2.1.14.2-Katlı Kesim

Katlı kesim kadın ve erkekler tarafından dünya çapında kullanılan bir diğer yaygın stildir. Bu teknikte saç öyle bir açı ile kesilir ki bir saç boyunca saç demetler halini alır (Janssen, 2002:172).

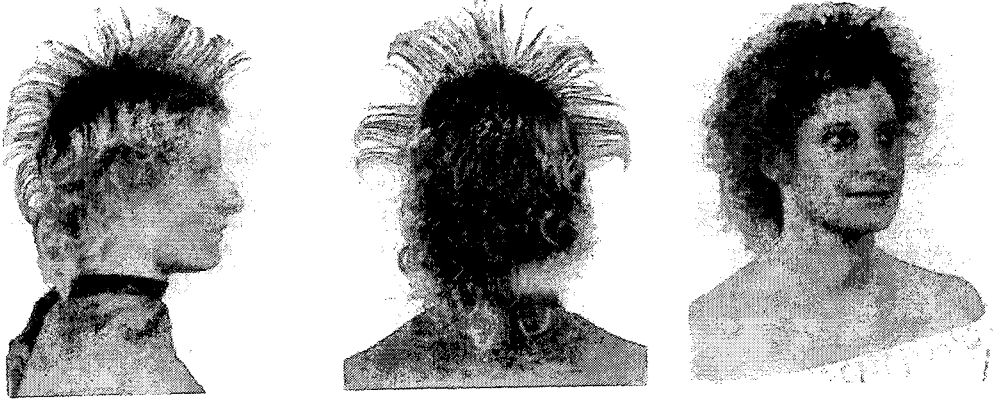
Temel bir katlı kesim saçın her tutamının aynı uzunlukta olduğu kesimdir. Çevre şekli ilk olarak kesilir ve bunun ardından tutamlar 90 derecelik açı ile tutularak iç şekil kesimi yapılır (Henderson, 2000:86).

Bu uygulanması ve bakımı çok kolay olan bir stildir. Kademelendirme uzunluk ve saça katılan yapısal hareketlere bağlı olarak hareket ve hacme izin verir.

Katlandırma, kesimin çevresel hatları civarında yatay, ileri, dikey veya geri dikey çizgilerinde yapılır. Bir miktar hacim şekli ortaya çıkacağından katlandırma hacimli saçlar üzerinde çok daha iyi durur (Janssen, 2002:172).



Şekil 10.Katlı Kesimde Saç Açıları (Henderson, 2000.86).



Şekil 11.Katlı kesim (Henderson, 2000:87).

2.1.14.3-Oval Kesim

Uzun, orta ve kısa olmayan saçlarda V şeklinde yapılan kesimdir. Saçın ön kısmından burun veya çene hizasından alınan ölçüye göre, yandaki saçların daha uzun olarak velev bir şekilde kesilmesi işlemidir. Aynı zamanda oval kesilen saçlara katlandırma da yapılabilir. Bu şekilde saçlar daha dolgun ve hacimli görünür.



Şekil 12.Oval Kesim (Henderson, 2000:90).

2.1.14.4-Modern Kesim

Yüz ve vücut ölçülerine uygun, günün moda çizgilerini yansıtan, frapan, çekici, saçta uzunluk ve kısalık ölçülerinin aranmadığı, saçların özgür şekilde

kesildiği saç stilidir. Daha çok sanatçılar ve kendi ruh halini özgürce dışa vuran insanlar tarafından kullanılır.

2.1.15-Fön

Saçların, fön makinası ve fırçalar yardımı ile şekillendirilmesi işlemidir. Üç şekilde yapılır.

Düz fön: Saçların enseden başlanarak, fırça ve fön makinası yardımı ile düz olarak şekillendirilmesidir.

Dalgalı fön: Saçların fırçalara sarılarak, fön makinası ile dalgalı bir biçimde şekillendirilmesi işlemidir.

Karışık fön: Saçların fırçalar ve fön makinası yardımı ile içe ve dışa doğru karışık ve hareketli olarak şekillendirilmesidir.

2.2- İlgili Araştırmalar

Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitiminin yeni bir ana bilim dalı olması ve yüksek lisans programının yeni açılması nedeniyle, alanla ilgili çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmektedir.

Yapılan kaynak taraması sonucunda kadınlarla ilgili saç bakımına yönelik iki çalışmaya rastlanmıştır.

Bunlardan birincisi; Koçak (1993)'ın yaptığı uzmanlık çalışmasında Türk Toplumunun saç sağlığı ve bakımı konusundaki bilgiler araştırılmıştır. Çalışma, Şişli Etfal Hastanesi Cildiye Polikliniğinde Eylül 1992-Ocak 1993 tarihleri arasında başvuran hasta ve refakatçilerden oluşan, 16 yaşından büyük kadın ve erkek ayrımının yapılmadığı 1000 denek üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada deneklerin, saç rengi ve saç şekilleri, saçlı derilerinin durumları, saç yıkama alışkanlıkları, şampuan sonrası ürün kullanımı, evde banyo sonrası uygulanan işlemler, saçların taranma sıklığı, saç bakımı konusunda bilgi alınan kaynaklar, kuaföre gitme alışkanlıkları, kuaförde en sık yaptırılan işlemler ve saçlardan kaynaklanan diğer şikayetler araştırılmıştır.

Diğer çalışmada ise, Anadolu Holdinge bağlı Efes Pilsen (2000)'in Taylor Nelson Sofres Piar'a yaptırdığı "Türkiye Kadın Profili" araştırmasıdır. Araştırmanın evren ve örnekleme net bir şekilde belirtilmemiştir. Araştırma, kadınların bireysel ve fiziksel özellikleri, tüketim kalıpları, alış-veriş ve tasarruf alışkanlıkları haneye ait özellikleri ile değerler olmak üzere altı bölüme ayrılmıştır. Bu çalışmada kadınların saç bakımları ile ilgili olarak saç şekilleri, çeşitli saç problemleri, kuaföre gitme sıklıkları, saçta yapılan işlem ve uygulamalar, gerçek saç renkleri, saç tarama ve model verme alışkanlıkları incelenmiştir.



BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılında G.Ü.Mesleki Eğitim Fakültesi, G.Ü.Eğitim Fakültesi, G.Ü.İktisadî İdari Bilimler Fakültesi ve G.Ü.Ticaret Turizm Eğitim Fakültesinde öğrenim gören bayan öğrenciler oluşturacaktır.

Araştırmanın örnekleme ise 2001-2002 eğitim-öğretim yılında yine bu fakültelerde öğrenim gören farklı ana bilim dallarındaki 450 bayan öğrenciden random yöntemi ile seçilerek oluşmuştur.

3.2. Kapsam ve Sınırlılıklar

1-Araştırma öğrencilerin kişisel saç bakımlarıyla ilgili yıkama, kesim, fön, kesim, perma ve boyama konularına ait bilgi ve görüşleri ile sınırlıdır.

2-Araştırma 2001-2002 eğitim-öğretim yılında G.Ü.Mesleki Eğitim Fakültesi, G.Ü.Eğitim Fakültesi, G.Ü.İktisadî Bilimler Fakültesi ve G.Ü.Ticaret Turizm Fakültesinde öğrenim gören bayan öğrencilerle sınırlıdır.

5.2-Varsayımlar

1-Anket soruları hazırlanırken uzman görüşlerinden faydalanılmıştır. (Bu konuda üniversite öğretim elemanları uzman olarak kabul edilmiştir.)

2-Öğrenciler anketi içtenlikle yanıtlamışlardır.

5.4- Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veri toplama aracı olarak bir anket formu geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

Anket formunun geliştirilmesi için ilk olarak konu ile ilgili kaynaklardan, bu konuda daha önce yapılan benzer çalışmalarından ve alan uzmanlarından görüş alınarak açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan soruların 26 ğrenci üzerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Daha sonra pilot uygulama sonucuna göre araştırmada kullanılacak veri toplama aracı oluşturulmuştur.

soruların büyük çoğunluğunun seçeneklerinin niversite öğrencilerini etkileyebileceği, yönlendirebileceği ve yanıtacağı düşünülerek açık uçlu olarak düzenlenmiş ve ilk aşamada bir pilot uygulama yapılmıştır. Anket formunun hazırlanmasında, Anket formu altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmaya katılan niversite ğrencisi bayanların sa bakımına ait bilgi ve görüşleri ile ilgili 13 soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde niversite ğrencilerinin sa yıkamaya ait görüş ve alışkanlıklarını ortaya koyan 11 soru yer almaktadır.

nc bölümde öğrencilerin geçici şekillendirmeye (fn çekme) ait görüş ve alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik 9 soru bulunmaktadır.

Dördüncü bölümde ise öğrencilerin kalıcı şekillendirmeye (perma) ait görüş ve alışkanlıklarıyla ilgili 8 soru yer almaktadır.

Beşinci bölümde, yine öğrencilerin sa boyamaya ait görüş ve alışkanlıklarını tespit etmek için 12 soru sorulmuştur.

Altıncı ve son bölümde ise niversite ğrencilerinin sa kesimine ait görüş ve alışkanlıklarını tespit etmek için 11 soru hazırlanmış ve anket formu toplam 64 sorudan oluşmuştur.

Hazırlanan anket formu, random yöntemiyle belirlenen niversite öğrencilerine 15.06.2002-15.10.2002 tarihleri arasında uygulanmıştır.

5.5 Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin frekans, yüzde ve kay-kare analizleri yapılmıştır. Bu analizler SPSS 10.0 paket programında gerçekleştirilmiştir. Kay-kare analizlerinde; hücreslerde 1'den küçük değer olduğunda ya da beklenen değerlerde 5'ten küçük olan değerlerin oranının %20'yi geçmesi durumunda, uygulanan tekniğin güvenilirliğinin düştüğü göz önüne alınarak sonuçlar yorumlanmıştır.



BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımları konusundaki bilgi ve alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın bulguları altı bölümde açıklanmıştır.

Birinci bölümde üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımlarına ait genel bilgi ve görüşleri, ikinci bölümde üniversite öğrencilerinin saç yıkamaya ait görüş ve alışkanlıkları, üçüncü bölümde üniversite öğrencilerinin geçici şekillendirmeye (fön çekme) ait görüş ve alışkanlıkları, dördüncü bölümde üniversite öğrencilerinin kalıcı şekillendirmeye (permanant) ait görüş ve alışkanlıkları, beşinci bölümde üniversite öğrencilerinin saç boyamaya ait görüş ve alışkanlıkları, altıncı ve son bölümde üniversite öğrencilerinin saç kesimine ait görüş ve alışkanlıkları verilmiştir.

4.1-Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Saç Bakımlarına Ait Genel Bilgi ve Görüşleri

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin dokusuna, hacmine, şekline, saçlı derinin durumuna ve doğal saç rengine göre sahip oldukları saçların dağılımı verilmiştir. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin saçlarına bakım yaptıрма nedenleri, saç bakımı konusunda bilgi aldıkları kaynaklar, kuaföre gitme sıklıkları ve kuaför tercihini etkileyen faktörler açıklanmıştır. Ayrıca kuaförde en çok yaptırılan işlemler, en sık karşılaşılan saç problemleri, kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özellikler ve bu konuda en çok etkilenilen çevresel faktörlere ilişkin bilgi ve görüşlere de yer verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin dokusuna, hacmine, şekline, saçlı derinin durumuna ve doğal saç rengine göre sahip oldukları saçların yapısının dağılımı Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Dokusuna, hacmine, şekline, saçlı derinin durumuna ve doğal saç rengine göre saçların yapısının dağılımı

Dokusuna Göre Saçların yapısı	Sayı	Yüzde
İnce Telli Saç	187	41.6
Kalın Telli Saç	90	20.0
Normal Saç	173	38.4
Toplam	450	100.0
Hacmine Göre Saçların Yapısı		
Gür Saç	138	30.7
Zayıf Saç	113	25.1
Normal Saç	199	44.2
Toplam	450	100.0
Şekline Göre Saçların Yapısı		
Düz Saç	184	40.9
Dalgalı Saç	227	50.5
Kıvrıkcık Saç	39	8.7
Toplam	450	100.0
Saçlı Derinin Yapısı		
Normal Saç	205	45.6
Yağlı Saç	128	28.4
Yağlı Kepekli Saç	32	7.1
Kuru Saç	64	14.2
Kuru Kepekli Saç	21	4.7
Toplam	450	100.0
Doğal Saç Rengi		
Siyah Saç	71	15.8
Kestane- Kahve saç	232	51.5
Kumral Saç	125	27.8
Sarı Saç	18	4.0
Beyaz Saç	3	0.7
Kızıl Saç	1	0.2
Toplam	450	100.0

Tablo 1 de görüldüğü gibi araştırmaya katılan üniversite öğrencisi bayanların % 41.6'sının ince telli saçlara, % 38.4'ünün normal telli saçlara, % 20'sinin ise kalın telli saçlara sahip olduğu denekler tarafından ifade edilmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların hacmine göre saçlarının yapısı değerlendirildiğinde, % 44.2'sinin normal saçlara, % 30.7'sinin gür saçlara, % 25.1'inin ise zayıf saçlara sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların şekline göre saçlarının yapısı ise % 50.5'inin dalgalı saçlara, % 40.9'unun düz saçlara, % 8.7'sinin de kıvrık saçlara sahip olduğu denekler tarafından belirtilmiştir. Koçak (1993) tarafından kadın-erkek ayrımının yapılmadığı araştırmada ise deneklerin % 52'sinin düz saçlara, % 38'inin dalgalı saçlara, % 8'inin de kıvrık saçlara sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların, saç ve saçlı derinin yapısı incelendiğinde ise % 45.6'sının normal saç ve saçlı deriye, % 28.4'ünün yağlı saç ve saçlı deriye, % 14.2'sinin kuru saç ve saçlı deriye % 4.7'sinin de kuru-kepekli saç ve saçlı deriye sahip oldukları denekler tarafından ifade edilmiştir. Yine Koçak (1993) tarafından kadın-erkek ayrımı gözetilmeden yapılan çalışmada deneklerin % 44'ünün normal saç ve saçlı deriye, % 14'ünün kuru-kepekli saç ve deriye, % 17'sinin yağlı ve kepekli saç ve deriye, %9.7'sinin yağlı saç ve deriye, % 8.2'sinin de kuru saç ve deriye, % 8.3'ünün de kaşıntılı saç ve deriye sahip oldukları benzer sonuçlar görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların, doğal saç renkleri değerlendirildiğinde % 51.5'inin kestane-kahve renge, % 27.8'inin kumral renge, %15.8'inin siyah renge, % 4'ünün sarı renge sahip oldukları görülmüştür. Efes Pilsen'in (2000) Taylor Nelsen Sofres Piar'a yaptırdığı araştırmada bayanların %51,5'inin kahverengi, % 39.5'inin siyah renge, % 6.7'sinin sarı renge, % 2.3'ünün de kızıl renge sahip olduğu görülmüştür. Yine bu çalışma sonuçlarının birbirlerini destekledikleri görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların, saçlarına bakım yaptıрма nedenleri, saç bakımı konusunda bilgi aldıkları kaynaklar, kuaföre gitme sıklıkları, kuaför tercihini etkileyen faktörlere göre dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Saçlara Bakım Yaptırma Nedenleri, Saç Bakımı Konusunda Bilgi Alınan Kaynaklar, Kuaföre Gitme Sıklığı ve Kuaför Tercihini Etkileyen Faktörlere Göre Dağılım

Saçlara Bakım Yaptırma Nedenleri	Sayı	Yüzde
Kendime Olan Güvenim Artıyor	26	5.8
Daha Güzel ve Bakımlı Olmak için	84	18.7
Saç Sağlığımı Korumak İçin	193	42.9
Karşı Cinsi Etkilemek İçin	15	3.3
Kendimi Daha Mutlu ve Huzurlu Olmak için	108	24.0
Cevapsız	24	5.3
Toplam	450	100.0
Saç Bakımı Konusunda Bilgi Alınan Kaynaklar		
Kuaförler	186	41.3
Güzellik Uzmanları	22	4.9
Alan Akademisyenleri	52	11.6
Doktorlar	13	2.9
Çevre-Arkadaş	63	14.0
Basın	64	14.2
Bilgi almıyorum	50	11.1
Toplam	450	100.0
Kuaföre Gitme Sıklığı		
Haftada Bir	48	10.7
Haftada Birden Daha Sık	36	8.0
Ayda Bir	136	30.2
Üç Ayda Bir	105	23.3
Altı Ayda Bir	61	13.6
Yılda Bir	51	11.3
Hiç Gitmem	13	2.9
Toplam	450	100.0
Kuaför Tercihini Etkileyen Faktörler		
İsim Yapmış Olması	9	2.0
Fiyatlarının Uygun Olması	82	18.2
Ulaşım	14	3.1
Bilgili ve Becerili Olması	283	62.9
Müşterisine Değer Vermesi	34	7.6
Cevapsız	28	6.2
Toplam	450	100.0

Üniversite öğrencisi bayanların % 42.9'unun saç sağlığını korumak için, % 24'ünün kendini daha mutlu ve huzurlu hissetmek için, % 18.7'sinin daha güzel ve bakımlı olmak için, % 5,8'inin kendine olan güveninin arttığı için, % 3.3'ünün ise karşı cinsi etkilemek için saçlarına bakım yaptıkları tespit edilmiştir. Üniversite öğrencisi bayanların saç sağlığını korumanın yanında kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissetmek için de saç bakımı yaptırdıkları düşünülürse, saç bakımının psikolojik yönünün hiç de küçümsenemeyecek değerde olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların saç bakımı konusunda, % 41.3'ünün kuaförlerden, % 14.2'sinin basından, % 14'ünün çevre ve arkadaşlarından, % 11.6'sının alan akademisyenlerinden, % 4.9'unun güzellik uzmanlarından, % 2.9'unun doktorlardan bilgi aldıkları, % 11'inin ise hiçbir kaynaktan bilgi almadıkları görülmüştür. Koçak (1993) tarafından kadın-erkek ayrımının yapılmadığı çalışmada ise deneklerin saç, saç yıkama, sabun ve şampuan konusunda % 24.5'inin televizyondan, % 23.5'inin reklamlardan, % 12.2'sinin gazeteden, % 9.7'sinin eczanelerden, % 7.2'sinin çevre-arkadaştan, % 7.4'ünün kuaförden, % 4.6'sının doktordan, % 3.9'unun dergiden, % 2.9'unun aileden, % 1'inin ise broşürlerden bilgi aldıkları görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların kuaföre gitme sıklıkları % 30.2'sinin ayda bir, % 23.3'ünün üç ayda bir, % 13.6'sının altı ayda bir, % 11.3'ünün yılda bir, % 10.7'sinin haftada bir, % 8'inin haftada birden daha sık gittiği, % 2.9'unun ise kuaföre hiç gitmediği tespit edilmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada kadınların % 19 gibi büyük bir çoğunluğunun en az ayda bir gittiği, % 34'ünün ise hiç kuaföre gitmediği görülmüştür. Bu iki çalışmada kuaföre hiç gitmeyen bayanlar arasındaki farkın Koçak'ın çalışmasındaki deneklerin % 94'ünün genç ve orta yaşlı (16-35) olmasına rağmen, eğitim düzeylerinin belli olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların kuaför tercihini etkileyen faktörlerden, % 62.9'unun kuaförün bilgili ve becerili olmasına, % 18.2'sinin fiyatlarının uygun olmasına, % 7,6'sının ise müşterisine değer vermesine dikkat ettikleri görülmektedir.

Tablo 3’de Üniversite öğrencisi bayanların kuaförde en çok yaptırdıkları işlemlerin, işlem sıklığına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Kuaförde En Çok Yaptırılan İşlemlerin, İşlem Sıklığına Göre Dağılımı

İşlem Sıklığı	Yıkama		Fön		Kesim		Boya		Perma	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
1. Sıra	14	13.6	230	69.3	184	43.6	13	6.3	5	5.7
2. Sıra	15	14.6	88	26.5	185	43.8	58	28.3	6	6.9
3. Sıra	49	47.6	12	3.6	46	10.9	89	43.4	18	20.7
4. Sıra	19	18.4	2	0.4	5	1.2	37	18.0	26	29.9
5. Sıra	6	5.8	—	—	2	0.5	8	3.9	32	36.8
Cevapsız	347	—	118	—	28	—	245	—	363	—
Toplam	450	100.0	450	100.0	450	100.0	450	100.0	450	100.0

Tablo 3 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 69.3’ünün fönü, % 43.6’sının kesimi, % 13.6’sının yıkamayı, % 6.3’ünün boyayı, % 5.7’sinin de permayı ilk sırada tercih ettikleri belirlenmiştir. Yine Koçak (1993) tarafından yapılan araştırmada kadınların kuaförde en sık yaptırdıkları işlemlerin % 55’inin kesim, % 38’inin fön, % 21’inin boya, % 14’ünün perma, % 1’inin de yıkama olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların en sık karşılaştıkları saç problemlerinin değişik faktörlere göre dağılımları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin En Sık Karşılaştıkları Saç Problemlerinin Dağılımı

En Sık Karşılaşılan Saç Problemleri	Sayı	Yüzde
Saç Dökülmesi	148	32.9
Kepek	43	9.6
Kuruluk	12	2.7
Çok Sık Yağlanma	51	11.3
Yavaş Uzama	21	4.7
Şekil Verme Zorluğu	40	8.9
Beyazlaşma	9	2.0
Matlık	6	1.3
Saç Diplerinde Kaşıntı	15	3.3
Kırılma-Çatallaşma	59	13.1
Cansız Görünüm-Yıpranma	14	3.1
Herhangi Bir Problemim Yok	32	7.1
Toplam	450	100.0

Tablo 4'te görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların % 32.9'unun saç dökülmesi ile, % 13.1'inin kırılma-çatallaşma ile, % 11.3'ünün saçlarının çok sık yağlanmasıyla, % 9.6'sının kepekle, % 8.9'unun ise şekil verme sorunlarıyla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Yine Efes Pilsen (2000) Piar'a yaptırdığı çalışmada kadınların yaşadığı çeşitli saç problemlerinin % 66.1'inin dökülme, seyrelme, % 45'inin kırık, çatallaşma, % 29.2'sinin aşırı yağlanma, % 29'unun ise kepek sorunlarıyla karşılaştıkları benzer sonuçlar görülmüştür. Ancak bu çalışmanın eyren ve örnekleme belirtilmemiştir.

Tablo 5'de üniversite öğrencisi bayanların kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özellikler ve en çok etkilendikleri çevresel faktörlerin dağılımı verilmiştir.

Tablo5. Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özellikler ve En Çok Etkilenilen Çevresel Faktörlerin Dağılımı

Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özellikler	Sayı	Yüzde
Saçın Yapısına Uygun Olması	289	64.2
Saçları Dolgun ve Hacimli Göstermesi	54	12.0
Saçı Beslemesi	78	17.3
Markası	15	3.3
Fiyatının Ucuz Olması	9	2.0
Saçı Güzel Bir Koku Vermesi	5	1.1
Toplam	450	100.0
Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Etkilendiğiniz Faktörler		
Sanatçılar	8	1.8
Reklamlar	114	25.3
Arkadaşlar	113	25.1
Aile	9	2.0
Güzellik Uzmanları	58	12.9
Alan Akademisyenleri	46	10.2
Kuaförler	56	12.4
Cevapsız	46	10.2
Toplam	450	100.0

Tablo 5'te görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özelliklerin % 64.2'sinin saçın yapısına uygun olması, % 17.3'ünün saçı beslemesi, % 12'sinin saçları dolgun ve hacimli göstermesi olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda üniversite öğrencisi bayanların yarısından fazlasının oldukça bilinçli olduğu söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların kozmetik ürün seçerken en çok etkilendikleri çevresel faktörlerin % 25.3'ünü reklamlar, % 25.1'ini arkadaşlar, % 12.9'unu güzellik uzmanları, % 12,4'ünü kuaförler, % 10.2'sini alan akademisyenleri olduğu belirlenmiştir. Bu konuda reklam ve arkadaşların önemli bir yeri olduğu açıkça görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların dokusuna göre saç yapısı ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özelliklere ilişkin kay-kare analizi sonuçları Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 6.Dokusuna Göre Saç Yapısı İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Dokusuna Göre Saç Yapısı	İnce Telli Saç		Kalın Telli Saç		Normal Saç	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kozmetik Ürün Seçerken Dikkat Edilen Özellikler						
Saçın Yapısına Uygun olması	113	62.1	66	73.3	105	61.0
Saçı Dolgun ve Hacimli Göstermesi	24	13.2	9	10.0	21	12.2
Saçı Beslemesi	33	18.1	10	11.1	34	19.8
Markası	6	3.3	2	2.2	7	4.1
Fiyatının Ucuz Olması	5	2.7	1	1.1	3	1.7
Saçın Güzel Bir Koku Vermesi	1	0.5	2	2.2	2	1.2
Toplam	182	100.0	90	100.0	172	100.0

Kay-kare Değeri=7.74 p=0.654 (Önemsiz)

İnce telli, kalın telli ve normal saç yapısına sahip olan öğrencilerin kozmetik ürün seçiminde dikkat ettikleri özellikler açısından anlamlı fark gösterip-göstermediği kay-kare tekniği ile analiz edilmiş ve öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç öğrencilerin kozmetik ürün seçiminde, sahip oldukları saç yapısının etkili olmadığını göstermektedir.

Öğrencilerin kozmetik ürün seçerken çoğunlukla saç yapısına uygun ürünler seçtikleri görülmektedir. Saçın yapısı açısından dağılıma bakıldığında, ince telli saçlara sahip olanların % 62.1’inin, kalın telli saçlara sahip olanların % 73.3’ünün ve normal saçlara sahip olanların da % 61’inin saçın yapısına uygun olmasına dikkat ederek kozmetik ürün seçtikleri görülmektedir.

Tablo 7’de üniversite öğrencisi bayanların hacmine göre saç yapısı ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özelliklere ilişkin kay-kare analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7. Hacmine Göre Saç Yapısı İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Hacmine Göre Saç Yapısı	Gür Saç		Zayıf Saç		Normal Saç	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kozmetik Ürün Seçerken Dikkat Edilen Özellikler						
Saçın Yapısına Uygun Olması	101	73.2	66	58.9	118	60.2
Saçı Dolgun ve Hacimli Göstermesi	10	7.2	16	14.3	28	14.3
Saçı Beslemesi	18	13.0	21	18.8	39	19.9
Markası	5	3.6	4	3.6	6	3.1
Fiyatının Ucuz Olması	2	1.4	4	3.6	3	1.5
Saçı Güzel Bir Koku Vermesi	2	1.4	1	.9	2	1.0
Toplam	138	100	112	100	196	100

Kay-kare Değeri=11.01 p=0.356 (Önemsiz)

Tablo 7 incelendiğinde hacmine göre gür, zayıf ve normal saç yapısına sahip olan öğrencilerin kozmetik ürün seçiminde dikkat ettikleri özellikler açısından anlamlı bir fark olmadığı yapılan kay-kare analizinde görülmektedir. Bu sonuç kozmetik ürün seçiminde öğrencilerin hacmine göre saç yapısının etkili olmadığını göstermektedir. Ancak öğrencilerin kozmetik ürün seçiminde çoğunlukla saç yapısına uygun ürünleri tercih etmeleri, onların bu konuda bilinçli olduklarını göstermektedir.

Saçın yapısı açısından dağılıma bakıldığında, gür saça sahip olanların % 70.2'sinin, zayıf saça sahip olanların % 58.9'unun ve normal saça sahip olanların da % 60.2'sinin saç yapısına uygun kozmetik ürünleri tercih ettikleri görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarının ve saçlı derilerinin durumları ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özelliklere ilişkin kay-kare analizi sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Kozmetik Ürün Seçerken En Çok Dikkat Edilen Özelliklere İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Saçlı Derinin Durumu	Normal		Yağlı		Yağlı-Kepekli		Kuru		Kuru-Kepekli	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kozmetik Ürün Seçerken Dikkat Edilen Özellikler										
Saçın Yapısına Uygun Olması	118	59.9	85	66.9	22	68.8	45	70.3	14	66.7
Saçı Dolgun ve Hacimli Göstermesi	28	14.2	13	10.2	6	18.8	4	6.3	2	9.5
Saçı Beslemesi	38	19.3	23	18.1	1	3.1	11	17.2	3	14.3
Markası	8	4.1	2	1.6	-	-	3	4.7	1	4.8
Fiyatının Ucuz Olması	2	1.0	2	1.6	3	9.4	1	1.6	1	4.8
Saçı Güzel Bir Koku Vermesi	3	1.5	2	1.6	-	-	-	-	-	-
Toplam	197	100.0	127	100.0	32	100.0	64	100.0	21	100.0

Kay-kare Değeri=25.139 p=0.196 (Önemsiz)

Tablo 8’de öğrencilerin sahip olduğu normal, yağlı, yağlı-kepekli, kuru ve kuru-kepekli saç ve saçlı derilerinin durumları, kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özellikler açısından yapılan kay-kare analizi ile incelenmiştir. Sonuçta öğrencilerin, kozmetik ürün seçiminde saçlarının ve saçlı derilerinin durumlarını dikkate aldıkları ancak kozmetik ürün seçiminde bütün gruplar olumlu yönde aynı davranışta bulduklarından gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Saçın ve saçlı derinin yapısı açısından dağılıma bakıldığında, normal saça sahip olanların % 59.9’unun, yağlı saça sahip olanların % 66.9’unun, yağlı-kepekli saça sahip olanların % 68.8’inin, kuru saça sahip olanların % 70.3’ünün ve kuru-kepekli saça sahip olanların da % 66.7’sinin saçlarının yapısına uygun ürün kullanmaları bu konuda bilinçli olduklarını göstermektedir.

4.2-Üniversite Öğrencisi Bayanların Saç Yıkamaya Ait Görüş ve Alışkanlıkları

Bu bölümde üniversite öğrencisi bayanların saç yıkamaya ait görüş ve alışkanlıkları ile ilgili olarak, saçları yıkamak için kullanılan kozmetik ürünler ve bu ürünlerin tercih nedenlerine göre dağılımları verilmiştir. Bununla birlikte, saçların yazın, kışın ve her banyoda şampuanlama sıklığına göre dağılımları, saçların ve saçlı derinin durumu ile yaz ve kış mevsiminde saçları yıkama sıklığına ilişkin kay-kare analizi sonuçları açıklanmıştır. Ayrıca sık saç yıkamanın saçlarına zarar verdiğini düşünenler ile saçlarını yıkarken saç diplerine masaj yapanların durumuna göre dağılımları, şampuan sonrası en sık kullanılan kozmetik ürün, şampuan değiştirme nedenleri ve saçlarını yıkadıktan sonra kurutma durumuna göre dağılımlarına ilişkin görüş ve alışkanlıklarına da yer verilmiştir.

Tablo 9'da üniversite öğrencisi bayanların saçlarını yıkamak için kullandıkları kozmetik ürünler ve bu ürünlerin tercih nedenlerine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 9. Saçları Yıkamak İçin Kullanılan Kozmetik Ürünler ve Bu Ürünlerin Tercih Nedenlerine Göre Dağılımı

Saçları Yıkamak İçin Kullanılan Kozmetik Ürün	Sayı	Yüzde
Şampuan	442	98.2
Sabun	8	1.8
Toplam	450	100.0
Şampuan Tercih Nedenleri		
Saçı Dolgun Göstermesi	38	8.4
Saçı Parlaklık Vermesi	38	8.4
Saçı Kolay Şekil Vermek	48	10.7
Saçın Yapısına Uygun Olması	244	54.2
Saçı İyi Temizlemesi	82	18.2
Toplam	450	100.0
Sabun Tercih Nedenleri		
Fiyatının Ucuz Olması	1	0.2
Saçtaki Kiri Ve Yağı Daha Çok Çözmesi	4	0.9
İçindeki Katkı Maddelerinin Daha Az olması	2	0.4
Saçı Beslediğine İnanma	1	0.2
Cevapsız	442	98.2
Toplam	450	100.0

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını yıkamak için % 98.2'sinin şampuan, % 1.8'inin ise sabun kullandıkları tespit edilmiştir. Şampuan tercih nedenlerinden %54.2'sinin saçın yapısına uygun olması gösterilirken, sabun tercih nedenlerinden % 0.9'unun ise saçtaki kiri ve yağı daha çözmesi olarak gösterilmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada ise deneklerin % 84'ünün şampuan kullandığı benzer bir sonuç görülmüştür. Dolayısıyla üniversite öğrencisi bayanların tamamına yakınının saçlarını temizlemek için şampuan kullandıkları söylenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını yazın, kışın ve her banyoda şampuanlama sıklığına göre dağılımları Tablo 10'de verilmiştir.

Tablo 10. Saçların Yazın, Kışın ve Her Banyoda Şampuanlama Sıklığına Göre Dağılımı

Saçların Yaz Mevsiminde Yıkama Sıklığı	Sayı	Yüzde
Her Gün	227	50.4
İki Günde Bir	188	41.8
Üç-Dört Günde Bir	35	7.8
Toplam	450	100.0
Saçların Kış Mevsiminde Yıkama Sıklığı		
Her Gün	25	5.6
İki Günde Bir	227	50.4
Üç-Dört Günde Bir	163	36.2
Beş-Altı Günde Bir	13	2.9
Haftada Bir	22	4.9
Toplam	450	100.0
Her Banyoda Saçı Şampuanlama Sıklığı		
Bir Kez	23	5.1
İki Kez	279	62.0
Üç Kez	121	26.9
Dört Kez	21	4.7
Dörtten Fazla	6	1.3
Toplam	450	100.0

Tablo 10’de görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların yazın saçlarını yıkama sıklığı incelendiğinde % 50.4’ünün her gün, % 41.8’inin iki günde bir, % 7,8’inin üç-dört günde bir saçlarını yıkadıkları tespit edilmiştir. Kışın yıkama sıklığı incelendiğinde % 50.4’ünün iki günde bir, % 36.2’sinin üç-dört günde bir, % 5.6’ının her gün, % 4.9’unun haftada bir, % 2.9’unun beş-altı günde bir saçlarını yıkadıkları belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların her banyoda saçlarını şampuanlama sıklığı incelendiğinde % 62’inin iki kez, % 26.9’unun üç kez saçlarını şampuanladıkları belirlenmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada kadınların yazın % 39.5’inin haftada üç kez, % 23.8’inin iki kez, % 22,7’sinin her gün banyo yaptıkları görülmüştür. Kışın ise bayanların % 44’ünün haftada iki kez, %

30'unun üç kez, % 18'inin her gün, % 16'sının bir kez banyo yaptıkları belirtilmiştir. Yine aynı çalışmada kadınların her banyoda saçlarını yıkama sıklığı incelendiğinde % 45'inin saçlarını iki kez, % 41'inin üç kez şampuanladıkları görülmüştür.

Tablo 11'de üniversite öğrencisi bayanların saçlarının ve saçlı derilerinin durumları ile yaz mevsiminde saçlarını yıkama sıklığına ilişkin kay-kare analizi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 11. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Yaz Mevsiminde Saçları Yıkama Sıklığına İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Saçlı Derinin Durumu	Normal		Yağlı		Yağlı-Kepekli		Kuru		Kuru-Kepekli	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yaz Mev. Saç. Yık. Sıklığı										
Hergün	99	50.3	66	51.6	14	45.2	37	57.8	5	23.8
İki Günde Bir	77	39.1	57	44.5	15	48.4	22	34.4	14	66.7
Üç-Dört Günde Bir	21	10.7	5	3.9	2	6.5	5	7.8	2	9.5
Toplam	197	100.0	128	100.0	31	100.0	64	100	21	100.0

Kay-kare Değeri=13.305 p=0.101(Önemsiz)

Tablo 11'de görüldüğü gibi öğrencilerin sahip oldukları saç ve saçlı deri durumlarının, yaz mevsiminde saçları yıkama sıklığı açısından farklılığı yapılan kay-kare analizinde incelenmiş ve gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç öğrencilerin sahip olduğu saç yapısının, yaz mevsiminde saçları yıkama sıklığına etkisinin olmadığını göstermektedir. Burada öğrencilerin saçlarını rasgele ve çok sık yıkamaları saçları koruyan ve nem veren doğal yağı yok edeceğinden saçlarda kurumaya neden olacaktır. Öğrencilerin bu konuda oldukça bilinçsiz davrandıkları görülmektedir.

Saçların yapısına göre dağılımına bakıldığında ise normal saçlara sahip olanların % 50.3'nün yaz mevsiminde her gün saçlarını yıkadıkları tespit edilmiştir. Yağlı saçlara sahip olanlarda bu oran % 51.6 iken, yağlı-kepekli saçlara

sahip olanlarda % 45.2, kuru saçlara sahip olanlarda % 57.8, kuru- kepekli saçlara sahip olanlarda ise bu oran % 23.8 olarak belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarının ve saçlı derilerinin durumları ile kış mevsiminde saçlarını yıkama sıklığına ilişkin kay-kare analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Saçların ve Saçlı Derinin Durumu İle Kış Mevsiminde Saçları Yıkama Sıklığına İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Saçlı Derinin Durumu	Normal		Yağlı		Yağlı-Kepekli		Kuru		Kuru-Kepekli	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kış Mev. Saç. Yık. Sıklığı										
Hergün	8	4.1	10	7.9	3	9.4	4	6.3	-	-
İki Günde Bir	98	49.7	73	57.5	13	40.6	32	50.0	6	28.6
Üç-Dört Günde Bir	69	35.0	38	29.9	15	46.9	25	39.1	12	57.1
Beş-Altı Günde Bir	8	4.1	3	2.4	-	-	1	1.6	1	4.8
Haftada Bir	14	7.1	3	2.4	1	3.1	2	3.1	2	9.5
Toplam	197	100.0	127	100.0	32	100.0	64	100.0	21	100.0

Kay-kare Değeri=20.674 p=0.191(Önemsiz)

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin sahip oldukları saç ve saçlı derinin durumları kış mevsiminde saçları yıkama sıklığı açısından anlamlı bir fark olup olmadığı yapılan kay-kare testi analizi ile incelenmiş ve sonuçta anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yine bu sonuç da öğrencilerin sahip olduğu saç ve saçlı derilerinin durumunun, kış mevsiminde saçları yıkama sıklığına etkisinin bulunmadığını göstermektedir. Ancak yaz mevsiminde öğrencilerin çoğunun saçlarını her gün yıkamasına karşın, kış mevsiminde bu oranın iki günde bir olmasının yıkama alışkanlıklarının mevsimlerden etkilendiğini de göstermektedir.

Saçların yapısı itibarıyla dağılıma bakıldığında ise normal saçlara sahip olanların % 49.7’sinin ve yağlı saçlara sahip olanların % 57.5’nin kış mevsiminde iki günde bir saçlarını yıkadıkları görülmektedir. Yine yağlı-kepekli saçlara sahip

olanların % 40.6'sının, kuru saça sahip olanların % 50'sinin ve kuru kepekli saça sahip olanların % 28.6'sının da iki günde bir saçlarını yıkadıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin saç yıkama sıklığında mevsimleri dikkate aldığı ancak saçlarının yapısını dikkate almadıkları görülmektedir. Bu da onların oldukça bilinçsiz olduğunu göstermektedir.

Tablo 13'de Üniversite öğrencisi bayanların sık saç yıkamanın saçlarına zarar verdiğini düşünenler ile saçlarını yıkarken saç diplerine masaj yapanların durumuna göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 13.Sık Saç Yıkamanın Saçlara Zarar Verdiğini Düşünenler ile Saçları Yıkarken Saç Diplerine Masaj Yapanların Durumuna Göre Dağılımı

Sık Saç Yıkamanın Saçlara Zarar Verdiğini Düşünenler	Sayı	Yüzde
Evet	167	37.1
Hayır	215	47.8
Emin Değilim	68	15.1
Toplam	450	100.0
Saç Yıkarken Saç Diplerine Masaj Yaptıranlar		
Evet	400	88.9
Hayır	50	11.1
Toplam	450	100.0

Tablo 13 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 47.8' sinin sık saç yıkamanın saçlarına zarar vermediğini düşündükleri belirlenmiştir. Ancak saçların çok sık yıkanması, saçlara doğal olarak nem sağlayan yağ tabakasını yok edeceğinden bu durum saçlarda kurumaya neden olacaktır. Dolayısıyla bu konuda üniversite öğrencisi bayanların yarısına yakınının bilinçsiz olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını yıkarken saç diplerine % 88.9'unun masaj yaptığı, % 11'inin ise yapmadığı tespit edilmiştir. Saçları yıkarken saç diplerine masaj yapmak kan dolaşımını hızlandırarak saçların daha iyi beslenmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla bu alışkanlıklarıyla üniversite öğrencisi bayanların hemen hemen tamamına yakınının bilinçli oldukları söylenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların şampuan sonrası en sık kullandıkları kozmetik ürün, şampuan değiştirme nedenleri ve saçlarını yıkadıktan sonra kurutma durumuna göre dağılımları Tablo 14’da verilmiştir.

Tablo 14. Şampuan Sonrası En Sık Kullanılan Kozmetik Ürün, Şampuan Değiştirme Nedenleri ve Saçları Yıkadıktan Sonra Kurutma Durumuna Göre Dağılım

Şampuan Sonrası En Çok Kullanılan Kozmetik Ürün	Sayı	Yüzde
Biryantin	9	2.0
Jöle	114	25.3
Saç Köpüğü	8	1.8
Saç Kremi	138	30.7
Herhangi Bir Ürün Kullanmıyorum	181	40.2
Toplam	450	100.0
Şampuan Değiştirme Nedeni		
Kepek Yapması	62	13.8
Saçları Sertleştirmesi	28	6.2
Saçlarda Dökülmeye Neden Olması	65	14.4
Saçları Kurutması	6	1.3
Saçları cansız ve Mat Yapması	45	10.0
Yeni Bir Şampuan denemek İçin	65	14.4
Saçlara Uygun Olmadığı İçin	95	21.1
Saçları İyi Temizlemediği İçin	5	1.1
Cevapsız	79	17.6
Toplam	450	100.0
Saçları Yıkadıktan Sonra Kurutma Durumu		
Havlu İle Kurulama	123	27.3
Fön Makinası İle Kurutma	238	52.8
Kendi Halinde Kurumaya Bırakma	89	19.8
Toplam	450	100.0

Tablo 14 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların şampuan sonrası en çok kullandıkları kozmetik ürünlerin % 30,7’sinin saç kremi, % 25,3’ünün jöle

olduğu, % 40.2'si ise herhangi bir ürün kullanmadığı tespit edilmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan araştırmada kadınların % 16.3'ünün jöle, % 13.8'inin saç kremi, % 4.8'inin sprey kullandıkları görülmüştür. Üniversite öğrencilerinde bu oranların daha yüksek olması, onların saç bakımlarına daha çok önem verdikleri söylenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların şampuan değiştirme nedenleri incelendiğinde ise % 21.1'inin saçlarına uygun olmadığı için, % 14.4'ünün saçlarında dökülmeye neden olduğu için, % 14.4'ünün yeni bir şampuan denemek için, % 13.8'inin kepek yapması nedeniyle şampuanlarını değiştirdikleri görülmüştür. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada kadın-erkek ayrımı gözetilmeden deneklerin şampuan değiştirme nedenleri incelendiğinde % 41'inin yeni bir şampuan denemek için % 23'ünün kepek yapması nedeniyle, % 16'sının ise saç dökülmesi nedeniyle şampuanlarını değiştirdikleri görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını yıkadıktan sonra kurutma durumu incelendiğinde % 52.8'inin fön makinesiyle, % 27.3'ünün havluyla, % 19.8'inin kendi halinde kurumaya bıraktıkları tespit edilmiştir. Yine Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada bayanların saçlarını yıkadıktan sonra % 46'sının kurutma makinesi (fön makinesi) ile kuruttukları benzer sonuçlara rastlanmıştır.

4.3-Üniversite Öğrencisi Bayanların Geçici Saç Şekillendirme (Fön Çekme) Ait Görüş ve Alışkanlıkları

Bu bölümde üniversite öğrencisi bayanların geçici saç şekillendirme (fön çekme) ait görüş ve alışkanlıklarıyla ilgili olarak, saçlarına fön çekirme alışkanlığı, fön çekirme sıklığı ve fön çekirme nedenlerine göre dağılımları açıklanmıştır. Bununla birlikte, en çok tercih edilen fön şekli, fönden sonra kozmetik ürün kullanma alışkanlığı, en çok tercih edilen kozmetik ürün ve bu kozmetik ürünün kullanım amacına göre dağılımları verilmiştir. Ayrıca, şekline göre saç yapısı ile en çok tercih edilen fön tipine ilişkin kay-kare analizi sonuçları, saçların tarama sıklıkları ve ne ile taradıklarına göre dağılımlarına ait görüş ve alışkanlıklara da yer verilmiştir.

Tablo 15’da üniversite öğrencisi bayanların saçlarına fön çektirme alışkanlığı, fön çektirme sıklığı ve fön çektirme nedenlerine göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 15. Saçlara Fön Çektirme Alışkanlığı, Fön Çektirme Sıklığı ve Fön Çektirme Nedenlerine Göre Dağılım

Saçlarına Fön Çektirenler	Sayı	Yüzde
Evet	339	75.3
Hayır	111	24.7
Toplam	450	100.0
Saçlara Fön Çektirme Sıklığı		
Haftada Birden Daha Sık	78	17.3
Haftada Bir	93	20.7
Ayda Bir	60	13.3
Üç Ayda Bir	11	2.4
Altı Ayda Bir	4	0.9
Sadece Özel Günlerde	90	20.0
Cevapsız	114	25.3
Toplam	450	100.0
Saçlara Fön Çektirme Nedenleri		
Saçlarıma İstenilen Şekli Kolayca Verebildiğim İçin	233	51.8
Verdiğim Saç Şekli Geçici olduğu İçin	39	8.7
Çok Az Zaman Aldığı İçin	13	2.9
Saçları Kimyasal İşlemlere Göre Daha Az Yıprattığı İçin	13	2.9
Cevapsız	152	33.8
Toplam	450	100.0

Tablo 15 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 75.3’ünün saçlarına fön çektirdiği, % 24.7’sinin ise fön çektirmediği belirlenmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada ise kadınların % 38’inin fön çektirdikleri görülmüştür. Yine bu oranın üniversite öğrencilerinde daha fazla olması üniversite öğrencilerinin saç bakımlarına daha çok dikkat ettiklerini göstermektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların fön çektirme sıklığı incelendiğinde ise % 20,7'sinin haftada bir, % 20'sinin özel günlerde, % 17,3'ünün haftada birden daha sık, % 13,3'ünün de ayda bir fön çektirdikleri görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların % 51,8'i saçlarına istenilen şekli kolayca verebildikleri için, % 8,7'si ise verdikleri şeklin geçici olduğu için saçlarına fön çektirdiklerini belirtmişlerdir. Üniversite öğrencisi bayanların büyük bir çoğunluğunun fön çektirme nedeni olarak saçlarına istedikleri şekli kolayca verebilmeleri söylenebilir.



Tablo 16. En Çok Tercih Edilen Fön Şekli, Fönden Sonra Kozmetik Ürün Kullanma Alışkanlığı, En Çok Tercih Edilen Kozmetik Ürün ve Bu Kozmetik Ürünün Kullanım Amacına Göre Dağılım

En Çok Tercih Edilen Fön Şekli	Sayı	Yüzde
Düz Fön	197	43.8
Dalgalı Fön	74	16.4
Karışık Fön	68	15.1
Cevapsız	111	24.7
Toplam	450	100.0
Fönden Sonra Kozmetik Ürün Kullanma Alışkanlığı		
Evet	139	30.9
Hayır	200	44.4
Cevapsız	111	24.7
Toplam	450	100.0
En Çok Tercih Edilen Kozmetik Ürün		
Jöle	59	13.1
Biryantin	72	16.0
Köpük	7	1.6
Sprey	62	13.8
Cevapsız	250	55.6
Toplam	450	100.0
Kozmetik Ürün Kullanım Amacı		
Saçların Elektriklenmesini Önlemek	101	22.4
Saçların Kolay Şekil Almasını Sağlamak	19	4.2
Saçların Daha Dolgun ve Hacimli Görünmesini Sağlamak	8	1.8
Saçlardaki Şeklin Daha Kalıcı Olmasını Sağlamak	75	16.7
Saçların Daha Parlak Görünmesini Sağlamak	6	1.3
Cevapsız	241	53.6
Toplam	450	100.0

Üniversite öğrencisi bayanların en çok tercih ettikleri fön şekli, fönden sonra kozmetik ürün kullanma alışkanlıkları, en çok tercih ettikleri kozmetik ürün ve bu kozmetik ürünlerin kullanım amaçlarına göre dağılımları Tablo 16'de gösterilmiştir.

Tablo 16'de görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların % 43.8'inin saçlarına düz fön, % 16.4'ünün dalgalı fön, % 15.1'inin karışık fön çektirdikleri belirlenmiştir. Üniversite öğrencisi bayanların düz fönü birinci sırada tercih etmelerini saçlarının % 50.5'inin dalgalı bir yapıya sahip olmalarından kaynaklandığı söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların fönden sonra % 30.9'unun herhangi bir kozmetik ürün kullandığı, % 44.4'ünün ise herhangi bir ürün kullanmadığı görülmektedir. Öğrencilerin fönden sonra en çok tercih ettikleri kozmetik ürünlerin ise % 16 ile biryantın, % 13.8 ile sprey ve %13.1 ile jöle olduğu tespit edilmiştir. Üniversite öğrencisi bayanlar kullandıkları kozmetik ürünün amacının % 22.4'ünün saçların elektriklenmesini önlemek, % 16.7'sinin ise saçlardaki şeklin daha kalıcı olmasını sağlamak olduğunu belirtmişlerdir. Burada üniversite öğrencisi bayanların tercih ettikleri kozmetik ürünleri amacına uygun olarak kullandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 17'de üniversite öğrencisi bayanların şekline göre saç yapıları ile en çok tercih ettikleri fön tipine ilişkin kay-kare analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 17. Şekline Göre Saç Yapısı İle En Çok Tercih Edilen Fön Tipine İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Şekline Göre Saç Yapısı	Düz Saç		Dalgalı saç		Kıvrık saç	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
En Çok Tercih Edilen Fön Tipi						
Düz Fön	73	56.2	105	57.4	20	66.7
Dalgalı Fön	35	26.9	34	18.6	8	26.7
Karışık Fön	22	16.9	44	24.0	2	6.7
Toplam	130	100.0	183	100.0	30	100.0

Kay-kare Değeri=7.907 p=0.95 (Önemsiz)

Tablo 17’da öğrencilerin şekline göre sahip oldukları düz, dalgalı ve kıvrıkcık saç yapısı ile en çok tercih ettikleri fön tipi açısından anlamlı bir fark olmadığı yapılan kay-kare analizinde görülmektedir. Bu sonuç şekline göre saç yapısının fön tercihinde önemli olmadığını göstermektedir.

Saçın yapısı açısından dağılıma bakıldığında düz saça sahip olanların % 56.2’sinin, dalgalı saça sahip olanların % 57.4’ünün ve kıvrıkcık saça sahip olanların % 66.7’sinin düz fönü tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin fön çektirirken saçlarının yapısını dikkate almamaları onların bu konuda bilinçsiz hareket ettiklerini göstermektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını tarama sıklıkları ve ne ile taradıkları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Saçların Taranma Sıklığı ve Ne İle Tarandığına Göre Dağılım

Saçların Taranma Sıklığı	Sayı	Yüzde
Günde Bir Kez	156	34.7
Günde İki Kez	92	20.4
Günde Üç Kez	45	10.0
Günde Dört Kez	10	2.2
Günde Beş Kez ve Daha Çok	22	4.9
Taramam	29	6.4
Cevapsız	96	21.3
Toplam	450	100.0
Saçlarınızı Genellikle Ne ile Tarıyorsunuz		
Fırça	73	16.2
Tarak	253	56.2
Elimle Düzeltiyorum	26	5.8
Cevapsız	98	21.8
Toplam	450	100.0

Tablo 18 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 34,7’sinin saçlarını günde bir kez, % 20,4’ünün günde iki kez, % 10’unun günde üç kez taradığı, % 6.4’ünün ise taramadığı görülmektedir. Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada bayanların % 30’unun günde bir kez, % 35’inin iki kez, %18,8’inin üç kez taradığı belirtilmiştir. Efes Pilsen (2000)’in Piar’a yaptırdığı

Tablo 19. Saçlara Permanant Yaptırma Alışkanlığı, Permanant Yaptırma Nedenleri ve Permanant Yaptırma Sıklığına Göre Dağılım

Saçlara Permanant Yaptırma Alışkanlığı	Sayı	Yüzde
Evet	66	14.7
Hayır	384	85.3
Toplam	450	100.0
Permanant Yaptırma Nedenleri		
Saçlarının Düz Olması	35	7.8
Saçlarıma Kolay Şekil Verememem	17	3.8
Permanın Saçları Daha Hacimli Göstermesi	13	2.9
Cevapsız	385	85.6
Toplam	450	100.0
Permanant Yaptırma Sıklığı		
Üç Ayda Bir	3	0.7
Altı Ayda Bir	30	6.7
Cevapsız	417	92.7
Toplam	450	100.0

Tablo 19 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 14.7'sinin saçlarına permanant yaptırdığı, diğerlerinin ise yaptırmadığı tespit edilmiştir. Koçak (1993) tarafından yapılan araştırmada ise kadınların % 14'ünün kuaförde saçlarına permanant yaptırdıkları benzer sonuçlar görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların permanant yaptırma nedenleri incelendiğinde ise % 7.8'inin saçlarının düz olmasından dolayı, % 3,8'inin ise saçlarına kolay şekil verememeleri nedeniyle permanant yaptırdıkları belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarına permanant yaptırma sıklığı incelendiğinde ise % 6.7'sinin altı ayda permanant yaptırdıkları belirlenmiştir.

Tablo 20'de üniversite öğrencisi bayanların permananttan sonra saçlarında ve derilerinde meydana gelen problemler ile kimyasal işlem görmüş, çok hassaslaşmış saçlara permanant yaptırma durumu görülmektedir.

Tablo 20. Permanant İşleminden Sonra Saçta ve Deride Meydana Gelen Problemler ile Kimyasal İşlem Görmüş, Çok Hassaslaşmış Saçların Permanant Yapılma Durumuna Göre Dağılım

Permanant İşleminden Sonra Saçta ve Deride Meydana Gelen Problemler	Sayı	Yüzde
Dökülme	23	5.1
Kuruma	16	3.6
Saçların İncelmesi, Keçeleşmesi	7	1.6
Saç Renginde Açılma	8	1.8
Kırılma	6	1.3
Hayır, Rastlamadım	6	1.3
Cevapsız	384	85.3
Toplam	450	100.0
Kimyasal İşlem Görmüş, Çok Hassaslaşmış Saçlara Permanant Yaptırma Durumu		
Evet	6	1.4
Hayır	60	13.3
Cevapsız	384	85.3
Toplam	450	100.0

Tablo 20 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanlar permanant işlemi yaptırdıktan sonra % 5.1'inin saçlarında dökülme, % 3.6'sının ise saçlarında kuruma görüldüğünü belirtmişlerdir. Permanant ilaçlarında kullanılan alkali saç pullarını açmaktadır. Permananttan sonra ise bu tabaka tam kapanmadığı için saç zamanla kurumaya başlamakta ve kurumaya bağlı olarak da saçta dökülme görülebilmektedir. Permananttan sonra görülen dökülme ve kurumunun doğru kullanılmayan veya gereğinden fazla kullanılan kimyasal ilaçlardan kaynaklandığı söylenilebilir.

Bu soruyu cevaplayan üniversite öğrencisi bayanların kimyasal işlem görmüş ve çok hassaslaşmış saçlarına % 13.3'ünün yani büyük bir çoğunluğunun permanant yaptırmayacağı tespit edilmiştir. Bu da üniversite öğrencisi bayanların bu konuda bilinçli olduklarını göstermektedir.

Üniversite öğrencisi bayanlardan permanant ve boyayı aynı gün yaptırmak zorunda kaldığı düşünülenlerin işlem önceliği tercihi, permanantta tercih ettikleri dalga şekli ve permanantın saçta zarar verdiği düşünülenlere göre dağılımı Tablo 21’te verilmiştir.

Tablo 21. Permanant ve Boyayı Aynı Gün Yaptırmak Zorunda Kaldığı Düşünülenlerin İşlem Önceliği Tercihi, Permanantta Tercih Edilen Dalga Şekli ve Permanantın Saça Zarar Verdiğini Düşünenlere Göre Dağılım

Permanant ve Boyayı Aynı Gün Yaptırmak Zorunda Kaldığı Düşünülenlerin İşlem Önceliği Tercihi	Sayı	Yüzde
Boya	30	6.7
Perma	36	8.0
Cevapsız	384	85.3
Toplam	450	100.0
Permanantta Tercih Edilen Dalga Şekli		
İri Dalga	52	11.6
Normal Dalga	12	2.7
Çok İnce ve Kıvrıkcık dalga	2	0.4
Cevapsız	384	85.3
Toplam	450	100.0
Permanantın Saça Zarar Verdiğini Düşünenler		
Evet	53	11.8
Hayır	7	1.6
Emin değilim	6	1.3
Cevapsız	384	85.3
Toplam	450	100.0

Tablo 21 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanlardan permanant ve boyayı aynı gün yaptırmak zorunda kaldığı düşünülenlerden % 8’inin permanantı önce, % 6.7’sinin boyayı önce yaptırabileceklerini belirtmişlerdir. Burada permanantı önce yaptıran üniversite öğrencisi bayanların daha bilinçli olduklarını söyleyebiliriz. Çünkü saçta öncelikle boya işlemi yapılırsa, boyadan sonra yapılacak olan permanant işlemi saçtaki boyanın rengini akıtıp solduracaktır. Dolayısıyla boya işleminin saçlara permananttan sonra yapılmasının daha uygun

çalışmada ise kadınların % 25.5'inin dışarı çıkmasa bile her gün saçlarını itinalı bir şekilde tarayıp model verdiği, % 18.2'sinin her gün olmasa bile özel günlerde saçlarını taradığı, % 9.8'inin de her gün tarama ihtiyacı olmadığını belirten benzer sonuçlar görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını ne ile taradığı incelendiğinde ise % 56.2'sinin tarak kullandığı, % 16.2'sinin fırça kullandığı, % 5.8'inin de saçlarını elleriyle düzelttikleri tespit edilmiştir. Yine Koçak (1993) tarafından yapılan çalışmada kadınların % 46'sının tarak, % 23'ünün de saçlarını taramak için fırça kullandıkları benzer sonuçlar görülmüştür.

4.4-Üniversite Öğrencisi Bayanların Kalıcı Şekillendirmeye (Permanant) Ait Görüş ve Alışkanlıkları

Bu bölümde üniversite öğrencisi bayanların kalıcı şekillendirmeye (permanant) ait görüş ve alışkanlıkları ile ilgili olarak, saçlara permanant yaptırma alışkanlıkları, permanant yaptırma nedenleri, permanant yaptırma sıklığına göre dağılımları verilmiştir. Bununla beraber, permanant işleminden sonra saçta ve deride meydana gelen problemler ile kimyasal işlem görmüş, çok hassaslaşmış saçlara permanant yaptırma durumuna göre dağılımları açıklanmıştır. Ayrıca, permanant ve boyayı aynı gün yaptırmak zorunda kaldığı düşünülenlerin işlem önceliği tercihi, permanantta tercih ettikleri dalga şekli ve permanantın saçta zarar verdiği düşünülenlere göre dağılımlara ait görüş ve alışkanlıklara da yer verilmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların permanant yaptırma alışkanlıkları, permanant yaptırma nedenleri, permanant yaptırma sıklığına göre dağılımları Tablo 19'da verilmiştir.

olacağını söyleyebiliriz. Üniversite öğrencisi bayanların % 11.6 gibi çok büyük bir çoğunluğunun permanant yaptırırken iri dalgayı tercih ettikleri görülmektedir.

Yine bu soruyu cevaplayan üniversite öğrencisi bayanların % 11.8'i permanantın saçlarına zarar verdiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

4.5- Üniversite Öğrencisi Bayanların Saç Boyamaya Ait Görüş ve Alışkanlıkları

Bu bölümde üniversite öğrencisi bayanların saç boyamaya ait görüş ve alışkanlıkları ile ilgili olarak, saçlarını boyatma ve saçlarını nerede boyattıkları/boyadıkları, evde boyama nedenlerine göre dağılımları, saçlarını boyama nedenleri, boyama işleminden önce alerji testi yapma-yaptırma durumu ile boya işleminin hangi sıklıkla yapıldığına göre dağılımları verilmiştir. Bununla birlikte, dip boya yapma-yaptırma alışkanlıkları, dip boya yapma-yaptırma sıklıkları ve saçlarını boyarken renk tercihi belirleme durumuna göre dağılımları açıklanmıştır. Ayrıca, doğal saç rengi ile saçları boyatırken yapılan renk tercihine ilişkin kay-kare analizi sonuçları, boyalı saçlarının bakımına özen gösterme durumu, bu konuda neler yapıldığı ve saç boyamanın saçta zarar verdiğini düşünenlere göre dağılımlarına ait görüş ve alışkanlıklara da yer verilmiştir.

Tablo 22'de üniversite öğrencisi bayanlardan saçlarını boyatanlar, saçlarını nerede boyattıkları/boyadıkları ve evde boyama nedenlerine göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 22. Üniversite Öğrencisi Bayanlardan Saçlarını Boyatanlar, Saçlarını Nerede Boyattıkları/Boyadıklarına Ait Alışkanlıklar ile Evde Boyama Nedenlerine Göre Dağılımları

Saçlarını Boyatanlar	Sayı	Yüzde
Evet	207	46.0
Hayır	243	54.0
Toplam	450	100.0
Saçlarınızı Nerede Boyatıyor/ Boyuyorsunuz		
Evde	72	16.0
Kuaförde	135	30.0
Cevapsız	243	54.0
Toplam	450	100.0
Saçları Evde Boyama Nedenleri		
Ekonomik Nedenler	41	9.1
Kuaförden Memnun Kalmama	14	3.1
Boyama İşlemini İyi Bilme	24	5.3
Cevapsız	371	82.4
Toplam	450	100.0

Tablo 22 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 46'sının saçlarını boyadıkları ya da boyattıkları görülmektedir. Koçak (1993) tarafından yapılan araştırmada ise bayanların % 21'inin saçlarını boyattıkları görülmüştür. Bu oranın üniversite öğrencilerinde daha yüksek çıkmasının, onların saç bakımına daha önem verdiklerini söyleyebiliriz.

Üniversite öğrencisi bayanların % 30'unun saçlarını kuaförde boyatırken % 16'sının evde boyattıkları tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını evde boyama nedenlerinden % 9.1' inin ekonomik nedenler olduğu, % 5.3' ünün boya işlemini iyi bildiğinden, % 3.1'inin ise kuaföründen memnun kalmadığından dolayı saçlarını evde boyadıkları görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını boyama nedenleri boyama işleminden önce alerji testi yapma-yaptırma durumu ile boya işleminin hangi sıklıkla yapıldığına göre dağılımları Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23. Saçları Boyama Nedenleri, Boya İşleminin Önce Alerji Testi Yapma/Yaptırma Durumu İle Boya İşleminin Hangi Sıklıkta Yapıldığına İlişkin Dağılımı

Saçları Boyama Nedenleri	Sayı	Yüzde
Doğal Saç Rengimi Beğenmediğim İçin	46	10.2
Saçımdaki Beyazları Kapatmak İçin	16	3.6
Modayı Takip Etmek İçin	34	7.6
Karşı Cinsi Etkilemek İçin	7	1.6
Saçlarıma Parlaklık Vermek İçin	57	12.7
Cevapsız	290	64.4
Toplam	450	100.0
Boyama İşleminin Önce Alerji İşlemi Yapma/Yaptırma		
Evet	35	7.8
Hayır	172	38.2
Cevapsız	243	54.0
Toplam	450	100.0
Boyama İşleminin Hangi Sıklıkta Yapıldığı		
Ayda Bir	26	5.8
İki Ayda Bir	34	7.6
Üç Ayda Bir	41	9.1
Altı Ayda Bir	47	10.4
Yılda Bir	52	11.6
Cevapsız	250	55.6
Toplam	450	100.0

Tablo 23 incelendiğinde Üniversite öğrencisi bayanların % 12.7'sinin saçlarına parlaklık vermek için, % 10,2'sinin ise doğal saç rengini beğenmediği için saçlarını boyadıkları görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların boya işleminden önce % 7.8'inin alerji testini yaptırdığı % 38,2'sinin ise yaptırmadığı belirlenmiştir. Boya işlemi sırasında karşılaşılabilecek alerjik reaksiyonları önlemenin en önemli yolu hiç şüphesiz alerji testi yapmaktır. Dolayısıyla bu konuda üniversite öğrencisi bayanların büyük bir çoğunluğunun bilinçsiz olduğu söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların % 11.6'sının yılda bir, % 10.4'ünün altı ayda bir saçlarını boyattıkları/boyadıkları belirlenmiştir.

Tablo 24'de Üniversite öğrencisi bayanların dip boya yapma-yaptırma alışkanlıkları, dip boya yapma-yaptırma sıklıkları ve saçlarını boyarken renk tercihi belirleme durumuna göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 24. Dip Boya Yapma/Yaptırma Alışkanlığı, Dip Boya Yapma/Yaptırma Sıklığı İle Saçları Boyarken Renk Tercihini Belirleme Durumuna Göre Dağılım

Dip Boya Yapma/Yaptırma Alışkanlığı	Sayı	Yüzde
Evet	72	16.0
Hayır	130	28.9
Cevapsız	248	55.1
Toplam	450	100.0
Dip Boya Yapma/Yaptırma Sıklığı		
Ayda Bir	28	6.3
İki Ayda Bir	18	4.0
Üç Ayda Bir	22	4.9
Altı Ayda Bir	14	3.1
Cevapsız	368	81.8
Toplam	450	100.0
Renk Tercihini Belirleme Durumu		
Doğal Saç Rengimden Açık Bir Renk Olması	44	9.8
Doğal Saç Rengimden Koyu Bir Renk Olması	7	1.6
Beğendiğim Bir Renk Olması	64	14.2
Beyazlarımı Kapatacak Bir Renk olması	4	0.9
Moda Bir Renk Olması	9	2.0
Rasgele Bir Renk Olması	2	0.4
Saçımın ve Cildimin Doğal Tonuna Uygun Bir Renk Olması	75	16.7
Cevapsız	245	54.4
Toplam	450	100.0

Tablo 24 incelendiğinde saçlarını boyatan üniversite öğrencisi bayanların % 16'sının saçlarına dip boya yaptırdığı, % 28.9'unun ise yaptırmadığı belirlenmiştir.

Yine üniversite öğrencisi bayanların % 6.3'ünün ayda bir, % 4,9'unun ise üç ayda bir dip boya yaptırdıkları tespit edilmiştir. Dip boya yapma-yaptırma alışkanlığı ve sıklığı dikkate alındığında üniversite öğrencisi bayanların çok az bir kısmının bu konuda bilinçli olduğu söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların renk tercihini belirleme durumları incelendiğinde % 16.7'sinin saçının ve cildinin doğal tonuna uygun bir renk olmasına göre tercihini belirlerken, % 14,2'sinin beğendiği bir renk tonunu seçtiği belirlenmiştir. Üniversite öğrencisi bayanların renk tercihi konusunda, dip boya yapma alışkanlığına göre daha bilinçli davrandıkları söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların doğal saç renkleri ile saçlarını boyatırken yapılan renk tercihine ilişkin kay-kare analizi sonuçları Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25.Doğal Saç Rengi İle Saçları Boyatırken Yapılan Renk Tercihine İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Doğal Saç Rengi	Siyah		Kestane-Kahve		Kumral		Sarı	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Doğal Renkten Açık Bir Renk Olması	2	9.1	21	17.9	19	30.6	2	50.0
Doğal Renkten Koyu Bir Renk Olması	-	-	6	5.1	1	1.6	-	-
Beğenilen Bir Renk Olması	7	31.8	34	29.1	21	33.9	1	25.0
Beyazları Kapatan Bir Renk Olması	-	-	4	3.4	-	-	-	-
Moda Bir Renk Olması	-	-	8	6.8	1	1.6	-	-
Rasgele Bir Renk Olması	-	-	-	-	2	3.2	-	-
Saçın ve Cildin Tonuna Uygun Bir Renk Olması	13	59.1	44	37.6	18	29.0	1	25.0
Toplam	22	100.0	117	100.0	62	100.0	4	100.0

Kay-kare Değeri=24.607 p=0.136(Önemsiz)

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerin doğal saç renkleri ile saçlarını boyatırken yaptıkları renk tercihleri açısından anlamlı bir fark olmadığı yapılan kay-kare testi sonucunda görölmüştür. Bu sonuç öğrencilerin sahip oldukları doğal saç renklerinin, saç boyatırken yapılan renk tercihi konusunda önemli olmadığını göstermektedir.

Doğal saç rengi açısından dağılıma bakıldığında siyah saçlara sahip olanların % 59.1'nin saçlarını boyatırken saçının ve cildinin renk tonuna uygun bir renk tercihi yaptıkları belirlenmiştir. Kestane-kahve rengi saçlara sahip olanlarda bu oran % 37.6, kumral saçlara sahip olanlarda % 33.9, sarı saçlara sahip olanlarda ise bu oran % 25 olarak belirlenmiştir. Ayrıca sarı saçlara sahip olanların % 50'sinin doğal saç renklerinden daha açık renkleri tercih ettikleri de görölmektedir. Dolayısı ile siyah saçlara sahip olanların, saçlarının ve ciltlerinin

tonuna uygun renk tercihi konusunda diğer gruplardan daha bilinçli davrandıkları görülmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların boyalı saçlarının bakımına özen gösterme durumu, bu konuda neler yapıldığı ve saç boyamanın saça zarar verdiğini düşünenlere göre dağılımları Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Boyalı Saçların Bakımına Özen Gösterme Durumu, Bu Konuda Neler Yapıldığı ve Saç Boyamanın Saça Zarar Verdiğini Düşünenlerin Dağılımı

Boyalı Saçların Bakımına Özen Gösterenler	Sayı	Yüzde
Evet	162	36.0
Hayır	43	9.6
Cevapsız	245	54.4
Toplam	450	100.0
Bu Konuda Neler Yapıldığı		
Kullandığım kozmetik Ürünleri Daha Dikkatli Seçiyorum	52	11.6
Saçlarımı Besleyen Bakım Kürü Uyguluyorum	80	17.8
Saçlarıma Sürekli Fön Çektiriyorum	18	4.0
Boyadan Sonra Kozmetik Ürün kullanıyorum	16	3.6
Cevapsız	284	63.1
Toplam	450	100.0
Saç Boyamanın Saçlara Zarar Verdiğini Düşünenler		
Evet	106	23.6
Hayır	56	12.4
Emin Değilim	43	9.6
Cevapsız	245	54.4
Toplam	450	100.0

Tablo 26’da görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların % 36’sının boyalı saçlarının bakımına özen gösterdikleri, % 9.6’sının ise özen göstermedikleri belirlenmiştir.

Bu konuda üniversite öğrencisi bayanların % 17.8’inin saçlarını besleyen bakım kürü uygularken %11,6’sının kullandığı kozmetik ürünlerini daha dikkatli seçtikleri görülmektedir. Üniversite öğrencisi bayanların % 23.6’sının saç

boyamanın saçlarına zarar verdiğini düşündükleri de belirlenmiştir. Saç boyasında kullanılan amonyağın saç pullarını açtığını ve bu pulların daha sonra kapanmadığı düşünülmürse zamanla saçın kurumaya başladığı görülmektedir. Yine saç boyamasında kullanılan kimyasal maddelerin kanser riski taşıdığı da unutulmamalıdır. Bütün bunlar dikkate alındığında üniversite öğrencisi bayanların saç boyama hakkında genel olarak bilinçli oldukları ancak yine de güzel ve bakımlı olmak uğruna saçlarını boyadıklarını söyleyebiliriz.

4.6-Üniversite Öğrencisi Bayanların Saç Kesimine Ait Görüş ve Alışkanlıkları

Bu bölümde üniversite öğrencisi bayanların saç kesimine ait görüş ve alışkanlıkları ile ilgili olarak, saçları kestirme sıklığı, kestirme nedenleri, en çok tercih edilen kesim modeli ve kesim modelini belirlerken etkilenilen faktörlere göre dağılımları verilmiştir. Bununla beraber, dokusuna göre saç yapısı ile en çok tercih edilen kesim modeline ilişkin kay-kare analizi sonuçları, iyi bir kesim için saçlarının durumu ve saç uçlarındaki kırıkların yakılmasının doğru olup-olmadığı durumuna göre dağılımları, mevsimsel olarak saç modelinde değişiklik yapanlar ve bu değişikliklerin mevsimlere göre dağılımları açıklanmıştır. Ayrıca, saç kesimi sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat etme, saç modelini değiştirme nedenleri ve saç kesimi sırasında kazayla kesilen bir yerde yapılabilecek sterilizasyon işlemlerine dağılımlarına ait görüş ve alışkanlıklara da yer verilmiştir.

Tablo 27’de Üniversite öğrencisi bayanların saçlarını kestirme sıklığı ve saç kestirme nedenleri verilmiştir.

Tablo 27. Saçları Kestirme Sıklığı ve Kestirme Nedenine Göre Dağılım

Saçları Kestirme Sıklığı	Sayı	Yüzde
Ayda Bir	56	12.4
İki Ayda Bir	74	16.4
Üç ayda Bir	132	29.4
Altı Ayda Bir	122	27.1
Yılda Bir	59	13.1
Kestirmeden Uzatıyorum	7	1.6
Toplam	450	100.0
Saçları Kestirme Nedenleri		
Model Değişikliği	105	23.3
Saçlardaki Kırıkları Aldırma	204	45.3
Saçların Sağlıklı Uzamasını Sağlama	141	31.3
Toplam	450	100.0

Tablo 27 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 29.4'ünün üç ayda, % 27.1'inin ise altı ayda bir saçlarını kestirdikleri belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların % 45.3'ünün saçlarındaki kırıkları aldırma için, % 31,3'ünün ise saçlarının sağlıklı uzamasının sağlaması için kestirdikleri belirlenmiştir. Burada üniversite öğrencisi bayanların model değişikliğinden ziyade saçlarının daha sağlıklı olması için saçlarını kestirdikleri söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların en çok tercih ettikleri kesim modeli ve kesim modelini belirlerken etkilenilen faktörlere göre dağılımları Tablo 28'de gösterilmiştir.

Tablo 28. En Çok Tercih Edilen Kesim Modeli ve Tercih Edilen Kesim Modelini Belirlerken Etkilenilen Faktörlere Göre Dağılım

En Çok Tercih Edilen Kesim Modeli	Sayı	Yüzde
Düz Kesim(Kare- Küt Kesim)	79	17.6
Katlı Kesim	231	55.8
Oval Kesim	69	15.3
Asimetrik Kesim	10	2.2
Kısa kesim	41	9.1
Toplam	450	100.0
Kesim Modelini Belirlerken Etkilenilen Faktörler		
Tanınmış Bir Sanatçının Saç Modelinden	12	2.7
Kuaförden	66	14.7
Basından	36	8.0
Arkadaşlardan	28	6.2
Saçın Yapısına, Yüz ve Vücut Ölçülerine Uygun Olmasından	308	68.4
Toplam	450	100.0

Tablo 28’de görüldüğü gibi üniversite öğrencisi bayanların % 55.8’inin katlı kesimi, % 17.6’sının ise düz kesimi (kare-küt kesimi) tercih ettikleri belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayanların kesim modelini belirlerken % 68.4’ünün saçın yapısına, yüz ve vücut ölçülerine uygun olmasından etkilenirken, % 14.7’sinin kuaförlerden etkilendikleri tespit edilmiştir. Bu oranlar göz önüne alındığında üniversite öğrencisi bayanların büyük bir kısmının kesim modelini belirlerken bilinçli davrandıkları söylenebilir.

Tablo 29’da üniversite öğrencisi bayanların dokusuna göre saçlarının yapısı ile en çok tercih ettikleri kesim modeline ilişkin kay-kare analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 29. Dokusuna Göre Saç Yapısı İle En Çok Tercih Edilen Kesim Modeline İlişkin Kay-kare Analizi Sonuçları

Dokusuna Göre Saç Yapısı	İnce Telli		Kalın Telli		Normal	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
En Çok Tercih Edilen Kesim Modeli						
Düz Kesim	38	21.2	15	16.7	25	14.8
Katlı Kesim	89	49.7	46	51.1	106	62.7
Oval Kesim	33	18.4	15	16.7	21	12.4
Asimetrik Kesim	5	2.8	3	3.3	1	.6
Kısa Kesim	14	7.8	11	12.2	16	9.5
Toplam	179	100.0	90	100.0	169	100.0

Kay-kare Değeri=11.337 p=0.183 (Önemsiz)

Tablo 29’de ince telli, kalın telli ve normal saçlara sahip olan öğrencilerin kesim modeli açısından anlamlı bir fark gösterip-göstermediği kay-kare tekniği ile analiz edilmiş ve gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu da saç yapısının kesim modeli tercihinde önemli olmadığını göstermektedir.

Saçın yapısı açısından dağılıma bakıldığında ise ince telli saçlara sahip olanların % 49.7’sini, kalın telli saçlara sahip olanların % 51.1’inin ve normal saçlara sahip olanların da % 62,7’sinin katlı kesimi tercih ettikleri görülmektedir. Bu dağılım katlı kesimin saçları daha hareketli, daha havalı ve daha hacimli göstermesi nedeniyle öğrenciler tarafından diğer modellere göre daha çok tercih edildiğini göstermektedir.

Üniversite öğrencisi bayanların iyi bir kesim için saçlarının durumuna ve saç uçlarındaki kırıkların yakılmasının doğru olup-olmadığı durumuna göre dağılımları Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30. İyi Bir Kesim İçin Saçların Durumu ve Saçların Uçlarındaki Kırıkların Yakılmasının Doğru Olup Olmadığı Durumuna Göre Dağılımı

İyi Bir Kesim İçin Saçların Durumu	Sayı	Yüzde
Kuru Olmalıdır	3	0.7
Yağlı ve Islak Olmalıdır	17	3.8
Temiz ve Islak Olmalıdır	399	88.7
Emin Değilim	22	4.9
Cevapsız	9	2.0
Toplam	450	100.0
Saç Uçlarındaki Kırıkların Yakılması Doğru Bir Davranış mıdır?		
Evet, Yakma olayı Saçtaki Kırık Oluşumunu Engeller	6	1.3
Hayır Saçın Dokusuna Zarar Verir	297	66.0
Bilmiyorum	103	22.9
Emin Değilim	44	9.8
Toplam	450	100.0

Tablo 30 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 88.7'sinin iyi bir kesim için saçlarının temiz ve ıslak olması gerektiğini belirtirken % 4.9'unun bu konuda emin olmadıklarını belirtmişlerdir.

Üniversite öğrencisi bayanların % 66'sının saç uçlarındaki kırıkların yakılmasını saçın dokusuna zarar verdiğini söylerken % 22.9'unun bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Üniversite öğrencisi bayanların iyi bir kesim için saçlarının durumu ve saç uçlarındaki kırıkların yakılması konusunda büyük bir çoğunluğunun bilinçli olduklarını söyleyebiliriz.

Tablo 31'de üniversite öğrencisi bayanların saç modelini değiştirme nedenleri, mevsimsel olarak saç modelinde değişiklik yapanlar ve bu değişikliklerin mevsimlere göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 31. Mevsimsel Olarak Saç Modelinde Değişiklik Yapanlar, Bu Değişikliklerin Mevsimlere Göre Dağılımı ve Saç Modelini Değiştirme Nedenleri

Mevsimsel Olarak Saç Modelinde Değişiklik Yapanlar	Sayı		Yüzde			
	Evet	146		32.2		
Hayır	305		67.8			
Toplam	450		100.0			
Saç Modelinde Değişiklik Yapanların Mevsimlere Göre Dağılımı	Uzun Saç		Orta Boy Saç		Kısa Saç	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yaz	30	6.7	7	1.6	102	22.7
Kış	99	22.0	26	5.8	22	4.9
İlkbahar	5	1.1	65	14.4	7	1.6
Sonbahar	1	0.2	14	3.1	-	-
Cevapsız	315	70.0	338	75.1	319	70.9
Toplam	450	100.0	450	100.0	450	100.0
Saç Modelini Değiştirme Nedenleri						
Sıkıldığı İçin	224		49.8			
Kullandığım Model Yüz ve Vücut Ölçülerime Uygun Olmadığı İçin	53		11.8			
Yeni Bir Model denemek İçin	126		28.0			
Modayı Takip Etmek İçin	11		2.4			
Cevapsız	36		8.0			
Toplam	450		100.0			

Tablo 31'de Üniversite öğrencisi bayanların % 32,2'sinin mevsimsel olarak saç modellerinde değişiklik yaptığı, % 67.8'inin ise değişiklik yapmadığı belirlenmiştir.

Üniversite öğrencisi bayarlardan saç modelinde değişiklik yapanların % 22'sinin uzun saç kışın, % 14.4'ünün orta boy saç ilkbaharda, % 22.7'sinin kısa saç yaz mevsiminde kullandıkları belirlenmiştir. Saç modelinde değişiklik yapan üniversite öğrencisi bayanların mevsimlere göre yaptıkları değişikliklerin tutarlı olduğu söylenilebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların saç modelini değiştirme nedenleri incelendiğinde % 49,8'inin sıkıldığı için, % 28'inin ise yeni bir model denemek için saçlarını kestirdikleri belirlenmiştir.

uyguladığı, % 22.7'sinin ise kesilmiş olan bölgeyi suyla temizleyip yara bandı yapıştırdıkları belirlenmiştir. Bu konuda yine üniversite öğrencisi bayanların % 40'lık bir bölümünün bilinçsizce davrandıkları görülmektedir.



Üniversite öğrencisi bayanların saç kesimi sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat etme durumları, saç modelini değiştirme nedenleri ve saç kesimi sırasında kazayla kesilen bir yerde yapılabilecek sterilizasyon işlemlerinin dağılımları Tablo 32’de gösterilmiştir.

Tablo 32. Saç Kesim Sırasında Kullanılan Aletlerin Steril Durumuna Dikkat Etme ve Saç Kesimi Sırasında Kazayla Kesilen Bir Yerde Yapılabilecek Sterilizasyon İşlemlerinin Dağılımı

Saç Kesimi Sırasında Kullanılan Aletlerin Steril Durumuna Dikkat Edenler	Sayı	Yüzde
Evet	301	66.9
Hayır	149	33.1
Toplam	450	100.0
Kesim Sırasında Kazada Yapılabilecek Sterilizasyon İşlemleri		
Kesilmiş Olan Bölgeyi Elimle Sıkıca Bastırırım	40	8.9
Kesilmiş Olan Bölgeyi Suyla Temizleyip Yara Bandı Yapıştırırım	102	22.7
Kesilmiş Olan Bölgeye Soğuk Kompres Uygularım	30	6.7
Kesilmiş Olan Bölgeyi Alkolle Temizleyip Pamukla Baskı Uygularım	278	61.8
Toplam	450	100.0

Tablo 32 incelendiğinde üniversite öğrencisi bayanların % 66.9’unun saç kesimi sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat ettikleri, % 33.1’inin de dikkat etmedikleri belirlenmiştir. Saç kesimi sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat etmenin başta Aids ve Hepatit B gibi kan yoluyla bulaşabilecek bir çok hastalığı önlediği bilinmektedir. Üniversite öğrencisi olmalarına rağmen % 33.1’inin bu konuya dikkat etmemeleri sağlık açısından bilinçsizce davrandıklarını ortaya koymaktadır.

Üniversite öğrencisi bayanların saç kesimi sırasında kazayla bir yerleri kesildiğinde, % 61.8’inin kesilmiş olan bölgeyi alkol ile temizleyip pamukla baskı

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımları konusundaki bilgi ve alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın bulguları şu şekilde özetlenebilir.

Birinci bölümde üniversite öğrencisi bayanların kişisel saç bakımlarına ait genel bilgi ve görüşleri verilmiştir. Bu bölümde öğrencilerin % 41.6'sının ince telli saçlara, % 38.4'ünün normal telli saçlara, % 20'sinin ise kalın telli saçlara sahip olduğu, hacmine göre % 44.2'inin normal saçlara, % 30.7'sinin gür saçlara, % 25.1'nin ise zayıf saçlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine öğrencilerin şekline göre saçlarının yapısının % 50.5'inin dalgalı, % 40.9'unun düz, % 8.7'sinin de kıvrıkcık olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin saçlı derilerinin durumları incelendiğinde ise % 45.6'sının normal saçlı deriye, % 28.4'ünün yağlı saç ve saçlı deriye, % 14.2'sinin ise kuru saç ve deriye sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin doğal saç renklerinin ise % 51.5'inin kestane-kahve saç rengine, % 27.8'inin kumral saç rengine, % 15.8'inin siyah saç rengine, % 4'ünün ise sarı saç rengine sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencisi bayanların % 42.9'unun saç sağlığını korumak için bakım yaptırdıkları, bu konuda en fazla kuaförlerden bilgi aldıkları (% 41.3), % 30.2'sinin ayda bir kez kuaföre gittikleri ve kuaför tercihini belirleyen en önemli faktörün kuaförün bilgili ve becerili olması olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kuaförde en çok yaptırdıkları işlemlerin, işlem sıklığına göre % 69.3'ünün fön, % 43.6'sının kesim, % 13.6'sının yıkama, % 6.3'ünün boya ve % 5.7'sinin ise permanant olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin en sık karşılaştığı problemlerden % 32.9'unun saç dökülmesi, % 13.1'inin kırılma ve çatallaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kozmetik ürün seçerken en çok dikkat ettikleri özelliği saçların yapısına uygun olması gerektiğini belirtmişler ve bu konuda en çok reklamlardan etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

Dokusuna göre saç yapısı ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özelliklere ilişkin yapılan kay-kare analizinde gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Hacmine göre saç yapısı ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özellikler açısından yapılan kay-kare analizi sonucunda gruplar arasındaki farkın önemli olmadığı bulunmuştur.

Yine saçların ve saçlı derinin durumu ile kozmetik ürün seçerken en çok dikkat edilen özelliklere ilişkin kay-kare analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

İkinci bölümde ise üniversite öğrencisi bayanların saç yıkamaya ait görüş ve alışkanlıkları şu şekilde özetlenebilir.

Üniversite öğrencisi bayanların % 98.2'sinin saçlarını yıkamak için şampuan kullandıkları tespit edilmiştir. Şampuanı tercih etmelerinin en önemli nedeni ise saçların yapısına uygunluk olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin % 50.4'ünün yaz mevsiminde her gün saçlarını yıkadıkları, kış mevsiminde ise % 50.4'ünün iki günde bir saçlarını yıkadıkları tespit edilmiştir. Yine öğrencilerin % 47.8'i sık saç yıkamanın saçlarına zarar verdiğini düşündükleri de belirlenmiştir. Şampuan sonrası en çok kullanılan kozmetik ürünün ise saç kremi olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin % 52.8'inin ise saçlarını yıkadıktan sonra fön makinesi ile kuruttukları da belirlenmiştir.

Saçların ve saçlı derinin durumu ile yaz mevsiminde saçları yıkama sıklığına ilişkin yapılan kay-kare analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Yine saçların ve saçlı derinin durumu ile kış mevsiminde saçları yıkama sıklığına göre yapılan kay-kare analizi sonucunda gruplar arası farkın önemli olmadığı görülmüştür.

Üçüncü bölümde geçici şekillendirme ile (fön) ilgili görüş ve alışkanlıklar ise şu şekilde özetlenebilir.

Öğrencilerin % 75.3'ünün saçlarına fön çektirdikleri fön çektirenlerin ise % 20.7'sinin ise en az haftada bir bu işlemi yaptırdıkları belirlenmiştir. Fön çektiren öğrencilerin % 51.8'inin saçlarına istedikleri şekli kolayca verebildikleri için , Öğrencilerin % 43.8'inin düz fönü, % 16.4'ünün dalgalı fönü, % 15.1'inin

karışık fönü tercih ettikleri tespit edilmiştir. Yine öğrencilerin % 30.9'unun fön işleminden sonra kozmetik ürün kullandıkları, en çok kullanılan kozmetik ürünün ise % 16 ile bilyantin olduğu görülmüştür. Öğrencilerin % 34,7'sinin en az günde bir kez saçlarını taradıkları, saçlarını taramak için de % 56.2'sinin tarak kullandıkları belirlenmiştir.

Şekline göre saç yapısı ile en çok tercih edilen fön tipine ilişkin kay-kare analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Dördüncü bölümde ise üniversite öğrencilerinin kalıcı şekillendirmeye(permanent) ait görüş ve alışkanlıkları ise şu şekilde özetlenebilir. Öğrencilerin % 14.7'sinin saçlarına permanent yaptırdıkları, perma yaptıranların % 7.8'inin saçlarının düz olması nedeniyle permanentı tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin % 5.1'inin permanent işleminden sonra saçlarında dökülme, % 3.6'sının ise saçlarında kuruma görüldüğü belirlenmiştir. Permanent işleminde öğrencilerin en çok iri dalgayı tercih ettikleri (% 11.6) ve % 11.8'inin permanent işleminin saçlarına zarar verdiklerini düşündükleri belirlenmiştir.

Beşinci bölümde üniversite öğrencilerinin saç boyamaya ait görüş ve alışkanlıkları ise şu şekilde özetlenebilir. Öğrencilerin % 46'sının saçlarını boyattıkları/boyadıkları, saçlarını boyatanların ise % 16'sının saçlarını evde boyadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin saçlarını evde boyama nedenlerinin % 9.1'inin ekonomik nedenler olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin % 12,7'sinin saçlarına parlaklık vermek için, % 10.2'sinin ise doğal saç rengini beğenmedikleri için saçlarını boyattıkları/boyadıkları tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin % 11.6'sının yılda bir kez, % 10.4'ünün ise altı ayda bir kez, % 5.8'inin ise ayda bir kez saçlarını boyadıkları/boyattıkları görülmüştür. Öğrencilerin % 16.7'sinin saçlarının ve ciltlerinin renk tonuna uygun bir renk tercihi yaptıkları görülmüştür. Saçlarını boyatan öğrencilerin % 36'sının boyalı saçlarının bakımına daha çok özen gösterdikleri ve bu konuda öğrencilerin % 17.8'inin saçlarını besleyen bakım kürü uyguladıkları, % 11.6'sının ise kullandığı kozmetik ürünleri daha dikkatli seçtikleri görülmüştür. Ayrıca saçlarını boyatan öğrencilerin % 23.6'sının saç boyamanın zararlı olduğunu düşündükleri de belirlenmiştir.

Doğal saç rengi ile saçları boyatırken/boyarken yapılan renk tercihinin ilişkin yapılan kay-kare analizinde gruplar arasında önemli bir fark görülmemiştir.

Altıncı bölümde üniversite öğrencilerinin saç kesimine ait görüş ve alışkanlıkları ise şöyle özetlenebilir. Öğrencilerin % 29.4'ünün üç ayda bir, % 27.1'inin altı ayda bir, % 16.4'ünün iki ayda bir, % 12.4'ünün ise ayda bir saçlarını kestirdikleri belirlenmiştir. En çok tercih edilen kesim modelinin ise % 55.8 ile katlı kesim olduğu görülmektedir. Öğrencilerin % 68.4'ünün kesim modelini belirlerken en çok etkilendikleri faktörün saçın yapısına, yüz ve vücut ölçülerine uygun bir model olmasına dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 32.2'sinin mevsimsel olarak saç modellerinde değişik yaptıkları, değişiklik yapanların % 22'sinin uzun saçı kışın tercih ettikleri, % 22.7'sinin kısa saçı yazın tercih ettikleri, % 14.4'ünün ise orta boy saçı ilkbaharda tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin % 49.8'inin saç modelini sıkıldıkları için değiştirdikleri belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin % 66.9'unun kesim sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat ettikleri tespit edilmiştir.

Dokusuna göre saç yapısı ile en çok tercih edilen kesim modeline ilişkin yapılan kay-kare analizinde gruplar arasındaki farkın önemli olmadığı belirlenmiştir.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun kişisel saç bakımlarına dikkat etmeye çalıştıkları ve bu konuda genel olarak bilgi sahibi oldukları söylenilebilir. Ancak kişisel saç bakımının aşağıda belirtilen noktalarda ise yeterince bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir:

Üniversite öğrencisi bayanların saç bakımı konusunda en fazla kuaförlerden bilgi aldıkları görülmektedir. Kuaförlerin eğitim düzeyleri dikkate alındığında, öğrencilerin bu konuda üniversite eğitimi almış alan akademisyenlerinden, uzman öğretmenlerden de bilgi almaları önerilebilir.

Öğrencilerin kozmetik ürün seçerken en fazla reklamlardan ve arkadaşlarından etkilenmesi, diğer bilimsel kaynaklardan yeterince yararlanmamaları bu konuda bilinçsizce kozmetik ürün kullanmalarına neden olabilir. Dolayısıyla öğrencilere bu konuda yayımlanan kozmetik ve kozmetik içerikli yayınları takip etmeleri önerilebilir.

Öğrencilerin çoğunun saçlarını sık yıkamanın saçlarına zarar vermediğini düşünmektedir. Oysa sık saç yıkamak saçta doğal nem sağlayan saçtaki sebum ve yağı yok edeceğinden saçlarda kurumaya neden olacaktır. Bu konuda öğrencilerin oldukça bilinçsiz oldukları görülmektedir. Öğrencilere bu konuda eğitim verilebilir.

Öğrencilerin çoğunun saçlarına fön çektikten sonra herhangi bir kozmetik ürün kullanmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin fönü daha uzun süre kullanmaları amacıyla fönden sonra saçtaki şekli daha kalıcı hale getiren kozmetik ürünler kullanmaları tavsiye edilebilir.

Üniversite öğrencilerinin yarıya yakın bir kısmının aynı gün boya işlemini, permanant işleminden önce yaptırabileceklerini belirtmişlerdir. Oysa bu çok yanlış bir uygulamadır. Eğer boya işlemi önce, permanant işlemi sonra yapılırsa yeni boyanan saç rengi permanant losyonundan dolayı akıp solacaktır. Yine öğrencilere bu konuda eğitim verilmesi düşünülebilir.

Öğrencilerin çoğunun saç boyama işleminden önce alerji testi yaptırmadıkları görülmüştür. Boya işlemi sırasında karşılaşılabilecek alerjik reaksiyonları önlemenin en önemli yolu hiç şüphesiz alerji testi yaptırmaktır. Bu konuda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bilinçsiz olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, öğrencilere alerji testinin önemi öğrencilere çok iyi bir şekilde anlatılmalı ve mutlaka test yaptırmaları önerilmektedir.

Üniversite öğrencisi bayanlardan saç boyamanın saçlara zarar vermediğini düşünenlerin oranı dikkate alındığında yine öğrencilerin bu konuda bilinçsiz oldukları görülmektedir. Özellikle erken yaşta ve koyu renk saç boyamaları kanser riski taşıdığı bilim adamlarınca tartışılmaktadır. Yine bu konuda öğrencilere eğitim verilebilir.

Öğrencilerin kayda değer bir bölümünün saç uçlarındaki kırıkların yakılması konusunda bir bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu konuda da öğrencilere eğitim verilmesi düşünülebilir.

Öğrencilerin yine kayda değer bir bölümünün saç kesimi sırasında kullanılan aletlerin steril durumuna dikkat etmedikleri ve bu konuda başlarına gelebilecek bir kazada alabilecekleri önlemleri bilmedikleri görülmüştür. Özellikle toplum sağlığı açısından önemli olan bu konuda öğrencilerin mutlaka bir eğitimden geçirilmesi önerilmektedir. Ayrıca bu çalışmanın sonuçları üniversite bazında akademik eğitim veren Gazi Üniversitesi Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Ana Bilim dalında değerlendirilerek, öğrencilere yönelik programlarda yeniden düzenlemeler yapılabilir.

Sonuç olarak; kişisel saç bakımının günümüzde bayanların hayatında çok önemli bir yer tuttuğu, çağdaş yaşamla birlikte kadınların güzel ve bakımlı saçları sayesinde çevrelerine pozitif enerji yansıttıkları aynı zamanda da kendilerini daha mutlu ve daha huzurlu hissettikleri görülmüştür.

KAYNAKÇA

- AKÇABOY, Ahmet (1981). Saçın Şeklini Değiştirici Preparatlar. **Lepra Dergisi**. 12 (2), s. 80-98.
- AKÇABOY, Ahmet (1982). Bitkisel ve Metalik Saç Boyaları. **Lepra Dergisi**. 13 (4), s.203-209.
- AKŞİT, İlhan (1982). **Anadolu Uygarlıkları**. İstanbul.
- ALPMEN, B. Günsel, (1978). **Kozmetik Preparatlar**. İstanbul.
- ALPMEN, B. Günsel, (1998). Kozmetolojinin Gelişimi. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi**. 1, S.1-3.
- ARAPASLAN, Berna ve Ark. (1998). Saç Sağlığının Moleküler ve Psikiyatrik açılarından Değerlendirilmesi. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi**. 1 (3), s.144-148.
- BARRERA, Alfonso (2002). **Hair Transplantation**. St.Louis, Missouri: Quality Medical Publishing.
- BAŞBAKANLIK, Resmi Gazete (2001). **Güzellik ve Estetik Amaçlı Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik**. Ankara. sayı: 24583, s.9-25.
- CİLİV, Gönenç (1998). Saçın Oluşumu ve Biokimyası. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi**. 1 (3), s. 134-143.
- ÇAĞIN, Hüseyin (1991). Kadın ve Kozmetik. **Kozmetik Market Dergisi**. 4, s.15.
- EFES PİLSEN (2000). **Türkiye Kadın Profili**. İstanbul: Birlik Ofset.
- ERKAN, Ahmet (1992). **Modern Kuaförlük Sanatında Eğitim**. Ankara: Ajans-Türk Mabaacılık.
- ERONÇ, Perihan (1984). **Giyim ve Süslenme Teknikleri**. İstanbul.
- GÜLER ve Ark. (2000). Saç Bakımı. **Hacettepe Üniversitesi Tüketici Bülteni**.
- HENDERSON, S.L. Certed. (1995). **Temel Kuaförlük Bilimi**. (MEB Çevirisi). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- JANSSEN, Mary Beth (2002). **Doğal Sağlıklı Saç Bakımı**. (Çev. Ali Dülger), İstanbul: Platform Yayıncılık.

- KILGOUR, Ofg ve MCGARRY Marguerrite (1995). **Tüm Kuaförlük Bilimi.** (MEB Çevirisi). Ankara: Gaye Filmcilik Matbaacılık.
- KOÇAK, Cengiz (1993). **Türk Toplumunda Saç Sağlığı ve Bakımı Konusunda Bilgilerin Araştırılması.** İstanbul: İstanbul Üniversitesi. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi).
- KUNDAKÇI, Nihal (1998). Saçın Anatomik ve Histolojik Yapısı. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi.** 1 (3), s.127-133.
- KÜLTÜR BAKANLIĞI ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (1993). **Çağlar Boyu Anadolu'da Kadın.** İstanbul: Mas Matbaacılık.
- LEMASSON A.Picot ve Ark. (2002). Saç Yapımının Kadınların Psikolojik Durumları Üzerindeki Etkileri. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi.** 3 (3), s.184-188.
- MEREDİTH, Bronwen (1978). **Vogue Vücut ve Güzellik Kitabı.** (Çev. G. Suveren). İstanbul: Kral Matbaası.
- MILADY'S STANDART (2000). **Textbook of Cosmetology.** Columbia: Milady Publishing.
- SAYGILI, Meryem Sedef. (2000). **Kozmetik Amaçlı Lipozom Preparatları Üzerinde Araştırmalar.** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi).
- ŞENOL, Aysel (2002). **Kozmetiğe Giriş.** Kocaeli.
- TARIMCI, Nilüfer (1998). Saç Bakım Ürünleri ve Şampuan Formülasyonlarında Kullanılan Maddelerin Saç ve Saçlı Derinin Yapısına Etkileri. **Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi.** 1 (3), s.160-166.
- TRAK, Bilal (1991). **Hirsutizm.** Antalya: Onur Yayıncılık.
- TOURLES, Stephanie (2002). Doğal Cilt Bakımı. (Çev. Ali Dülger). İstanbul: Platform Yayıncılık.
- VAROL, İhsan (1996). **Saç Numunelerinden Bazı Suistimal Edilen İlaçların Kromatografik Yöntemlerle Analizi.** Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- <http://www.biltek.tubitak.gov.tr>.
- <http://www.canan.com.tr/tuketici.htm>.
- <http://www.derman.net>.

<http://www.dermatoloji.com>.

http://www.ileydi.com/index_dosyalar/guzellik/saclar.htm.

<http://www.kadınlar.com/guzellik/saç.htm>.

<http://www.sevgisitesi.net/bayan/bakimurun.shtml>.

<http://www.spk.mpd.org./yayla.htm>.

http://www.unilever.com/marka_elidor_sss.asp.

YENSON, Mutahhar ve ARAT Fahamet (1962). Saç Keratininin Tiyoglikolik Asitle Muamelesinden Hasıl Olan Keratin Parçalarının Antijen Özelliği Hakkında. **İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası**. 24 (3), s. 517.



-Anket Formu

EK

AÇIKLAMA

Değerli öğrenci;

Bu anket, üniversite öğrencilerinin kişisel saç bakımlarına yönelik bilgi ve alışkanlıklarını tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu nedenle, verilecek cevapların içten ve samimi olması araştırmadan çıkacak sonuçların güvenilir olmasını etkileyecektir. Her soru veya ifadeyi okuduktan sonra lütfen size en uygun olanı işaretleyiniz. Size verilen anket üzerine lütfen kimlik bilgisi yazmayınız. Yardımlarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Araş.Gör. Mehmet Değer

KİŞİSEL BİLGİLER

1-Ana Bilim Dalınız ve Sınıfınız:.....

BÖLÜM I

SAÇ BAKIMINA AİT GENEL BİLGİ VE GÖRÜŞLER

1-Dokusuna göre saçlarınız nasıl bir yapıya sahiptir?

() 1.İnce telli saç () 2.Kalın telli saç () 3.Normal saç

2-Hacmine göre saçlarınız nasıl bir yapıya sahiptir?

() 1.Gür () 2.Zayıf () 3.Normal

3-Şekline göre saçlarınız nasıl bir yapıya sahiptir?

() 1.Düz saç () 2.Dalgalı saç () 3.Kıvrıkcık saç

4-Saçlarınızın ve saçlı derinizin durumu nasıldır?

() 1.Normal () 2.Yağlı () 3.Yağlı kepekli

() 4.Kuru () 5.Kuru kepekli

5-Doğal saç renginiz nedir?

() 1.Siyah () 2.Kestane-Kahve () 3.Kumral

() 4.Sarı () 5.Beyaz () 6.Kızıl

6-Saçlarınıza bakım yapıyor veya yaptırıyorsanız nedeni nedir?

() 1.Bakım yaptırdığım zaman kendime olan güvenim artıyor

() 2.Daha güzel ve bakımlı olmak için

() 3.Saç sağlığını korumak için

() 4 Karşı cinsi etkilemek için

() 5.Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissetmek için

7-Saç bakımı konusunda hangi kaynaklardan bilgi almaktasınız?

() 1.Kuaförler () 2.Güzellik uzmanları () 3.Alan akademisyenleri

() 4.Doktorlar () 5.Çevre-arkadaş () 6.Basın (TV, Dergi, Broşür v.b)

() 7.Kimseden bilgi almıyorum

8-Kuaföre hangi sıklıkta gidiyorsunuz?

() 1.Haftada bir () 2.Haftada birden daha sık () 3.Ayda bir

() 4.Üç ayda bir () 5.Altı ayda bir () 6.Yılda bir () 7.Hiç gitmem

9-Kuaför tercihinizi etkileyen en önemli faktör nedir?

() 1.İsim yapmış olmasına () 2.Fiyatlarının uygun olması () 3.Ulaşım

() 4.Bilgili ve becerili olması () 5.Müşterisine değer vermesi

10-Kuaförde en çok yaptığımız işlemler nelerdir?İşlem sıklığına göre numaralandırınız?

- ()1.Yıkama ()2.Fön ()3.Kesim ()4.Boya ()5.Perma

11-En sık karşılaştığınız saç probleminiz nedir?

- ()1.Saç dökülmesi ()2.Kepek ()3.Kuruluk ()4.Çok sık yağlanma
 ()5.Yavaş uzama ()6.Şekil verme zorluğu ()7.Beyazlaşma
 ()8.Matlık ()9.Saç diplerinde kaşıntı()10.Kırılma-Çatallaşma
 ()11.Cansız görünüm-yıpranma ()12.Herhangi bir problemim yok

12- Kozmetik ürün, seçerken en çok dikkat ettiğiniz özellik nedir?

- ()1.Saçın yapısına uygun bir ürün olması ()2.Saçları dolgun ve hacimli göstermesi ()3.Saçı beslemesi ()4.Markası
 ()5.Fiyatının ucuz olması ()6.Saça güzel bir koku vermesi

13- Kozmetik ürün seçerken en çok etkilendiğiniz çevresel faktör nedir?

- ()1.Sanatçılar ()2.Reklamlar ()3.Arkadaşlar ()4.Aile
 ()5.Kuaförler ()6.Güzellik uzmanları ()7.Alan akademisyenleri

BÖLÜM II

SAÇ YIKAMAYA AİT GÖRÜŞ VE ALIŞKANLIKLAR

1-Saçlarınızı yıkamak için hangi kozmetik ürünü kullanıyorsunuz?

- ()1.Şampuan ()2.Sabun

2-Şampuan kullanıyorsanız tercih nedenimiz nedir?

- ()1.Saçı dolgun göstermesi ()2.Saç parlaklık vermesi
 ()3.Saç kolay şekil vermek için ()4.Saçın yapısına uygun olması
 ()5.Saçı iyi temizlemesi

3-Sabun kullanıyorsanız tercih nedeniniz nedir?

- ()1.Fiyatının ucuz olması ()2.Saçtaki yağı ve kiri daha çok çözmesi
 ()3.İçindeki katkı maddelerinin daha az olması()4.Saçı beslediğine inanıyorum

4-Saçlarınızı yazın hangi sıklıkta yıkıyorsunuz?

- ()1.Her gün ()2.İki günde bir ()3.Üç-Dört günde bir

5- Saçlarınızı kışın hangi sıklıkta yıkıyorsunuz?

- ()1.Her gün ()2.İki günde bir ()3.Üç-Dört günde bir
 ()4.Beş-Altı günde bir ()5.Haftada bir

6-Her banyoda saçınızı kaç kez şampuanla yıkıyorsunuz

- ()1.Bir kez ()2.İki kez ()3.Üç kez
 ()4.Dört kez ()5.Dörtten Fazla

7-Saçlarınızı sık yıkamanın, saçlarınıza zarar verdiğini düşünüyor musunuz?

- ()1.Evet ()2.Hayır ()3.Emin değilim

8-Saçlarınızı yıkarken, saç diplerinize masaj yapıyor musunuz?

- ()1.Evet ()2.Hayır

9-Saçlarınıza şampuan sonrası en sık kullandığımız kozmetik ürün nedir?

- ()1.Briyantın ()2.Jöle ()3.Saç köpüğü
 ()4.Saç kremi ()5.Herhangi bir ürün kullanmıyorum

10-Saçlarınızı yıkadıktan sonra nasıl kurutuyorsunuz?

- ()1.Havluyla kuruluyorum ()2.Fön makinesiyle
 ()3.Kurutmam, kendi haline bırakırım

11-Şampuanınızı değiştirdiyse nedenidir?

- ()1.Kepek yapması ()2.Saçları,sertleştirme
 ()3.Saçlarda dökülmeye neden olması ()4.Saçları kurutması
 ()5.Saçları cansız ve mat yapması ()6.Yeni bir şampuan denemek için
 ()7.Saçıma uygun olmadığı için ()8.Saçları iyi temizlemediği için

BÖLÜM III**GEÇİCİ ŞEKİLLENDİRMEYE (FÖN ÇEKMEYE) AİT GÖRÜŞ VE ALIŞKANLIKLAR****1-Saçlarınıza fön çektiriyor musunuz? (Cevabınız hayır ise IV. bölümden devam ediniz.)**

- ()1.Evet ()2.Hayır

2-Saçlarınıza hangi sıklıkta fön çektiriyorsunuz?

- ()1.Haftada birden daha sık ()2.Haftada bir
 ()3.Ayda bir ()4.Üç ayda bir
 ()5.Altı ayda bir ()6.Sadece özel günlerde

3-Saçlarınıza fön çektirme nedeniniz nedir?

- ()1.Saçlarıma istediğim şekli kolayca verebildiğim için
 ()2.Verdiğim saç şekli geçici olduğu için
 ()3.Çok az zaman aldığı için
 ()4.Saçları kimyasal işlemlere göre daha az yıprattığı için

4-En çok tercih ettiğiniz fön tipi nedir?

- ()1.Düz fön ()2.Dalgalı fön ()3.Karışık fön

5-Fön çektirdikten sonra saçınıza herhangi bir kozmetik ürün kullanıyor musunuz?

- ()1.Evet ()2.Hayır

6-Kullanıyorsanız en çok tercih ettiğiniz kozmetik ürün nedir?

- ()1.Jöle ()2.Briyantın ()3.Köpük ()4.Sprey

7-Fönden sonra kullandığınız kozmetik ürünün amacı nedir?

- ()1.Saçların elektriklenmesini önlemek
 ()2.Saçların kolay şekil almasını sağlamak
 ()3.Saçların daha dolgun ve hacimli görünmesini sağlamak
 ()4.Saçlardaki şeklin daha kalıcı olmasını sağlamak
 ()5.Saçların daha parlak görünmesini sağlamak

8-Saçlarınızı hangi sıklıkta tarıyorsunuz?

- ()1.Günde bir kez ()2.Günde iki kez ()3.Günde üç kez
 ()4.Günde dört kez ()5.Günde beş kez ve daha çok ()6.Taramam

9-Saçlarınızı genellikle ne ile tarıyorsunuz?

- ()1.Fırça ()2.Tarak ()3.Elimle düzeltiyorum

BÖLÜM IV

KALICI ŞEKİLLENDİRMEYE (PERMA)AİT GÖRÜŞ VE ALIŞKANLIKLAR

1-Saçlarınıza hiç permanant (perma) yaptırdınız mı? (Cevabınız hayır ise V. bölümden devam ediniz.)

()1.Evet ()2.Hayır

2-Saçlarınıza permanant (perma) yaptırmanın nedeni nedir?

()1.Saçlarımın düz olması ()2.Saçlarıma kolay şekil verememem
()3.Permanın saçları daha hacimli göstermesi

3-Saçlarınıza hangi sıklıkta permanant (perma) yaptırıyorsunuz?

()1.Üç ayda bir ()2.Altı ayda bir

4-Permanant (perma)işleminde sonra saçlarınızda veya saçlı derinizde herhangi bir problemle karşılaştınız mı?

()1.Dökülme ()2.Kuruma ()3.Saçların incilmesi-Keçeleşmesi
()4.Saç renginde açılma()5.Kırılma ()6.Hayır rastlamadım

5-Kimyasal işlem görmüş, çok incelmüş ve hassaslaşmış saçlarınıza permanant (perma) yaptırır mısınız?

()1.Evet ()2.Hayır

6-Boya ve permanantı (perma) aynı günde yaptırmak zorunda kalsanız, tercihen hangi işlemi önce yaptırırsınız?

()1.Boya ()2.Permanant (perma)

7-Permanant (perma) yaptırırken saçlarınızda nasıl bir dalga meydana gelmesini istersiniz?

()1.İri dalga ()2.Normal dalga ()3.Çok ince ve kıvrıkcık dalga

8- Permanantı (perma) saçınıza zarar verdiğini düşünüyor musunuz?

()1.Evet ()2.Hayır

BÖLÜM V

SAÇ BOYAMAYA AİT GÖRÜŞ VE ALIŞKANLIKLAR

1-Saçlarınıza hiç boyadınız mı veya boyattınız mı?(Cevabınız hayır ise VI. bölümden devam ediniz.)

()1.Evet ()2.Hayır

2-Saçlarınızı genellikle kendiniz mi boyuyorsunuz, yoksa kuaförde mi boyatıyorsunuz?

()1.Evde kendim ()2.Kuaförde

3-Kendi evinizde boyuyorsanız nedeni nedir?

()1.ekonomik nedenler ()2.Kuaförlerden memnun kalmama
()3.Boyama işlemi iyi bilme

4-Saçlarınızı niçin boyuyor veya boyatıyorsunuz?

()1.Doğal saç rengimi beğenmediğim için ()2.Saçımdaki beyazları kapatmak
()3.Modayı takip etmek için ()4.Karşı cinsi etkilemek için
()5.Saç parlaklık vermek

5-Saçlarınızı boyamadan / boyatmadan önce alerji testi yapıyor / yaptırıyor musunuz?

()1.Evet ()2.Hayır

6-Saçlarınızı hangi sıklıkta boyuyor / boyatıyorsunuz?

()1.Ayda bir ()2.İki ayda bir ()3.Üç ayda bir
()4.Altı ayda bir ()5.Yılda bir

7-Dip boyası yapıyor veya yaptırıyor musunuz?

()1.Evet ()2.Hayır

8-Cevabınız "Evet" ise dip boyanızı hangi sıklıkta yapıyor veya yaptırıyorsunuz?

()1.Ayda bir ()2.İki ayda bir ()3.Üç ayda bir ()4.Altı ayda bir

9-Saçlarınızı boyatırken renk tercihinizi nasıl yapıyor sunuz?

()1.Doğal saç rengimden açık bir renk olması
()2.Doğal saç rengimden koyu bir renk olması
()3.Beğendiğim bir renk olması
()4.Beyazlarımı kapatacak bir renk olması
()5.Moda bir renk olması
()6.Saçımın ve cildimin doğal tonuna uygun bir renk olması

10-Saçlarınız boyalı iken bakımına özen gösteriyor musunuz?

()1.Evet ()2.Hayır

11-Cevabınız Evet ise bu konuda ne yapıyor sunuz?

()1.Kullandığım kozmetik ürünleri daha dikkatli seçiyorum
()2.Saçlarımı besleyen bakım kürü uyguluyorum
()3.Saçlarıma sürekli fön çektiriyorum
()4.Boyadan sonra kozmetik ürün kullanmaya başladım

12-Saç boyamanın saçınıza zarar verdiğini düşünüyor musunuz?

()1.Evet ()2.Hayır ()3.Emin değilim

BÖLÜM VI

SAÇ KESİMİNE AİT GÖRÜŞ VE ALIŞKANLIKLAR

1-Saçlarınızı hangi sıklıkta kestiriyorsunuz?

()1.Ayda bir ()2.İki ayda bir ()3.Üç ayda bir
()4.Altı ayda bir ()5.Yılda bir ()6.Kestirmeden uzatıyorum

2-Saçlarınızı kestirme nedeniniz nedir?

()1.Model değişikliği ()2.Saçtaki kırıkları aldırma
()3.Saçların sağlıklı uzamasını sağlama

3-En çok tercih ettiğiniz kesim modeli nedir?

()1.Düz kesim(Kare-küt kesim) ()2.Katlı kesim ()3.Oval kesim
()4.Asimetrik kesim ()5.Kısa kesim

4-Tercih ettiğiniz modeli belirlerken en çok hangi faktörden etkileniyorsunuz?

()1.Tanınmış bir sanatçının saç modelinden
()2.Kuaföründen
()3.Basından gördüğüm herhangi bir saç modelinden
()4.Arkadaşlarımdan
()5.Saçımın yapısına, yüz ve vücut ölçülerime uygun olmasından

5-Sizce iyi bir kesim yapılabilmesi için saçlarınızın durumu nasıl olmalıdır?

- ()1.Kuru olmalıdır ()2.Yağlı ve ıslak olmalıdır
 ()3.Temiz ve ıslak olmalıdır ()4.Emin değilim

6-Saç uçlarındaki kırıkların yakılması sizce doğru bir davranış mıdır?

- ()1.Evet, yakma olayı saçta kırık oluşumunu engeller
 ()2.Hayır, saçın dokusuna zarar verir
 ()3.Bilmiyorum
 ()4.Emin değilim

7-Mevsimsel olarak saç modelinizin uzunluğunda herhangi bir değişiklik yapıyor musunuz?

- ()1.Evet ()2.Hayır

8-Cevabınız "Evet" ise karşısına işaretleyiniz?

- | | <u>Yaz</u> | <u>Kış</u> | <u>İ.Bahar</u> | <u>S.Bahar</u> |
|-------------------|------------|------------|----------------|----------------|
| ()1.Uzun saç | () | () | () | () |
| ()2.Orta boy saç | () | () | () | () |
| ()3.Kısa saç | () | () | () | () |

9-Saç modelinizi niçin değiştiriyorsunuz?

- ()1.Sıkıldığım için
 ()2.Kullandığım model yüz ve vücut ölçülerime uygun olmadığı için
 ()3.Yeni bir model denemek için
 ()4.Modayı takip etmek için

10-Kesim sırasında kuaförünüzün kullandığı makas, ustura, jiletli kesici v.b. aletlerin steril olup olmadığına dikkat ediyor musunuz?

- ()1.Evet ()2.Hayır

11-Kesim sırasında kazayla bir yeriniz kesilirse ne yaparsınız?

- ()1.Kesilmiş olan bölgeyi elimle sıkıca bastırırım
 ()2.Kesilmiş olan bölgeyi suyla temizleyip yara bandı yapıştırırım
 ()3.Kesilmiş olan bölgeye soğuk kompres uygulamam
 ()4.Kesilmiş olan bölgeyi alkolle temizleyip pamukla baskı uygulamam